

Hacettepe Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü

Türkiyat Araştırmaları Anabilim Dalı

Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi Yüksek Lisans Programı

KAZAKLARA TÜRKÇE ÖĞRETİMİNDE YALANCI EŞ DEĞER SÖZCÜKLER

Gulnur SARSENBEKOVA

Yüksek Lisans Tezi

Ankara, 2019

KAZAKLARA TÜRKÇE ÖĞRETİMİNDE YALANCI EŞ DEĞER SÖZCÜKLER

Gulnur Sarsenbekova

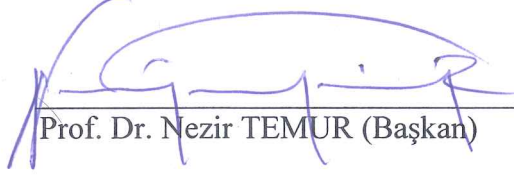
Hacettepe Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü
Türkiyat Araştırmaları Anabilim Dalı
Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi Yüksek Lisans Programı

Yüksek Lisans Tezi

Ankara, 2019

KABUL VE ONAY

Gulnur SARSENBEKOVA tarafından hazırlanan “Kazaklara Türkçe Öğretiminde Yalancı Eş Değer Sözcükler” başlıklı bu çalışma, 30/05/2019 tarihinde yapılan savunma sınavı sonucunda başarılı bulunarak jürimiz tarafından yüksek lisans tezi olarak kabul edilmiştir.

Prof. Dr. Nezir TEMUR (Başkan)

Doç. Dr. Bülent GÜL

Doç. Dr. Mustafa DURMUŞ (Danışman)

Yukarıdaki imzaların adı geçen öğretim üyelerine ait olduğunu onaylarım.

Prof. Dr. Yunus KOÇ

Enstitü Müdürü

YIMLAMA VE FİKRİ MÜLKİYET HAKLARI BEYANI

Enstitü tarafından onaylanan lisansüstü tezimin/raporumun tamamını veya herhangi bir kısmını, basılı (kağıt) elektronik formatta arşivleme ve aşağıda verilen koşullarla kullanıma açma iznini Hacettepe Üniversitesine verdiğimi bildiririm. Bu izinle Üniversiteye verilen kullanım hakları dışındaki tüm fikri mülkiyet haklarım bende kalacak, tezimin tamamının ya da bir bölümünün gelecekteki çalışmalarda (makale, kitap, lisans ve patent vb.) kullanım hakları bana ait olacaktır.

Tezin kendi orijinal çalışmam olduğunu, başkalarının haklarını ihlal etmediğimi ve tezimin tek yetkili sahibi olduğumu beyan ve taahhüt ederim. Tezimde yer alan telif hakkı bulunan ve sahiplerinden yazılı izin alınarak kullanılması zorunlu metinlerin yazılı izin alınarak kullandığımı ve istenildiğinde suretlerini Üniversiteye teslim etmeyi taahhüt ederim.

Yükseköğretim Kurulu tarafından yayınlanan "**Lisansüstü Tezlerin Elektronik Ortamda Toplanması, Düzenlenmesi ve Erişime Açılmasına İlişkin Yönerge**" kapsamında tezim aşağıda belirtilen koşullar haricince YÖK Ulusal Tez Merkezi / H.Ü. Kütüphaneleri Açık Erişim Sisteminde erişime açılır.

- Enstitü / Fakülte yönetim kurulu kararı ile tezimin erişime açılması mezuniyet tarihimden itibaren 2 yıl ertelenmiştir. ⁽¹⁾
- Enstitü / Fakülte yönetim kurulunun gerekçeli kararı ile tezimin erişime açılması mezuniyet tarihimden itibaren ... ay ertelenmiştir. ⁽²⁾
- Tezimle ilgili gizlilik kararı verilmiştir. ⁽³⁾

30/05/2019

Gulnur SARSENBEKOVA

¹"Lisansüstü Tezlerin Elektronik Ortamda Toplanması, Düzenlenmesi ve Erişime Açılmasına İlişkin Yönerge"

- (1) Madde 6. 1. Lisansüstü teze ilgili patent başvurusu yapılması veya patent alma sürecinin devam etmesi durumunda, tez danışmanının önerisi ve enstitü anabilim dalının uygun görüşü üzerine enstitü veya fakülte yönetim kurulu iki yıl süre ile tezin erişime açılmasının ertelenmesine karar verebilir.
- (2) Madde 6. 2. Yeni teknik, materyal ve metotların kullanıldığı, henüz makaleye dönüşmemiş veya patent gibi yöntemlerle korunmamış ve internetten paylaşılması durumunda 3. şahıslara veya kurumlara haksız kazanç imkanı oluşturabilecek bilgi ve bulguları içeren tezler hakkında tez danışmanının önerisi ve enstitü anabilim dalının uygun görüşü üzerine enstitü veya fakülte yönetim kurulunun gerekçeli kararı ile altı ayı aşmamak üzere tezin erişime açılması engellenebilir.
- (3) Madde 7. 1. Ulusal çıkarları veya güvenliği ilgilendiren, emniyet, istihbarat, savunma ve güvenlik, sağlık vb. konulara ilişkin lisansüstü tezlerle ilgili gizlilik kararı, tezin yapıldığı kurum tarafından verilir *. Kurum ve kuruluşlarla yapılan işbirliği protokolü çerçevesinde hazırlanan lisansüstü tezlere ilişkin gizlilik kararı ise, ilgili kurum ve kuruluşun önerisi ile enstitü veya fakültenin uygun görüşü üzerine üniversite yönetim kurulu tarafından verilir. Gizlilik kararı verilen tezler Yükseköğretim Kuruluna bildirilir.

Madde 7.2. Gizlilik kararı verilen tezler gizlilik süresince enstitü veya fakülte tarafından gizlilik kuralları çerçevesinde muhafaza edilir, gizlilik kararının kaldırılması halinde Tez Otomasyon Sistemine yüklenir

*Tez danışmanının önerisi ve enstitü anabilim dalının uygun görüşü üzerine enstitü veya fakülte yönetim kurulu tarafından karar verilir.

ETİK BEYAN

Bu çalışmadaki bütün bilgi ve belgeleri akademik kurallar çerçevesinde elde ettiğimi, görsel, işitsel ve yazılı tüm bilgi ve sonuçları bilimsel ahlak kurallarına uygun olarak sunduğumu, kullandığım verilerde herhangi bir tahrifat yapmadığımı, yararlandığım kaynaklara bilimsel normlara uygun olarak atıfta bulunduğumu, tezimin kaynak gösterilen durumlar dışında özgün olduğunu, Doç. Dr. Mustafa DURMUŞ danışmanlığında tarafımdan üretildiğini ve Hacettepe Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Tez Yazım Yönergesine göre yazıldığını beyan ederim.

30/05/2019

Gulnur SARSENBEKOVA

ÖZET

[SARSENBEKOVA, Gulnur]. [*Kazaklara Türkçe Öğretiminde Yalancı Eş Değer Sözcükler*], [Yüksek Lisans Tezi], Ankara, [2019].

Bu çalışmada Türkçe ve Kazakçada bulunan yalancı eş değer sözcükler tespit edilmiştir. Çalışma kapsamında, yalancı eş değer sözcükler üzerine günümüze değin yapılan çalışmalar araştırılmış, incelenmiş ve birincil ve ikincil kaynaklar şeklinde sınıflandırılmıştır. Söz konusu diller arasındaki yalancı eş değer sözcüklerin incelendiği önceki çalışmalara kıyasla, bu çalışma tespit edilen yalancı eş değer sözcüklerin sayısı bakımından daha geniştir.

Çalışmada, Kazakça-Türkçe arasındaki yalancı eş değer sözcüklerin madde başı listesi ile bu sözcüklerin tasnifi ve gruplandırılması yapılmıştır. Ayrıca sözcüklerin düzeylere göre dağılımı da yapılmıştır. Bunun amacı, Kazak öğrencilere Türkçe öğretimi sırasında, yalancı eş değer sözcüklerin oluşturabileceği zorlukların üstesinden gelinmesi için hem öğrencilere hem de öğretmenlere kullanabilecekleri bir kaynak sunmaktır. Ayrıca çalışmamız, öğretim malzemelerinin hazırlanması aşamasında Kazakça-Türkçe arasındaki yalancı eş değerkle ilgili yardımcı bir kaynak olarak fayda sağlayabilecek potansiyelindedir.

Anahtar Sözcükler: Kazakça, Türkçe, yalancı eş değerler, yabancı dil olarak Türkçe öğretimi.

ABSTRACT

[SARSENBEKOVA, Gulnur]. [*False Cognates in Teaching Turkish to Kazakhs*], [Master's Thesis], Ankara, [2019].

In this research, there were identified false cognates which found in Turkish and Kazakh languages. Within the scope of the research, studies over false cognates have been observed and examined until these days, and classified as primary and secondary sources. To mention the fact, throughout the examining of false cognates among languages has been determined that this research is more extensive in quantitative view in contrast to previous studies.

During the research, there was accomplished a list of false cognates among Kazakh-Turkish languages with its classification and grouping. Furthermore, the distribution of vocables according to levels also carried out. The main purpose is to provide students and teachers with a resource that they can use in order to overcome difficulties posed by false cognates in the period of teaching Turkish to Kazakh students. Moreover, the study has the potential to ensure benefit in the preparation of teaching materials as an auxiliary weld of false cognates between Kazakh and Turkish languages.

Key Words: Kazakh, Turkish, false cognates, teaching of Turkish as a foreign language.

İÇİNDEKİLER

KABUL VE ONAY	ii
YIMLAMA VE FİKRİ MÜLKİYET HAKLARI BEYANI	iii
ETİK BEYAN	iv
ÖZET.....	v
ABSTRACT	vi
İÇİNDEKİLER	vii
KISALTMALAR	x
TABLOLAR LİSTESİ.....	xi
ŞEKİLLER LİSTESİ	xii
ÖNSÖZ	xiii
GİRİŞ	1
KONU	1
KAPSAM VE SINIRLILIKLAR.....	1
AMAÇ VE ÖNEM.....	1
ARAŞTIRMA SORULARI	2
ÇALIŞMANIN YÖNTEMİ	2
TANIMLAR VE AÇIKLAMALAR.....	3
1. BÖLÜM: TÜRKÇE İLE KAZAKÇAYA DAİR BİLGİLER VE YALANCI EŞ DEĞERLİK.....	5
1.1. Türkçenin Ve Kazakçanın Türk Diller Arasındaki Konumu	5
1.2. Türkçenin Ve Kazakçanın Ses Bilgisel Açından Karşılaştırılması.....	7
1.2.1. Türkçenin ve Kazakçanın Söz Varlığı ve Bu İki Dil Arasındaki Ses Değişimleriyle ilgili Bazı Özellikler	10
1.3. Türkçe Va Kazakça Arasındaki Karşılıklı Anlaşılabilirlik Üzerine Yapılan Çalışmalar	11
1.4. Eş Değerlik Kavramı.....	14
1.5. Yalancı Eş Değerlik Kavramı	15
1.6. Yalancı Eş Değerlerin Ortaya Çıkış Nedenleri	18
1.7. Kazakça Ve Türkçe Arasındaki Yalancı Eş Değer Sözcükler İle Doğrudan İlgili Çalışmalar	20
1.8. Türk Diller Arasındaki Yalancı Eş Değerlikler İle İlgili Çalışmalar	21
2. BÖLÜM: BULGULAR	28
2.1. Kazakça-Türkçe Arasındaki Eş Değer Sözcüklerin Tasnifi	28
2.2. Tam Yalancı Eş Değer Sözcükler	31

2.2.1. Eş Sesli Sözcüklerden Oluşan Tam Yalancı Eş Değer Sözcükler	31
2.2.1.1. Eş Sesli Sözcüklerden Oluşan Tam Yalancı Eş Değer Sözcükler (İsimler)	31
2.2.2. Ses Değişimleri Yoluyla Oluşan Tam Yalancı Eş Değer Sözcükler.....	54
2.2.2.1. Ses Değişimleri Yoluyla Oluşan Tam Yalancı Eş Değer Sözcükler (İsimler).....	54
2.2.2.2. Ses Değişimleri Yoluyla Oluşan Tam Yalancı Eş Değer Sözcükler (Fiiller)	68
2.2.3. Arapça Alıntı Sözcüklerde Tam Yalancı Eş Değer Sözcükler.....	74
2.2.3.1. Eş Sesli Sözcüklerde Oluşan Tam Yalancı Eş Değer Arapça Alıntı Sözcükler.....	74
2.2.3.2 Ses Değişimleri Yoluyla Oluşan Tam Yalancı Eş Değer Arapça Alıntı Sözcükler.....	78
2.2.4. Farsça Alıntı Sözcüklerde Tam Yalancı Eş Değer Sözcükler.....	82
2.2.4.1. Eş Sesli Sözcüklerden Oluşan Tam Yalancı Eş Değer Farsça Alıntı Sözcükler.....	82
2.2.4.2. Ses Değişimleri Yoluyla Oluşan Tam Yalancı Eş Değer Farsça Alıntı Sözcükler.....	86
2.2.5. Rusça ve Rusça Yoluyla Giren Alıntı Sözcüklerde Tam Yalancı Eş Değer Sözcükler.....	89
2.2.5.1. Rusça ve Rusça Yoluyla Giren Eş Sesli Sözcüklerden Oluşan Tam Yalancı Eş Değer Sözcükler.....	89
2.2.5.2. Rusça ve Rusça Yoluyla Giren Sözcüklerden Ses Değişimleri Yoluyla Oluşan Tam Yalancı Eş Değer Sözcükler	94
2.3. Kısmî Yalancı Eş Değer Sözcükler.....	95
2.3.1. Eş Sesli Sözcüklerden Oluşan Kısmî Yalancı Eş Değer Sözcükler	95
2.3.1.1. Eş Sesli Sözcüklerden Oluşan Kısmî Yalancı Eş Değer Sözcükler (İsimler)	95
2.3.1.2. Eş Sesli Sözcüklerden Oluşan Kısmî Yalancı Eş Değer Sözcükler (Fiiller)	99
2.3.2. Ses Değişimleri Yoluyla Oluşan Kısmî Yalancı Eş Değer Sözcükler	100
2.3.2.1. Ses Değişimleri Yoluyla Oluşan Kısmî Yalancı Eş Değer Sözcükler (İsimler).....	100
2.3.2.2 Ses Değişimleri Yoluyla Oluşan Kısmî Yalancı Eş Değer Sözcükler (Fiiller)	104
2.3.3. Arapça Alıntı Sözcüklerde Kısmî Yalancı Eş Değer Sözcükler	106
2.3.3.1. Eş Sesli Sözcüklerden Oluşan Kısmî Yalancı Eş Değer Arapça Alıntı Sözcükler.....	106
2.3.3.2. Ses Değişimleri Yoluyla Oluşan Kısmî Yalancı Eş Değer Arapça Alıntı Sözcükler.....	107

2.3.4. Farsça Alıntı Sözcüklerde Kısmî Yalancı Eş Değer Sözcükler	108
2.3.4.1. Eş Sesli Sözcüklerden Oluşan Kısmî Yalancı Eş Değer Farsça Alıntı Sözcükler.....	108
2.3.4.2 Ses Değişimleri Yoluyla Oluşan Kısmî Yalancı Eş Değer Farsça Alıntı Sözcükler.....	110
2.3.5. Rusça ve Rusça Yoluyla Giren Alıntı Sözcüklerde Kısmî Yalancı Eş Değer Sözcükler.....	110
2.3.5.1. Rusça ve Rusça Yoluyla Giren Eş Sesli Sözcüklerden Oluşan Kısmî Yalancı Eş Değer Sözcükler.....	110
3. BÖLÜM: TESPİT EDİLEN SÖZCÜKLERİN DÜZEYLERE GÖRE DAĞILIMI	112
3.1. Tespit Edilen Sözcüklerin Düzeylelere Göre Dağılımında Kullanılan Yöntem	112
3.2. Yalancı Eş Değer Sözcüklerin Düzeylelere Göre Dağılımı	116
SONUÇ VE ÖNERİLER	121
Sonuç.....	121
Öneriler	123
KAYNAKÇA	125
DİZİN	132
EK 1. Etik Kurul İzni Muafiyet Formu	137
EK 2. Orijinallik Raporu	139
EK 3. Turnitin Benzerlik İndeksi	140
ÖZ GEÇMİŞ	142

KISALTMALAR

Ar. *Arapça*

Frç. *Farsça*

İng. *İngilizce*

Kaz. *Kazakça*

Özb. *Özbekçe*

Tr. *Türkçe*

Rus. *Rusça*

Ukr. *Ukraynaca*

BRTS *Bolşoy Russko-Turetskiy Slovar*

ҚАТS *Қазақ Әдеби Тілінің Сөздігі*

KS *Kazak Türkçesi-Türkiye Türkçesi Sözlüğü*

Özb.S. *Özbekçe-Қазақша Сөздік*

RUS *Rossiysko-Ukrayinskiy Slovník*

TDK *Türk Dil Kurumu*

TKS *Türkiye Türkçesi-Kazak Türkçesi Sözlüğü*

TS *Türkçe Sözlük*

TÖMER *Türkçe ve Yabancı Dil Araştırma ve Uygulama Merkezi*

bk. *bakınız*

s. *sayfa*

S. *sayı*

vb. *ve başkaları*

çev. *çeviren*

TABLOLAR LİSTESİ

Tablo 1 Çağdaş Türk Alfabesi	8
Tablo 2 Çağdaş Kazak Kiril Alfabesi	8
Tablo 3 Kazakçanın Yeni Latin Alfabesi.....	9
Tablo 4 Ortak Öneri Düzeyleri Genel Basamaklar Kümesi (A1, A2, B1, B2, C1, C2 Düzeyleri).....	113
Tablo 5 Ortak Yetenek Düzeyleri – Özdeğerlendirme Çizelgesi.....	113
Tablo 6 Türkçede Kazakça ile Yalancı Eş Değerlik Gösteren Sözcükler (A1 Düzeyi, İsimler).....	116
Tablo 7 Türkçede Kazakça ile Yalancı Eş Değerlik Gösteren Sözcükler (A1 Düzeyi, Fiiller).....	117
Tablo 8 Türkçede Kazakça ile Yalancı Eş Değerlik Gösteren Sözcükler (A2 Düzeyi, İsimler).....	117
Tablo 9 Türkçede Kazakça ile Yalancı Eş Değerlik Gösteren Sözcükler (A2 Düzeyi, Fiiller).....	118
Tablo 10 Türkçede Kazakça ile Yalancı Eş Değerlik Gösteren Sözcükler (B1 Düzeyi, İsimler).....	118
Tablo 11 Türkçede Kazakça ile Yalancı Eş Değerlik Gösteren Sözcükler (B1 Düzeyi, Fiiller).....	118
Tablo 12 Türkçede Kazakça ile Yalancı Eş Değerlik Gösteren Sözcükler (B2 Düzeyi, İsimler).....	119
Tablo 13 Türkçede Kazakça ile Yalancı Eş Değerlik Gösteren Sözcükler (B2 Düzeyi, Fiiller).....	119
Tablo 14 Türkçede Kazakça ile Yalancı Eş Değerlik Gösteren Sözcükler (C1 Düzeyi, İsimler ve Fiiller).....	119
Tablo 15 Türkçede Kazakça ile Yalancı Eş Değerlik Gösteren Sözcükler (C2 Düzeyi, İsimler ve Fiiller).....	119

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 1 Yalancı Eş Değer Sözcüklerin Dağılımı	121
Şekil 2 Başka Dillerden Kazakçaya Girmiş Yalancı Eş Değerler.....	122

ÖNSÖZ

Günümüzde artan ekonomik, uluslararası ve siyasi ilişkilerden dolayı kültürler ve kültürlerarası iletişim önem kazanmaktadır. İletişim araçları içinde en önemli olanı dildir. Dolayısıyla bugünün hızlı bir şekilde değişen dünyasına uyum sağlamak amacıyla, dil öğretimine oldukça önem verilmektedir.

Tek dilli ve tek kültürlü sınıflarla çok dilli ve çok kültürlü sınıfların dinamiklerinde farklılıklar vardır. Her iki sınıfın öğretim ve öğrenim bağlamları belirli zorluklar meydana getirebildiği gibi, birtakım fırsatlar da sunabilmektedir. Örneğin çok dilli ve çok kültürlü sınıflarda öğrencilerin ortak bir ana dili olmadığı için, iletişim dili olarak hedef dili kullanırlar ve bu durum hedef dil için faydalıdır. Tek dilli ve tek kültürlü sınıflarda ise, iletişim dili olarak ortak ana dil kullanıldığı için yeni öğrenilen dil iletişim amacıyla kullanılmaz. Diğer taraftan bu sınıflarda, öğrenciler ortak kültürlerine yönelik hazırlanmış özel öğretim materyallerinden faydalanabilirler.

Türk dillerinin akrabalığından kaynaklanan ortaklıklar, bu diller arasındaki iletişimin ve bu dilleri konuşan halklara bu dillerden birinin öğretiminin çoğu zaman kolay bir iş olduğunu düşündürmektedir. Ses, şekil, cümle ve anlam yapısındaki benzerlikler, bu diller arasındaki iletişimi ve dil öğrenimini bazı durumlarda kolaylaştırırken bazı durumlarda zorlaştırmaktadır. Örneğin, Türklerin ve Kazakların dil ve kültürleri arasındaki benzerlikler, bu diller arasındaki iletişimi ve dil öğretimini kolaylaştırabilecek özel öğretim materyallerinin hazırlanmasına olanak sağlar. Diğer taraftan, Kazakça ve Türkçe arasındaki yalancı eş değer sözcükler iletişimi ve dil öğretimini zorlaştıran unsurlarından biridir.

Bu tez, Kazaklara Türkçe öğretiminde Kazakça-Türkçe arasındaki yalancı eş değerliklerin kullanımı konusunda yardımcı kaynak oluşturulmasını hedeflemektedir.

Çalışma dört bölümden oluşmaktadır. Çalışmanın birinci bölümünde önce Türk dillerinin sınıflandırılması hakkında en bilinen çalışmalar kısaca özetlenmiştir. Tezin konusunu oluşturan Türkçenin ve Kazakçanın fonetik bakımından karşılaştırılması ve bu iki dil arasındaki karşılıklı anlaşılabilirlik oranı hakkında bilgi verilmiştir.

Daha sonra eş değerlik ve yalancı eş değerlik terimlerinin tanımı ve önemi verilmiştir. Kavramların açıklanmasından sonra çalışmanın asıl konusunu oluşturan yalancı eşdeğer

sözcüklerin farklı kaynaklardaki adlandırmalarından ve türlerinden bahsedilmiştir. Buna ek olarak yalancı eş değer sözcüklerin ortaya çıkış nedenleri ve günümüz Türkçesi ile diğer diller arasında konuya ilişkin yayınlar incelenmiştir. Sonra da Çalışmaya kavramsal düzeyde veya uygulama düzeyinde katkı sağlayabilecek çalışmaları tanıtmak ve gerektiğinde de yararlanabilmek amacıyla konuyla ilgili birincil ve ikincil düzeyde kaynaklara yer verilmiştir.

İkinci bölümde, önce Kazakça-Türkçe arasındaki yalancı eş değer sözcüklerin sınıflandırmasında kullanılan yöntem hakkında bilgi verilmiştir. Buna ek olarak yalancı eş değer sözcüklerin tasnifi ve tasnifte kullanılan alfabetik sıra da gösterilmiştir. Bulgular kısmında söz konusu sözcüklerin listesi verilmiştir.

Üçüncü bölümde, Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen Kazaklar için Kazakça ve Türkçe arasında tespit edilen yalancı eş değer sözcüklerin düzeylere göre dağılımı yapılmış ve buna ek olarak söz konusu sözcüklerin düzeylere göre dağılımında kullanılan yöntemler belirtilmiştir.

Çalışmanın son bölümü olan dördüncü bölümde, sonuçlar ortaya konmuş, öneriler sunulmuştur.

Bu çalışmanın hazırlanmasına değerli önerileriyle yön veren ve desteklerini esirgemeyen tez danışmanım **Doç. Dr. Mustafa Durmuş**'a sonsuz teşekkürlerimi ve saygılarımı sunuyorum.

Tez hazırlama sürecinde sözcükler listesini kontrol etmeye yardım eden değerli hocam **Şirin Aksoy**'a ve arkadaşım **Meruyert Satinbekova**'ya gönülden teşekkür ederim.

Yüksek lisans öğrenimim sürecinde uzaktan da olsa göstermiş oldukları anlayış ve desteklerinden dolayı **Bolat Kasım ulna**, **Tleules Karim kızına**, **Shaizad Bolat kızına** ve tüm aileme teşekkürü borç bilirim.

Ayrıca bu tezin metnini, anlatım bozukluğu açısından kontrol eden **Nilay Altunay**'a da teşekkürü bir borç bilirim.

Son olarak, Türkiye'de öğrenim görme fırsatını sunan **Yurt Dışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığına** sonsuz teşekkür ediyorum.

GİRİŞ

KONU

Son zamanlarda gelişen Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi dünyada önem kazanmıştır. Şu an dünyanın dört bir tarafında yabancı dil olarak Türkçe öğretilmektedir. Yabancı dil olarak Türkçe farklı kökenlere ve yapılarla sahip dilleri konuşanlar ile kaynak bakımından birbirine yakın olan dilleri konuşanlara öğretimi arasında farklılıklar vardır. Kaynak bakımından birbirine yakın olan dillerde doğal olarak birtakım ortaklıklar bulunmaktadır. Fakat bu ortaklıklar hedef dil öğrenimini kolaylaştırmasına rağmen bazen çeşitli yanlışlıkların yapılmasına da sebep olmaktadır.

İki dil ya da bir dilin iki lehçesi arasında bazen ses bakımından aynı olup anlam bakımından farklılaşan sözcükler yer almaktadır. Hedef dili öğrenme konusunda önemli problemlerden biri olan bu farklı sözcüklere “yalancı eş değer” sözcükler denir. Kazaklara Türkçe öğretiminde Kazakça-Türkçe arasındaki yalancı eş değer sözcüklerin kullanımını bu tezin konusunu oluşturmaktadır.

KAPSAM VE SINIRLILIKLAR

Çalışmada Türkçe için TDK yayınları arasında yer alan *Türkçe Sözlük (TS)*, Kazakça için 15 ciltlik *Kazak Ādebi Tiliniñ Sözdigi (ĀATS)*, Kenan Koç, Ayabek Bayniyazov ve Vehbi Başkapan tarafından hazırlanan *Kazak Türkçesi-Türkiye Türkçesi Sözlüğü*’nden (KS) yararlanılmakla birlikte Ayabek Bayniyazov, Janar Bayniyazova ve Kenan Koç tarafından hazırlanan *Türkiye Türkçesi-Kazak Türkçesi Sözlüğü (TKS)* esas alınmıştır.

Yalancı eş değer sözcüklerin düzeylere göre dağılımını gösteren tablolar hazırlanırken *Diller İçin Avrupa Ortak Öneriler Çerçevesi* kullanılmıştır ve bununla birlikte Ankara Üniversitesi Türkçe ve Yabancı Dil Araştırma ve Uygulama Merkezi TÖMER tarafından hazırlanan *Yeni Hitit Yabancılar İçin Türkçe* ders kitaplarından yararlanılmıştır.

AMAÇ VE ÖNEM

Bu çalışmanın amacı Kazakça ve Türkçe arasındaki yalancı eş değer sözcükleri karşılaştırmalı biçimde ortaya çıkartmaktır. Bu çalışmayla yalancı eş değer sözcüklerin

çağdaş görünümünün, kullanım düzeylerinin ve niteliklerinin ortaya konulması ile beraber yabancı dil olarak Türkçe öğretimi alanında bu sözcüklerin öğretiminde karşılaşılan sorunların çözümüne katkı sağlanması da amaçlanmaktadır. Yabancılarla Türkçe öğretimi alanında önemli bir sorunu çözümlenmeyi hedefleyen bu çalışmayla Kazaklara Türkçe öğretimi üzerinde çalışma yapacak olanlara yardımcı olacak bir kaynağın oluşturulması öngörülmektedir.

ARAŞTIRMA SORULARI

- Kazakça ve Türkçe arasındaki yalancı eş değer sözcükler nelerdir?
- İki dil arasındaki yalancı eş değer sözcüklerin belirlenmesinde ölçütler nelerdir?
- Kazakça ve Türkçe arasındaki belirlenen yalancı eş değer sözcüklerin Kazaklara Türkçe öğretiminde kullanılmasına esas teşkil edecek şekilde düzeylere göre dağılımı nasıl olmalı?

ÇALIŞMANIN YÖNTEMİ

Bu çalışmada doküman analizine dayanan nitel araştırma yöntemi kullanılmıştır. Foster'ın belirttiği gibi doküman inceleme yöntemi; (1) dokümanlara ulaşma, (2) orijinaliği kontrol etme, (3) dokümanları anlama, (4) verileri analiz etme ve (5) veriyi kullanma şeklinde yapılmıştır (Yıldırım ve Şimşek, 2008, s. 193).

Bu çalışmada yukarıda verilen aşamaların gerçekleştirilmesi şöyle *sıralanabilir*: Öncelikle Kazakça-Türkçe ve Türkçe-Kazakça sözlüklerin taraması yapılmıştır. İnceleme esnasında özellikle Kazakça için *Қазақ Әдеби Тилинің Сөздігі*'nde bulunan örnekler kullanılmıştır ve bununla birlikte *Түрkiye Түркçеси- Kazak Түркçеси Сөзлүğü*'den (**TKS**) de istifade edilmiştir. Sözcüklerin incelenmesinde Kazakça için *Kazak Түркçеси-Түрkiye Түркçеси Сөзлүğü* (**KS**) kullanılmıştır. Türkçe için Türk Dil Kurumu yayını olan *Түркçe Сөзлүк* (**TS**) kullanılmıştır. Rusça sözcüklerin Türkçe karşılıkları için *Бол'шой Русско-Түретьский словарь*'dan (**BRTS**) yararlanılmıştır. Sözlüklerin yeterli düzeyde taraması yapıldıktan sonra yalancı eş değer sözcüklerle ilgili daha önce yapılan çalışmalar araştırılmıştır. Bu çalışmalar asıl konu ile ilgili birincil ve ikincil düzeyde çalışmalar olarak incelenmiştir. Madde başı listesi ve yalancı eş değer sözcüklerin tasnifi ve gruplandırılması yapıldıktan sonra sözcüklerin düzeylere göre dağılımı da yapılmıştır. Tezin temel malzemesini oluşturan Kazakça ve Türkçe

arasındaki yalancı eş değer sözcüklerin seviyelere göre dağılımında *Diller İçin Avrupa Ortak Öneriler Çerçevesi* kullanılmıştır ve bununla birlikte Ankara Üniversitesi Türkçe ve Yabancı Dil Araştırma ve Uygulama Merkezi TÖMER tarafından hazırlanan *Yeni Hitit Yabancılar İçin Türkçe* ders kitapları esas alınarak kullanılmıştır.

TANIMLAR VE AÇIKLAMALAR

Çalışmada Kazakistan'da Kazak dili için tüm resmi ve bilimsel yayınlarda Kazak dili ve Kazakça terimleri kullanılmasından dolayı terim tercihinde Kazakça literatürün benemseyip tercih ettiği Kazakça terimi kullanılmıştır. Tüm lehçe adları ifade etmek üzere bununla tutarlı olacak biçimde Kumukça, Kırgızca, Özbekçe, Tatarca, Türkmençe, Uygurca gibi terimler kullanılmıştır. Azerbaycan dili için Türkiye'de yaygın olan Azerbaycan Türkçesi terimi kullanılmıştır.

Lehçe: “1. Bir dilin tarihsel, bölgesel, siyasal sebeplerden dolayı ses, yapı ve söz dizimi özellikleriyle ayrılan kolu, diyalekt. 2. Konuşma tarzı” (TS, 2011, s. 1580).

Eş değer: “Değer yönünden birbirine eşit olan, muadil” (TS, 2011, s. 822).

Eş değerlik “Eş değer olma durumu, muadelet” (TS, 2012, s. 822)

Yalancı eş değerlik: “*Kaynak lehçe ve hedef lehçede bulunan veya lehçeler arası düzenli ses denklikleriyle aynı kaynaktan geldikleri bilinen, ses, yapı vb. yönlerden eş değer gibi gözükmelerine rağmen, anlam alanları veya görevleri bakımından tamamen örtüşmeyen kelime veya yapılarıdır.*” (Uğurlu 2000, s. 76).

Tam yalancı eş değerlik: “*Tam eşdeğerlik, kaynak anlaşma birliğinde bir kelimenin bütünüyle, yani ses, düz anlam, çağrışım, metin türüne uygunluk, kullanım şekli vb. yönlerden, hedef anlaşma birliğinde bir eş değerinin olmasıdır*” (Uğurlu, 2004, s.21).

Kısmî yalancı eş değerlik: “*Kaynak lehçedeki bir kelimenin, ses ve yapı bakımından aynı olan veya lehçeler arasındaki düzenli ses denklikleriyle aynı kaynaktan geldiği bilinen şekli, hedef lehçede de bulunmasına rağmen bu iki kelimenin kavram alanları birbiriyle az bir oranda örtüşebilir. Birebir eş değer gibi gözükmelerine rağmen kavram alanları bakımından az bir oranda örtüşen kelimeler “yarım yalancı eş değer” kelimelerdir.*” (Uğurlu, 2004, s. 23).

Sesteş sözcükler: “İki dil arasındaki sesteş sözcükler aynı ses birimlerinden

(harflerden) oluştukları halde farklı kavramları ifade etmektedirler” (Aygün, 2007, s. 53-71).

Standart dil: “Bir ÷lkede, belli bir ağızın esas alınarak konuşulduğu ve yazıldığı k÷ltür dili olup farklı ağızları konuşanlar arasında bir iletişim aracı durumundadır” (Sağol Y÷ksekaya, 2008, 45).

1. BÖLÜM

TÜRKÇE İLE KAZAKÇAYA DAİR BİLGİLER VE YALANCI EŞ DEĞERLİK

Bu bölümde önce Türk dillerinin sınıflandırılması hakkında en bilinen çalışmalar kısaca özetlenmiştir. Tezin konusunu oluşturan Türkçenin ve Kazakçanın fonetik bakımından karşılaştırılması ve bu iki dil arasındaki karşılıklı anlaşılabilirlik oranı hakkında bilgi verilmiştir.

Daha sonra eş değerlik ve yalancı eş değerlik terimlerinin tanımı ve önemi verilmiştir. Kavramların açıklanmasından sonra çalışmanın asıl konusunu oluşturan yalancı eşdeğer sözcüklerin farklı kaynaklardaki adlandırmalarından ve türlerinden bahsedilmiştir. Buna ek olarak yalancı eş değer sözcüklerin ortaya çıkış nedenleri ve günümüz Türkçesi ile diğer diller arasında konuya ilişkin yayınlar incelenmiştir. Sonra da Çalışmaya kavramsal düzeyde veya uygulama düzeyinde katkı sağlayabilecek çalışmaları tanıtmak ve gerektiğinde de yararlanabilmek amacıyla konuyla ilgili birincil ve ikincil düzeyde kaynaklara yer verilmiştir.

1.1. TÜRKÇENİN VE KAZAKÇANIN TÜRK DİLLER ARASINDAKİ KONUMU

Türkçe ve Kazakça kaynak bakımından birbirine yakın ve büyük bir coğrafyaya yayılan Türk dilleri ailesine ait olan dillerdir. Eskiye dayanan Türk dillerinin sınıflandırma denemeleri tarihsel gelişimi, coğrafi yer adları, yön adları, etnik adlandırmalar, boy adları, ses ve biçim özellikleri gibi ölçütler açısından yapılmaktadır. Türk dillerinin en yaygın kullanılan sınıflandırmaları Nikolay Baskakov (1952), Reşid Rahmeti Arat (1953), Talat Tekin (1991), Claus Schönig (1997) ve Lars Johanson (1998) gibi araştırmacılar tarafından çeşitli yaklaşımlarla geliştirilmiştir.

N. Baskakov sınıflandırmasında boy adlarını esas alarak Türk dilinin kaynağının Hunlara dayandığını savunmuştur. Sınıflandırmasında Türk dillerini *Batı Hun* ve *Doğu Hun* dilleri olarak ayırmıştır. Sözlüksel, ses bilgisel ve dil bilgisel farklılıkları içeren

sınıflandırmasında Kazakça *Batı Hun dalında Kıpçak grubu diller Kıpçak-nogay alt grubunda*, Türkçe ise *Batı Hun dalında Oğuz grubu diller Oğuz-Selçuk alt grubunda* yer almaktadır. Baskakov'un sınıflandırmasına göre *Oğuz grubu dillerin* a) bazı sözcüklerin sonundaki /g/'nin /ğ /'ye değişmesi ve bazı eklerde bu seslerin tamamen düşmesi (Örneğin, *kelgen* yerine *gelen*, *alğan* yerine *alan*); c) *d- > t- (-t > -d)* ses değişimi (örneğin, *til* yerine *dil*); d) *ol-* “olmak” (*bol-*, *pol-*, *pul-* yerine) kökünde baştaki *b\p* sesinin düşmesi gibi özellikler görülmektedir. *Kıpçak grubu dillerin* özellikleri arasında a) sekiz- dokuz ünlü mevcut olup, bunlar arasında dar ünlülerin (*ı, i, u, ü*) henüz tamamiyle teşekkül etmemiş bir durumda bulunması; b) ünlü ve ünsüz birleşmelerinin daha eski şekilleri olan *oğ, eg, ög* v.b. yerine *av, iy, üy* birleşmelerinin kullanılması (Örneğin, *tağ* yerine *tav* “dağ”, *ögren-* yerine *üyren-* “öğrenmek”) gibi özellikler yer almaktadır (Baskakov, 1952, s. 121-134).

Reşid Rahmeti Arat *Türk Şivelerinin Tasnifi* adlı makalesinde bugüne kadar yapılan sınıflandırmaları genel olarak değerlendirmiş ve kendi gruplandırmasında Türk dillerini *Türk Lehçe Grupları* ve *Türk Şive Grupları* olarak ikiye ayırmıştır. R. R. Arat'ın sınıflandırması fonetik esaslara dayanmaktadır ve bu fonetik özelliklere göre Türkçe'yi *Türk Şive gruplarından dağlı-grubunda*, Kazakça'yı ise *Türk Şive gruplarında tav-grubunda* sınıflandırmaktadır. Arat, sınıflandırmasında Çuvaşça ve Yakutçayı Türkçenin lehçeleri olarak diğerlerini ise şive olarak değerlendirmektedir (Arat, 1953, s. 69-149).

Türk dillerinin sınıflandırılması Talat Tekin'in *Türk Dilleri* adlı eserinde esaslı biçimde ele alınmış ve değerlendirilmiştir. Talat Tekin, Türkçe'yi *ayak- ve dağlı- Oğuz grubu* ve Kazakça'yı *ayak- ve tawlı- Kıpçak grubu* şeklinde sınıflandırmaktadır. Talat Tekin'in sınıflandırmasına göre, Türkçe ve Kazakça arasında /ağ/ ses grubunun /aw/ ikiz ünlüsüne değişmesi *dağ-taw*, ön sesteki /y/ sesinin /j/ye değişmesi: *yar-jar, yürek-jürek*, /ş/ sesinin /s/ye değişmesi: *taş-bas*, /ç/ sesinin /ş/ye değişmesi: *aç-aş* gibi farklılıklar yer almaktadır (Tekin, 2015 s.108).

Lars Johanson, 1998 tarihli sınıflandırmasında Türk dillerini başlıca altı gruba ayırmış, ses farklılıkları ile coğrafi dağılımlar gibi özellikleri ön plana çıkartmıştır. Johanson'un sınıflandırmasında Türkçe *Güney-batı (GB) kolu*, *Batı Oğuz grubunda* Gagauzca ve Azerbaycan Türkçesi ile birlikte yer almaktadır. Kazakça ise *Kuzey-batı (KB) kolu*,

Güney Kıpçak Grubu Karakalpak ve Nogayca ile yakınlık göstermektedir (Johanson, 1998 s. 81-125).

Türk dillerinin tarihsel ilişkilerini ortaya koyan ve *Ağaç Teorisi*'ne göre yapılan tasnifler literatürde çok yaygındır. Claus Schönig ise sınıflandırmasındaki *Dalga Teorisi*'nde olduğu gibi diller arasındaki eş zamanlı ilişkileri de ortaya koymaktadır. Türk dillerini aralarındaki farklılıkları ve benzerlikleri esas alarak “*Ortak Türkçe*”, “*Yaygın Türkçe*”, “*Merkezi Türkçe*” ve “*Kıyı Türkçesi*”, “*Yaygın Türkçe Dışı Türk Dilleri*” gibi gruplara ayırmıştır. Schönig, Türkçeyi *Batı Türkçesi* grubunda Azerbaycan Türkçesi ve Gagauzca ile birlikte, Kazakça'yı ise *Orta Asya Kıpçakçası* grubunda Nogayca ve Karakalpakça ile birlikte sınıflandırmaktadır (Schönig, 2013, s. 221-257).

Birçok araştırmacı tarafından yapılan Türk dillerinin sınıflandırma denemeleri Türkçenin ve Kazakçanın farklı gruplarda (*Kazakça – Kıpçak grubu*, *Türkçe – Oğuz grubu*) yer aldığını ve onların belli başlı özelliklerinin var olduğunu göstermektedir.

1.2. TÜRKÇENİN VE KAZAKÇANIN SES BİLGİSEL AÇIDAN KARŞILAŞTIRILMASI

Türkçe ve Kazakça arasındaki ses, şekil, kelime, cümle ve anlam yapısındaki ortaklıklar bu dillerin akrabalığından kaynaklanmaktadır. Bu ortak noktalar bazı durumlarda kolaylık sağlamasına rağmen bazı durumlarda ise iki dil arasındaki iletişimi zorlaştırmaktadır.

Kazakça ve Türkçe arasındaki iletişimi zorlaştıran sorunlardan birisi de alfabe sorunudur. Türk alfabesi ve Kazak alfabesi arasında ortaklıkların yanı sıra iki dilde de yazılışları aynı olup söylenişleri farklı olan sesler de bulunmaktadır. Bu ortak sesler bazı yanlışlıkların yapılmasına neden olmaktadır. Örneğin, Türk alfabesindeki “C” harfi, Kazak Kiril alfabesinde “S” sesini; Türkçedeki “P” harfi “R” sesini; Türkçedeki “B” harfi ise Kazak Kiril alfabesinde “V”sesini temsil etmektedir. Bu tür yanlışlıkları E. Kumsar ve İ. Kaplankıran *Kazakların Türkiye Türkçesi Öğreniminde Yaptıkları Yanlışlıklar ve Bu Yanlışlıkların Düzeltilmesine Yönelik Öneriler* adlı makalelerinde incelemiştir: **Türkçe:** bahçe; **Kazakça:** бақша; **Doğru Seslendirme:** bahçe; **Yanlış Seslendirme:** vahçe; **Türkçe:** cevap; **Kazakça:** жауап; **Doğru Seslendirme:** cevap;

Yanlış Seselendirme: sevap (Kumsar, Kaplankıran, 2016, s. 81-103).

Türkçe 13. yüzyıldan 1928 yılına kadar Arap alfabesiyle yazılmıştır. 1928'den beri de Latin asıllı yeni alfabe ile yazılmaktadır (Tekin, 2015, s. 178). Latin alfabesine dayanan Türk alfabesi 8'i ünlü ve 21'i ünsüz olmak üzere toplam 29 harften oluşmaktadır. Günümüz Türkçesinin alfabesi Kiril alfabesindeki okunuş sırasıyla birlikte **Tablo 1**'de verilmiştir.

Tablo 1: Çağdaş Türk Alfabeti

№	Türk Alfabeti	Okunuşu	№	Türk Alfabeti	Okunuşu
1	A a	[A]	16	M n	[M]
2	B b	[B]	17	N n	[H]
3	C c	[Дж]	18	O o	[O]
4	Ç ç	[Ч]	19	Ö ö	[Ө]
5	D d	[Д]	20	P p	[П]
6	E e	[йэ/э]	21	R r	[P]
7	F f	[Ф]	22	S s	[C]
8	G g	[Г]	23	Ş ş	[Ш]
9	Ğ ğ	[F]	24	T t	[T]
10	H h	[h]	25	U u	[Y]
11	I ı	[Ы]	26	Ü ü	[Y]
12	İ i	[I]	27	V v	[В] ([y] сөз соныңда)
13	J j	[Ж]	28	Y y	[й, е, ю, я]
14	K k	[K]	29	Z z	[З]
15	L l	[Л]			

Kazakçanın alfabe sorunu açısından çok renkli bir tarihi olduğunu belirtmek gerekir. Ahmet Baitursynov'ın sunduğu Arap alfabesine dayanan alfabe Kazakçanın yazımında 1929'a kadar kullanılmıştır. Alfabe meselesiyle ilgili yoğun tartışmalardan sonra Kazak Latin alfabesi kabul edilmiştir ve 1929-1940 yılları arasında bu alfabe Kazakçanın yazımında kullanılmıştır. Aşağı yukarı 10 yıl kadar kullanılan Latin alfabesinden sonra 1940 yılında Kiril asıllı yeni Kazak alfabesi kabul edilmiştir. Bu alfabe S. A. Amanjolov tarafından Rusçadan alınan 33 harfe 9 harf (Ө, F, Қ, Һ, Ө, Y, Ү, Һ, I) daha eklenip toplam 42 harfli olarak Kazaklara sunulmuştur (Sadakbayev, 2018, s. 6-11). Kazak Kiril alfabesi Türkçe okunuşu ile birlikte **Tablo 2**'de verilmiştir.

Tablo 2: Çağdaş Kazak Kiril Alfabeti

№	Kiril Alfabeti	Türkçe okunuşu	№	Kiril Alfabeti	Türkçe okunuşu
1	A a	A a	22	П п	P p
2	Ә ә	(açık e)	23	Р р	R r
3	Б б	B b	24	С с	S s

4	В в	V v	25	Т т	T t
5	Г г	G g	26	У у	Uw, uw; Üw, üw; W, w
6	Ғ ғ	Ğ ğ Türkçeden daha sert	27	Ү ү	U u
7	Д д	D d	28	Ү ү	Ü ü
8	Е е	Ye ye	29	Ф ф	F f
9	Ә ә	Yo yo	30	Х х	X x (sert h)
10	Ж ж	J j	31	Һ һ	H h
11	З з	Z z	32	Ц ц	Ts ts
12	И и	Iy, iy; Iy, iy	33	Ч ч	Ç ç
13	Й й	Y y	34	Ш ш	Ş ş
14	Қ қ	K k (ince k)	35	Щ щ	Şş şş
15	Қ қ	Q q (kalın k)	36	Ъ ъ	" (sertleştirme işareti)
16	Л л	L l	37	Ы ы	I ı
17	М м	M m	38	І і	İ i
18	Н н	N n	39	Ь ь	' (yumuşaltma işareti)
19	Ң ң	Ñ ñ (ng; nazal)	40	Э э	E e (kapalı e)
20	О о	O o	41	Ю ю	Yu yu
21	Ө ө	Ö ö	42	Я я	Ya ya

Kazakistan'da son yıllarda Latin alfabesine geçmek için çalışmalar yapılmış olup 26 Ekim 2017 tarihinde Kiril alfabesinden Latin alfabesine geçişle ilgili kararname imzalanmıştır. Latin alfabesine dayanan yeni Kazak alfabesi 32 harften oluşmaktadır. Kazakistan'da 2018'den başlayarak 2025'e kadar tüm kitapların, süreli yayınların ve resmi belgelerin Latin alfabesiyle yayınlanmasına yönelik çalışmalar yürütülmektedir. Böylece, yeni alfabe 2025 yılında tamamen geçilmesi planlanmaktadır (Sadakbayev, 2018, s. 6-11).

Kazakistan'da Yeni Latin alfabesinin kabul edilmesi; ülkenin ekonomik, sosyo-kültürel yapısının, iç ve dış siyaset yapısının ve Türk dünyasının ortak çalışmalarının gelişmesini sağlayan en önemli aşamalardan birisidir. Yeni alfabe Türkçe ve Kiril alfabesinin transkripsiyonu ile birlikte **Tablo 3**'te verilmiştir.

Tablo 3: Kazakçanın Yeni Latin Alfabeti

№	Yeni Latin Alfabe	Kiril Alfabe	Türkçe Okunuşu	№	Yeni Latin Alfabe	Kiril Alfabe	Türkçe Okunuşu
1	A a	A a	[A]	17	Ó ó	Ө ө	[Ö]
2	Á á	Ә ә	(açık e)	18	O o	O o	[O]
3	B b	Б б	[B]	19	Ñ ñ	Ң ң	[N] (ng; nazal)
4	D d	Д д	[D]	20	P p	П п	[P]
5	E e	E e	[Ye]	21	Q q	Қ қ	(kalın k)
6	F f	Ф ф	[F]	22	R r	Р р	[R]
7	G g	Г г	[G]	23	S s	С с	[S]
8	Ğ ğ	Ғ ғ	[Ĝ] Türkçeden	24	T t	Т т	[T]

			daha sert				
9	H h	X x	[H]	25	U u	Ү ү	[U]
10	I i	И и	[I]	26	Y y	Ү ү	[Uw, uw; Üw, üw; W, w]
11	ı ı	И и Ы ы	[Iy]	27	V v	В в	[V]
12	J j	Ж ж	[J]	28	Y y	Ы ы	[I]
13	K k	К к	[K]	29	Ú ú	Ү ү	[Ü]
14	L l	Л л	[L]	30	Z z	З з	[Z]
15	M m	М м	[M]	31	Sh sh	Ш ш	[Ş]
16	N n	Н н	[N]	32	Ch Ch	Ч ч	[Ç]

1.2.1. Türkçenin ve Kazakçanın Söz Varlığı ve Bu İki Dil Arasındaki Ses Değişimleri ile İlgili Bazı Özellikler

Türkçenin ve Kazakçanın söz varlığının aslını Türkçe kökenli sözcükler oluşturmaktadır. İslam kültürü çevresine girme ve Anadolu'ya gelişle birlikte günümüz Türkçesindeki alıntıların çoğalmaya başladığı görülmektedir. Komşuluk yoluyla Arapçadan, Ermeniceden, Rusçadan, İtalyancadan, Batı kültürü etkisine girdikten sonra da Türkçeye İngilizceden ve Fransızcadan sözcüklerin girdiği görülmektedir (Bozkurt, 2012, s. 252).

Ekim Devrimi'nden önceki Kazakçada bilimsel ve teknik terimler pek bulunmaz daha çok göçebe ve yarı göçebe yaşam biçimini yansıtan ve hayvancılıkla ilgili sözler bulunmaktadır. O dönemlerde Kazakçaya Arapçadan ve Farsçadan sözcüklerin girdiği de görülmektedir. Kazakçanın yazı dili olması Ekim Devrimi'nden sonra başlamakta ve halk arasında yaşayan sözcüklerin yeni anlamlar kazanmaya başladığı görülmektedir. Bu arada Rusçadan da birçok sözcük alındığı görülmektedir. (Bozkurt, 2012, s. 412).

Türk dillerinin sınıflandırılması çalışmalarına göre Türkçenin ve Kazakçanın farklı dil gruplarına (*Kazakça – Kıpçak grubu, Türkçe – Oğuz grubu*) ait olduğu tespit edilmiş ve Türkçe ile Kazakçanın kendine has belli başlı özellikleri iki dil arasındaki ses değişimleri açısından aşağıda gösterilmiştir:

- Türkçedeki /ş/'ler Kazakçada /s/'dir: Tr. *taş, baş, kişi*; Kaz. *tas, bas, kisi*;
- Türkçedeki /ç/'ler Kazakçada /ş/'dir: Tr. *aç, çay, ağaç*; Kaz. *aş, şäy, ağaş*;
- Türkçedeki /d/'ler Kazakçada /t/'dir: Tr. *demir, dar*; Kaz. *temir, tar*;
- Türkçedeki /g/'ler Kazakçada /k/'dir: Tr. *göz, gelin*; Kaz. *köz, kelin*;
- Türkçedeki bazı /b/'ler Kazakçada /m/'dir: Tr. *ben, boyun, bin*; Kaz. *men, moyın, miñ*;

- Türkçedeki bazı /b/’ler Kazakçada /v/’dir: Tr. *var, ver-, varlık.*; Kaz. *bar, ber-, barlıq*;
- Türkçedeki /y/’ler Kazakçada /j/’dir: Tr. *yaz, yılan, yara*; Kaz. *jaz, jılan, jara*;
- Türkçede sözcük içinde bulunan /ğ/ sesinin birçoğu Kazakçada çift dudak /v/’si /w/’dir: Tr. *ağız, ağır, doğru*; Kaz. *awız, awır, tuwra*;
- Türkçede birçok sözcüğün ilk hecesinde bulunan /o/ sesi, Kazakçada /u/’dur: Tr. *soğuk, oğul*; Kaz. *suwıq, ul*;
- Türkçede birçok sözcüğün ilk hecesinde bulunan /ö/ sesi Kazakçada /ü/’ye dönüşmektedir: Tr. *öğren, ördek*; Kaz. *üyren, üyrek*;
- Arapça ve Arapça yoluyla giren sözcüklerdeki /f/ çoğunlukla /p/, bazen /b/ olur: Tr. *fayda, fikir, misafir, peşin*; Kaz. *payda, pıkır, müsafir, besin*;
- Arapça ve Farsça alıntı sözcüklerindeki /h/’lar düşer veya /k/’ya döner: Tr. *rahmet, rahım*; Kaz. *rağmet, rağım*;
- Arapça sözcüklerdeki ayın sesi sözcük başında ve ortasında /ğ/ olur: Tr. *saat, tabiat*; Kaz. *sağat, tabiğat*;
- Arapçadan alıntılanan bazı sözcüklerin başında yer alan "va" ve "ve" heceleri Türkçede korunmuş, Kazakçada ise /o/ veya /ö/ olmuştur. Tr. *vatan, vasiyet*; Kaz. *otan, ösiyet*; (Buran, Alkaya, 2013, s. 283-284).

1.3. TÜRKÇE VA KAZAKÇA ARASINDAKİ KARŞILIKLI ANLAŞILABİLİRLİK ÜZERİNE YAPILAN ÇALIŞMALAR

Dil ve lehçe (*İng. dialect*) sorunu dilbilim alanında en tartışmalı konulardan birisidir. Bu tartışma bir tek Türk dilleri için değil, dünya dilleri için de yaşanmaktadır. Dilbilimde bir konuşma biçiminin (*İng. idiom*) diyalekt mi yoksa dil mi olduğunu ayırt edebilmek amacıyla karşılıklı anlaşılabilirlik (*İng. mutual intelligibility*) ölçütü kullanılmaktadır. Genel anlamda bu ölçüte göre farklı konuşma biçimlerinin konuşanları arasında iyi derecede anlaşılabilirlik varsa onlar aynı dilin diyalektlerini konuşmaktadır. Birbirlerini anlamayanlar ise farklı dil konuşurları olarak kabul edilmektedir.

S. Gooskens, *The Contribution of Linguistic Factors to the Intelligibility of Closely Related Languages* adlı çalışmasında karşılıklı anlaşılabilirliğin üç faktöre dayandığını savunmuştur: 1) Dinleyicinin muhatabın diline olan tutumudur; 2) Muhatabın diliyle ön

temas ya da tanışır olma durumudur; 3) Muhatapın diline olan dilsel farklılık (*İng. linguistic distance, linguistic difference*) (Gooskens, 2007, s. 446).

Bilindiği gibi diller birçok parametrede farklılık göstermekle beraber çeşitli diller için bu parametreler de kendi içerisinde farklılıklar göstermektedir. Dilsel farklılıkları ölçmek için çeşitli yaklaşımlar ve yöntemler ortaya konulmuştur. Örneğin; Gooskens, Heeringa (2004) gibi araştırmacılar dilsel mesafeyi ölçmek için dillerin ses yapısı ve cümle yapısı gibi özelliklerinin karşılaştırılması gerektiğini belirtmişlerdir. Homola ve Kuboň (2006) sözdizimsel yapıların; Wichmann, Holman (2009) ve Hammarström, O'Connor (2013) belli gramer fenomenlerinin; Cysouw (2013) ise alfabe farklılıklarının bile karşılaştırılması gerektiğini söylemiştir.

Karşılıklı anlaşılabilirliğin bir ölçütü olarak Swadesh listeleri de kullanılmaktadır. M. Swadesh, herhangi bir kültür için ortak ve son derece önemli olan temel sözcüklerden oluşan bir liste önermiştir (Swadesh, 1952, 1955).

Swadesh'in listesindeki sözcükler, karşılıklı anlaşılabilirliğin ölçütü olarak I. Dayen, S. Wurm, T. Kayfman gibi araştırmacılar tarafından kullanılmıştır. Dayen, geçici dil sınırı olarak (*İng. provisional language limit*) Swadesh'in 200 kelimelik listesi için % 70 oranında bir ortaklığı, 100 kelimelik listenin ise % 77'si oranında bir ortaklığı önermektedir (Dyen, 1965, s. 18). Papuan dilleri için S. Wurm, Swadesh'in 200 kelimelik listesine göre % 78 ila %81 arasında değişen değeri kullanmaktadır (Wurm, 1977, s. 152).

T. Kayfman, Meso-Amerikan dillerinin sınıflandırmalarını yaparken daha karmaşık bir yöntemi takip etmektedir. Ona göre % 84'ün üstündeki bir benzerlik oranı (100 kelimelik bir listeye göre) tek bir dilin lehçelerini; % 76 ila % 84 arasındaki bir oran ayrı lehçeler veya gelişmekte olan dilleri (*İng. emergent languages*); aralarında % 76'dan daha az benzerlik bulunanlar ise aralarında hiçbir ortaklık bulunmayan ayrı dilleri göstermektedir. Ancak, bahsi geçen yazarların hiçbiri çalışmalarında geçen rakamlarının ciddi ve bilimsel bir açıklamasını yapmamaktadır (Kayfman, 1994, s. 31-33)

Karşılıklı anlaşılabilirlik ölçütü olarak sadece Swadesh listesinin kullanılması yanıltıcı olabilmektedir. Swadesh listesi karşılıklı anlaşılabilirlik tartışmaları üzerine değil daha çok glottokronolojik tartışmalar üzerinedir. Örneğin, akraba oldukları kesin olarak

bilinen iki dilin ne kadar süre önce birbirinden ayrıldıklarını tespit etmek için kullanılmaktadır.

Konumuza esas olan iki dil arasındaki karşılıklı anlaşılabilirlik üzerine Talat Tekin'in *Türkçe ve Kazakça Arasındaki Karşılıklı Anlaşılabilirlik* adlı makalesi, bir uygulama çalışması niteliğindedir. Deney için Kazakça günlük konuşmaları içeren kitaptan çeşitli günlük durumlarla ilgili 100 Kazakça cümle ve onların Türkçe karşılıkları verilerek Kazaklara ve Türklere uygulama testi yapılmıştır. Tekin, makalesinin sonucunda Kazakça ile Türkçe arasındaki anlaşılabilirlik oranının çok düşük olduğunu tespit etmiştir ve test sonuçlarıyla ilgili bazı gözlemleri de bu makalesinde belirtmiştir. Örneğin, katılımcılarının bir fonem farkı ile Türkçede de bulunan sözleri tanımakta güçlük çekmemesi, Kazakça sözleri anlamlarının başka olabileceğini düşünmeksizin, Türkçedeki eşesli karşılıkları ile bir ve aynı saymaları gibi gözlemlerini belirtmiştir (Tekin, 2013, s. 247-254).

R. Öztürk, *Dil, Lehçe ve Karşılıklı Anlaşılabilirlik Denemesi Üzerine* adlı yazısında Tekin'in uygulamış olduğu testi değişik zamanlarda farklı üç Kazak öğrenci grubuna uygulamıştır. Öztürk, Tekin'in uyguladığı test ile kendi uyguladığı testin sonuçlarının büyük bir fark gösterdiğini belirtmiştir. Böylece, Tekin'in çalışmasındaki anlaşılabilirlik oranı % 6.3 civarındayken, Öztürk'ün çalışmasında ise % 27 olarak görülmektedir. Ancak, Öztürk'ün Kazakça-Türkçe arasındaki karşılıklı anlaşılabilirlik üzerine uygulamış olduğu test, tek taraflı çalışma olarak kabul edilebilir ve daha çok Kazak öğrencilerin Türkçeyi ne kadar anladıklarını göstermektedir (Öztürk, 2008, s. 386-393).

Genel olarak diller arasındaki karşılıklı anlaşılabilirliğin ölçütlerini bulmak oldukça zordur. Bu tür çalışmanın bilimsel açıdan yapılması için karşılaştırılan her iki dilin de benzerlikleri ve farklılıkları, dilsel mesafeleri, deneylere katılanların karşılaştırılan dile olan tutumları gibi özelliklerin dikkate alınması gerekmektedir.

Kazakça ve Türkçe arasındaki karşılıklı anlaşılabilirlik üzerine yapılan çalışmalarda Kazak katılımcıların Kazakistan'ın hangi bölgesinden oldukları bile önemlidir. Çünkü Kazakistan'ın güney tarafında yaşayan bir Kazak, Özbekçe de konuşabilmektedir ya da en azından Özbekçeyi anlamaktadır. Böylelikle, Türkçedeki “nefes” sözcüğü (TS: 1760) Özbekçede “nafas” (Özb.S: 30) ise Kazakçada “дем” (KS: 124); Türkçedeki “vatan” sözcüğü (TS: 2473) Özbekçede “vatan” (Özb.S: 13) ise Kazakçada “отан” (KS: 419);

Türkçedeki “devlet” (TS: 648) sözcüğü Özbekçede “davlat” (Özb.S: 30) ise Kazakçada “мемлекет” (KS: 377); Türkçedeki “günah” (TS: 1003) sözcüğü Özbekçede “gunoh” (Özb.S: 14) ise Kazakçada “күһә” (KS: 258) olarak geçmektedir. Görüldüğü gibi Karlukçaya dayanan Özbekçe, Kıpçakçaya dayanan Kazakçaya göre günümüz Türkçesi ile daha çok yakınlık göstermektedir.

Yine, Batı Kazakistan tarafında yaşayan birisi “Sağol!” sözcüğünü görünce onu günümüz Türkçesindeki anlamına denk gelecek şekilde teşekkür ifadesi olarak anlayabilmektedir çünkü Kazakistan’ın diğer bölgelerinde “Sağol!” sözcüğü, “Hoşça kal!” anlamına gelmekte ama Kazakistan’ın batı taraflarında aynı sözcük hem “vedalaşma”yı hem de “teşekkür etme”yi ifade etmektedir.

Kazakça ve Türkçe arasındaki karşılıklı anlaşılabilirlik üzerine yapılan çalışmalarda testlerde sunulan ölçütler yeterli görünmemekte ve iki dil arasındaki karşılıklı anlaşılabilirliğin durumunu bilimsel açıdan göstermekte yetersiz kaldıkları görülmektedir.

1.4. EŞ DEĞERLİK KAVRAMI

Eş değerlik kavramını açıklamak amacıyla farklı araştırmacılar tarafından çeşitli tanımların ortaya konulduğu görülmektedir. Bu bakımdan Otto Kade, eş değerlik terimini içerik yönünden değerlendirmiştir. Anton Popovič ise eş değerlik kavramını biçimsel yönden açıklamıştır. Reiss ve Vermeer, eş değerlik kavramını daha farklı açıdan incelemiştir. Onlar eş değerlik kavramını: “İki dalgalı akımın değişik yapılu devreler oluşturmasıyla birlikte her frekansta aynı elektrik etkisini taşımaları, bunu açığa vurmaları” olarak tanımlamışlardır (Yazıcı Ersoy, 2012, s. 32).

Karadoğan, eşdeğerlik kavramının tanımını yaparken, eklerin anlamlı değil görevli biçimbirimler yani bağımlı biçimbirimler olduğunu belirtmekte ve eşdeğerliği sözcük açısından değil yapı açısından değerlendirildiğini ifade etmektedir (Karadoğan, 2004a, s. 24-25).

Eş değerlik kavramının iki ayrı tanımını yapan Ö. Berk, birinci tanımında “eş değerliği dilsel birimlerin ya da kaynak ve hedef dil arasındaki ilişkinin doğasını ve boyutunu göstermek amacıyla kullanılan kavramdır” derken ikinci tanımında ise “eş değerlik

tamamen farklı sözcüklere özgündeki aynı durumu tekrarlayan bir işlemdir” demektedir (Berk, 2005, s. 121-122).

Eş değerlik, ‘*tam*’ ve ‘*kabul edilebilir*’ olmak üzere iki biçimde görülmektedir. *Tam eş değerlik*, kaynak ve hedef anlaşma birliğindeki şekil olarak benzer olan sözcüklerin kavram alanı bakımından da birebir örtüşmesi durumu iken; *kabul edilebilir eş değerlik*, kaynak anlaşma birliğindeki bir sözcüğün hedef anlaşma birliğindeki bir sözcüğe birebir uymayıp bazı (düz anlam, metin içinde kullanımı vb.) yönlerden benzer olması durumunu ifade eder (Uğurlu, 2004, s. 21).

1.5. YALANCI EŞ DEĞERLİK KAVRAMI

Yalancı eş değerlik terimi iki ayrı dilde veya lehçede, söylenişleri ve yazılışları benzer fakat anlamları farklı olan sözcükleri tanımlamak amacıyla kullanılmaktadır. Araştırmacıların bu tür sözcüklerle ilgili sorunlara dikkat çekmeleri eskiye dayanmaktadır. Bu açıdan A. Poritor’un Fransızca ve Almanca arasındaki söylenişleri ve yazılışları benzer fakat anlamları farklı olan sözcüklere ilişkin sözlük çalışması 1788’de Salzburg’da yayımlanmıştır. Daha sonra bu konu S. Bigot (1845), L. Granje (1864), G. Doubre (1894) gibi Avrupalı araştırmacılar tarafından da ele alınmıştır (bk. Lobkovskaya, 2012, s. 84).

Yalancı eş değerlik terimi, ilk defa 1928 yılında *Maxime Kæssler* ve *Jules Derocquigny* tarafından Paris’te “*Les Faux Amis*” adıyla yayımlanan çalışmada kullanılmıştır. Konuya değinen çalışmalarda bu terim için aynı zamanda “*dillerarası homonimler*”, “*dillerarası analogizimler*”, “*aldatıcı kognatalar*”, “*sesteş sözcükler*” ifadeleri de kullanılmaktadır (Yazıcı Ersoy, 2012).

Sesteş sözcükler; İngilizcede *interlingual homonymy*, Rusçada *mejyazıkovie omonimi*, Kazakçada *tilaralık omonimder* ve Ukraynacada *mijmovna omonimiya* olarak tanımlanır. *Yalancı eş değer* kavramı, dünya dillerinde şöyle adlandırılır: İngilizcede *false friends*, Almancada *falsche freunde*, Fransızcada *faux ami*, İspanyolcada *Falso amigo*, Kazakçada *audarmaşının jalğan dostarı*, Rusçada *lojnyye druz’ya perevodçika*, Ukraynacada *faşşivi druzi perekladaça*.

M. Asilbekova, *Buğaralık akparat tilindegi “audarmaşının jalğan dostarının” şıgu*

tarihi adlı yazısında yalancı eş değer sözcükleri açıklarken Kazakça için “*audarmaşının jalğan dostarı*” kavramını kullanmıştır. Asilbekova, çalışmasında diller arasındaki çeviri problemleri üzerinde durmuştur ve Kazakça-Türkçe arasında yalancı eş değer sözcüklerden birkaç örnek vermiştir. Mesela: Kaz. *masa* “Sivrisinek”. (KS: 369). Tr. masa “1. Ayaklar veya bir destek üzerine oturtulmuş tabladan oluşan mobilya. 2. Bu mobilya etrafında oturanların tümü. 3. Dairelerde, kurumlarda belli konularla ilgili işlerin görüldüğü bölüm. 4. Düz duruşlu yer, düzlek yapı. 5. İç içe geçme ayaklarıyla yüksekliği ayarlanabilen masa biçiminde atlama aracı” (TS: 1630), Kaz. *para* “I. Rüşvet. II. Parça, bölüm” (KS: 437). Tr. para “1. Devletçe bastırılan, üzerinde değeri yazılı kâğıt veya metalden ödeme aracı, nakit. 2. Kazanç. 3. Kuruşun kırkta biri” (TS: 1883) (Asilbekova, 2016, s. 250-256).

Türkiye’de ise *yalancı eş değer* terimi, ilk kez A. Resulov tarafından *Akraba Diller ve ‘Yalancı Eş Değerler’ Sorunu* adlı çalışmada kullanılmıştır. Ancak, bu terim Uğurlu’nun çalışmalarından sonra yaygınlık kazanmaya başlamıştır (Akca, 2017, s 92).

Mattheoudakis ve Patsala (2007), yalancı eş değer sözcüklerin (*İng. False friends, Fr. faux ami*) farklı yazarlar tarafından farklı şekillerde adlandırıldığını belirtmiştir. Bunlardan Klein, Doctor, *interlingual homographs* (diller arası eş yazımlılar) (1992), Gerard, Scarborough, *homographic noncognates* (aldatıcı şeffaf kelimeler) (1989), Taylor, *misleading cognates* (yanıltıcı kökteşler) (1976) terimlerini tercih etmişlerdir (Yazıcı Ersoy, 2012, s. 37).

Bu çalışmada son yıllarda Türkiye’de yaygınlaşmış olan *yalancı eş değer* terimi kullanılmıştır.

Resulov'a göre

Yalancı eş değer, iki ayrı dilde veya bir dilin iki ayrı lehçesinde yer alan bir kelimenin köken, yazılış ve söylenişlerinin aynı, anlamlarının ayrı olmasıdır. Eş değer kelimesi İngilizce’de equivalent kelimesi, Türkçeye Arapçadan geçen muadil kelimesinin karşılığıdır ve değer yönünden birbirine eşit, denk olan anlamına gelir. (Resulov, 1995, s. 916).

Uğurlu ise yalancı eş değer terimini daha kapsamlı bir biçimde şöyle açıklamıştır:

Kaynak lehçe ve hedef lehçede bulunan veya lehçeler arası düzenli ses denklikleriyle aynı kaynaktan geldikleri bilinen, ses, yapı vb. yönlerden eş değer gibi gözükmelerine rağmen, anlam alanları veya görevleri bakımından tamamen örtüşmeyen kelime veya yapılarıdır. (Uğurlu 2000, s. 76).

Akulenko'ya göre *yalancı eş değer* terimi, geniş bir anlamda *eşanlamlı* (anlamdaş), *eşsesli* (sesteş) ve *eşköklü* (aynı kökten gelen) sözcüklerden oluşmaktadır (Akulenko, 1969, s. 371-372).

Vinogradov, *O grammatičeskoy omonimiyi v sovremennom Russkom yazıke* adlı çalışmasında *yalancı eş değer* sözcükleri “yazılışı ve söylenişi aynı olup anlamları tamamen farklı olan sözcükler” olarak tanımlamaktadır (Vinogradov, 1975. s. 13–32).

Karadoğan, *yalancı eş değer* kavramını iki dil ya da lehçe arasında ses bakımından aynı veya düzenli ses denklikleriyle aynı kaynaktan geldikleri bilinen fakat kullanım alanları az oranda örtüşen ya da hiç örtüşmeyen ekler olarak tanımlamaktadır. Üstelik aynı eklerin kullanım alanının iki lehçe arasında her zaman yüzde yüz örtüşmediğini de belirtmektedir (Karadoğan, 2004b, s. 1596).

Birçok çalışmada *yalancı eş değerlik* gösteren sözcükler *tam yalancı eş değerlik* ve *kısmî yalancı eş değerlik* olmak üzere ikiye ayrılmıştır. *Tam yalancı eş değerlik*, iki dil veya lehçe arasında anlamları hiç örtüşmeyen sözcüklerdir. Bu terimi Mustafa Uğurlu *anlam alanları hiç örtüşmeyen “gerçek” yalancı eş değer sözcükler* olarak adlandırsa da Asker Resulov *salt yalancı eş değerlilik* şeklinde adlandırmıştır (Gül, 2011, s. 16).

Kısmî *yalancı eş değerler* sözcükler yine Uğurlu tarafından şöyle açıklanmıştır: “Kaynak lehçedeki bir kelimenin, ses ve yapı bakımından aynı olan veya lehçeler arasındaki düzenli ses denklikleriyle aynı kaynaktan geldiği bilinen şekli, hedef lehçede de bulunmasına rağmen bu iki kelimenin kavram alanları birbiriyle az bir oranda örtüşebilir. Birebir eş değer gibi gözükmelerine rağmen kavram alanları bakımından az bir oranda örtüşen kelimeler “*yarım yalancı eş değer*” kelimelerdir.” (Uğurlu, 2004, s. 23).

Uğurlu tarafından kullanılan “*yarım yalancı eş değerler*” teriminin yerine son yıllarda yapılan çalışmalarda daha çok “*kısmî yalancı eş değerler*” terimi kullanılmıştır. Bu çalışmada da literatürde sıklıkla kullanılan “*kısmî yalancı eş değerler*” terimi tercih edilmiştir.

1.6. YALANCI EŞ DEĞERLERİN ORTAYA ÇIKIŞ NEDENLERİ

Dünyadaki dillere bakıldığında farklı köken ve yapıya sahip olan diller ile kaynak bakımından birbirine yakın olan diller de yalancı eş değer sözcüklerle karşılaşmaktadır.

Farklı kökene ve yapıya sahip olan diller arasındaki yalancı eş değer sözcükler üzerine Demirel'in *Rusça-Türkçe Çevirilerde Ortak Sesteş ve Benzeri Kelimeler*, M. Aygün'ün *Almanca ve Türkçe'deki Sesteş Kelimeler ve Bu Kelimelerin Her İki Dildeki Karşılıkları ve Fonksiyonları*, İ. Yuzvyak'ın *Leksiçna Mijmovna Omonimiya Na Meteriali Ukrains'koy Ta Turets'koy Mov* adlı çalışmaları ve bunlara benzer başka çalışmalar da bulunmaktadır.

Diller arası sesteş kelime problemlerinin sadece Rusçaya ve Türkçeye özgü olmayıp bütün dünya dillerine ait olduğunu *Rusça-Türkçe Çevirilerde Ortak Sesteş ve Benzeri Kelimeler* adlı tez çalışmasında belirten Demirel, Rusça-Türkçe arasındaki sesteş sözcükler üzerinde durmuştur. Çalışmasında önce Rusçadan Türkçeye yapılan tercümelelerdeki genel problemleri incelemiştir. Çalışmasının sonunda Rusça – Türkçe arasındaki sesteş sözcüklerin listesini vermiştir. Tezin sonuçlarına bakıldığında bu iki dil arasında sesteşlik gösteren 493 sözcük tespit edilmiştir (Demirel, 2004).

Aygün, Almanca ve Türkçe arasındaki sesteş sözcükler üzerine hazırladığı çalışmasında sesteş sözcükleri çok anlamlı sözcüklerden ayırmak gerektiğini ve sesteş sözcüklerin aynı ses birimlerinden (harflerden) oluştukları hâlde farklı kavramları ifade ettiklerini belirtmiştir. Aygün, çok anlamlı sözcüklerin değişik anlamları arasında az da olsa bir anlam bağı mevcut olduğunu fakat sesteş sözcükler arasında böyle bir anlam bağının bulunmadığını ifade etmektedir. Araştırmacı, Almanca ve Türkçe arasında çok sayıda sesteş sözcüklerin bulunduğunu göstermektedir. Çalışmasında tespit edilen sözcüklerin bir kısmı her iki dilde de aynı görevde kullanılırken büyük çoğunluğu değişik fonksiyonlarda kullanılmaktadır. Örneğin; “*ar, mal, modern, rot, spor*” örnek sözcükleri, bir dilde sadece bir sözcük türünü temsil ederken diğer dilde ise birden fazla sözcük türünün temsilcisi olarak ortaya çıkmaktadır. Aygün, Almandada ve Türkçede aynı yazılışta sözcüklerin bulunmasının anlam değişimleri, sözcük oluşum süreçleri, ses gelişmesi ve yabancı sözcük hazinesinin etkisi gibi sebepleri olduğunu belirtmektedir (Aygün, 2007, s. 53-71).

Yuzvyak, Ukraynaca ve Türkçe arasındaki sesteş sözcükler üzerinde durmuştur. Araştırmacı, iki dil arasında 90 tane yalancı eş değer sözcük tespit etmiştir ve onları üç grup altında ele almıştır. *Mijmovni omonimi, yaki povnistyu zbigayut'sya za formoyu virazhennya* “Yalancı eş değer sözcükler, yazılışı ve söylenişi aynı olan sözcüklerdir.”; Mesela: Ukr. *bal* “1. Balo”. (RUS: 286). Tr. *bal* “1. Bal arılarının bitki ve çiçeklerden topladıkları bal özünden yapıp kovanlarındaki petek gözlerine doldurdukları, rengi beyazdan esmere kadar değişen tatlı, koyu, sıvı madde. 2. Olgunlaşmış incirin, dışına sızan tatlısı. 3. Ağaçların kabuğundan sızarak pıhtılaşan besi suyu” (TS: 241). *Mijmovni omonimi, zi zvukavimi vidminnostyami* “Yazılışı aynı ama söylenişi farklı olan sözcüklerdir.” Mesela: Ukr. *çerez* “1. -dan; köprüden geçmek; 2. -dan; -ile; aracılığıyla, kanalıyla; 3. Sonra; bir saat sonra dönerim”. (RUS: 267). Tr. *çerez* “1. Asıl yemekten sayılmayan, peynir, zeytin vb. yiyecekler. 2. Yemek dışında yenilen yaş veya kuru yemiş vb. şeyler, atıştırılmalık” (TS: 523), *Mijmovni omonimi, z grafiçno – fonetiçnimi razbijnostyami* “Yazılışı ve söylenişi benzer olan sözcükler.”; Mesela: Ukr. *badyak* “yabani ot”. (RUS: 293). Tr. *budak* “1. Ağacın dal olacak sürgünü. 2. Dalın gövde içindeki başlangıç yeri olan ve tahtalarda görülen yuvarlak koyuca renkte sert bölüm” (TS: 402) (Yuzvyak, 2010, s. 125-128).

Lobkovskaya *O ponyatiyi mej'yazıkovoy omonimiyi* adlı çalışmasında yalancı eş değer sözcüklerin ortaya çıkış nedenleri arasında birbiriyle ilişkili olmayan iki dilde seslerin rastgele tesadüflerinin olması ve aynı kökten gelen sözcüklerde iki dildeki anlamlarının farklı kullanılmaya başlanması gibi nedenleri belirtmiştir (Lobkovskaya, 2012, s. 79 - 87).

Akraba dillere bakıldığında aynı gruba ait olanlarda yalancı eş değer sözcüklerin sayısının daha çok olduğu görülmektedir. Uğurlu, akraba dillerin kavramsal benzerliklerinin aynı grup içinde farklı, ayrı grup içinde farklı durumda olduklarını söylemiştir. Oğuz grubunda bulunan Türkçe ve Azerbaycan Türkçesinin örtüşme oranları yüksek olmasına rağmen, Türkçenin Kıpçak grubunda bulunan Kazakça ile karşılaştırılması söz konusu olduğunda bu kavramsal benzerliğin oranı daha düşüktür (Uğurlu, 2000, s. 60).

Resulov ise *Akraba Diller ve 'Yalancı Eş Değerler' Sorunu* adlı çalışmasında (1995) Azerbaycan Türkçesi ve Türkçe örneğinde Türk dilleri arasındaki yalancı eş

değerliklerin ortaya çıkış nedenlerini şöyle sıralamıştır:

Türk dillerinin tarihî gelişimine bağlı olarak farklı gruplara ayrılması;

Türk topluluklarının hem tarihî dönemlerde hem günümüzde farklı siyasi birliklerinde yer almaları;

Türk topluluklarının farklı dil, din ve kültürlerle ilişki kurması ve dillerin kendi iç gelişmesi;

Yazı dillerinin oluşturulmasında ortak alıntı sözcüklerin farklı kavramlara karşılık kullanılması;

Ortak ana dilden gelen sözcüklerin Türk dillerinin yazı diline girmemesi sonucunda bu sözcüklerin konuşma dilinde kalması ve sözcüklerin öteki dildeki anlamından farklı kullanılması (Resulov, 1995, s. 916-924).

Böylece, aynı kökten gelen dillerle farklı kökten gelen dillere göre yalancı eş değer sözcüklerin sayısı farklılık göstermektedir. Aynı kökten gelen dillerde yalancı eş değerlik gösteren sözcüklerin oranı yüksekken; aynı gruptaki dillerde ise yalancı eş değer sözcüklerin oranının aynı kökten gelen dillere göre daha yüksek olduğu görülmektedir.

1.7. KAZAKÇA VE TÜRKÇE ARASINDAKİ YALANCI EŞ DEĞER SÖZCÜKLER İLE DOĞRUDAN İLGİLİ ÇALIŞMALAR

Konu ile ilgili birincil çalışmalar arasında yalancı eş değerlik kavramına değinen ve konuyu Kazakça-Türkçe açısından karşılıklı olarak ele alan tezler arasında M. Sıddık Özcan (2004) ve S. Bermaganbetova (2016) gibi çalışmalar yer almaktadır.

M. Sıddık Özcan, 2004'te *Kazak Türkçesi ile Türkiye Türkçesi Arasındaki Ortak Kelimeler* adlı tez çalışmasında Kazakça ve Türkçe arasındaki ortak sözcükler üzerinde durup, çalışmasının "*Mânâ bakımından farklı olan ortak kelimeler*" kısmında tezimizin asıl konusu ile ilgili olan 194 sözcük tespit etmiştir. Ancak tez çalışmasında yalancı eş değerlik kavramının kullanılmadığı görülmektedir. Tespit ettiği sözcükleri "*Ses bakımından ortak olup mânâ bakımından farklı olan kelimeler*" ve "*Ses farklılıkları bulunan mânâ bakımından ayrı olan ortak kelimeler*" olarak iki ayrı başlık altında ele

almıştır. Buna ek olarak kısmi yalancı eş değer sözcükleri ise “*Hem ortak hem farklı mânâsı bulunan ortak kelimeler*”adlı başlık altında değerlendirmiştir. Onları kendi aralarında “*Hem ses hem mânâ bakımından ortak kelimeler*” ve “*Aralarında ses farklılıkları bulunan mânâları ortak kelimeler*” olarak ikiye ayırmıştır. Sıddık Özcan, tez çalışmasında Kazakça ve Türkçe arasındaki ses değişimlerinin özelliklerini de ortaya koymuştur. Çalışmada sözcüklerin madde başı listesini vermiş, fakat her iki dildeki benzerlik gösteren sözcüklerin anlamlarını vermemiştir (Özcan, 2004).

Bermaganbetova S. tarafından 2016’da yazılan *Kazak Türkçesi ve Türkiye Türkçesi Arasındaki Yalancı Eş değerler* adlı tez çalışmasında Kazakça-Türkçe arasındaki yalancı eş değerler üzerinde durulup; 287 yalancı eş değer sözcük tespit edilmiştir. Bermaganbetova, çalışmasında Kazakçaya ve Türkçeye dair bilgiler verip, iki dil arasındaki ses değişimlerine dayanan özellikleri de tezinde belirtmiştir. Tespit edilen yalancı eş değer sözcükleri “*Tam yalancı eşdeğerlikler ve Kısmî yalancı eşdeğerlikler*” olarak iki grup altında ele almıştır. Kendi aralarında da bu sözcükleri eş sesli ve ses değişimleri yoluyla oluşmalar olmak üzere ayırmıştır. Çalışmasında yalancı eş değer sözcüklerin toplamda % 91’i tam yalancı eş değer, % 9’u ise kısmî yalancı eş değer sözcükler olarak belirlenmiştir (Bermaganbetova, 2016).

1.8. TÜRK DİLLER ARASINDAKİ YALANCI EŞ DEĞERLİKLER İLE İLGİLİ ÇALIŞMALAR

Tez konusu ile ilgili ikincil düzeyde çalışmalar arasında A. Resulov (1995, s. 916-924), F. Özkan (1999, s. 883-889), M. Uğurlu (2000, 2004, 2011), S. Aknazarov (2002, 2004), A. Karadoğan (2004a), E. Çelik. (2005), D. Ergönenç Akbaba (2007, s. 151-176), F. Ersoy (2007, s. 60-68), S. Ertuğ (2007), Ü. Ç. Şavk (2007, s. 1653-1668), H. Can (2009, s. 347-372), H. Yıldız (2009: 611-659), M. Kara (2009, s. 1062), E. Gül (2011), N. Kırömeroğlu (2011), H. Alkan (2012, s. 671-688), C. Çakmak (2012), H. Yazıcı Ersoy (2012), S. Adıgüzel (2012, s. 51-56), A. Merhan (2012, s. 1-16), Direkçi, Gülmez (2012, s. 133-154), Y. Özlem (2013), Beşen Dilece (2013, s. 131-146), H. Büke (2014), N. Rustemova (2014), M. Özeren (2014, s.), Başar, Coşkun (2015, s.497-512), M. Cengiz (2017), M. Diykanbayeva (2017, s. 2256-2271), H. Akca (2017, s. 91-132) gibi çalışmalar yer almaktadır.

A. Resulov *Akraba Diller ve “Yalancı Eş Değer” Sorunu* çalışmasında Türkçe ve Azerbaycan Türkçesi arasındaki yalancı eş değer sözcükleri üç farklı grup altında ele almıştır. Onların “*eş adlı (sesteş, homonim) sözcükler; yazılış ve söylenişleri ile beraber kökenleri de aynı olan sözcükler; yazılış, söyleniş ve köken bakımından aynı olup, anlamlarından biri veya birkaçı farklı olan sözcükler*” olarak ayırımını yapmaktadır (Resulov, 1995, s. 917).

F. Özkan *Bugünkü Türk Lehçelerindeki İletişimi Zorlaştıran Kelimeler* adlı yazısında Türk dilleri arasındaki iletişimi zorlaştıran sözcükleri *yalancı eş değer sözcükler* olarak tanımlamaktadır ve Azerbaycan Türkçesi, Başkurt, Tatar, Kazak, Hakas dillerinden örnekler vermektedir (Özkan, 1999, s. 883-889).

Yalancı eş değer konusuyla ilgili önemli çalışmalar arasında M. Uğurlu'nun çalışmaları da gösterilmektedir. Uğurlu, *yalancı eş değer* terimini ilk kez *Türk Lehçeleri Arasında Aktarma Meseleleri ve 'Abay Yolu' Romanı* (2000) çalışmasında kullanmıştır. Daha sonra *Türk Lehçeleri Arasında Kelime Eş Değerliği* (2004), *Lehçe İçi Aktarmalarda Yalancı Eş Değerlik* (2011) çalışmalarında bu tür sözcükleri ele almıştır.

S. Aknazarov *Türkmen Türkçesi ve Türkiye Türkçelerinde Aynı Kelimeler ile İfade Edilen Bazı Sıfatlardaki Anlam Farklılıkları Üzerine* (2002) adlı yazısında, Türkmençe ve Türkçe arasındaki benzer sözcüklerin incelemesini yapmıştır. *Türkmen ve Türkiye Türkçesinin Ortak Fiillerinin Anlam Bakımından Genel Bir Mukayesesi* (2004) yazısında ise her iki dilde ortak olan fiillerin anlam bakımından karşılaştırmasını elde etmiştir (Aknazarov, 2002, s. 72-77; 2004, s. 194-220).

A. Karadoğan doktora tezinde Türk dilleri arasındaki aktarma problemleri üzerinde durup, Türkmençe ile Türkiye Türkçesi arasındaki yalancı eş değer sözcükleri incelemiştir. Çalışmasında deyimlerden kaynaklanan bu iki dil arasındaki aktarma hatalarına da değinmiştir (Karadoğan, 2004a).

E. Çelik *Azerbaycan Türkçesi ile Türkiye Türkçesi Arasında Yalancı Eş Değerlik* adlı çalışmasında Azerbaycan Türkçesi ve Türkçe arasında 780 tane yalancı eş değer sözcük tespit etmiştir. Çalışmasının konusunu oluşturan sözcüklerin büyük bir kısmında anlam genişlemesi olduğunu tespit etmiştir (Çelik, 2005).

D. Ergönenç Akbaba *Nogay Türkçesi ve Türkiye Türkçesi Arasındaki Yalancı Eş Değerler* adlı çalışmasında Nogayca ve Türkçe arasında görülen yalancı eş değer

sözcükleri Nogayca yazılmış eserlerden tespit ederek, alfabetik olarak sıralamıştır (Ergönenç Akbaba, 2007, s. 151-176).

F. Ersoy *Çuvaş Türkçesi ve Türkiye Türkçesinde Yalancı Eş Değerler* adlı makalesinde Çuvaşça ve Türkçe arasındaki yalancı eş değerlerin incelemesini ele almıştır. Çalışmasında yalancı eş değerlik konusu ile ilgili daha öncesinde yapılmış araştırmaları da kısaca özetlemiştir. Tespit ettiği sözcükleri isimler ve fiiller olarak iki ana grup altında ele almıştır (Ersoy, 2007, s. 60-68).

S. Ertuğ'un *Oğuz Grubu Türk Lehçelerindeki Hareket Fiillerinde Yalancı Eş eşdeğerler* adlı tezinde eş değer olan hareket fiilleri ile yalancı eş değer olan hareket fiilleri ayrı başlıklar altında incelenmiş olup, yalancı eş değer olan hareket fiilleri de yine “*Tam yalancı eş değer*” olanlar ve “*Kısmî yalancı eş değer*” olanlar olmak üzere iki ayrı başlıkta ele alınmıştır (Ertuğ, 2007).

Ü. Şavk *Altaycada Eş Sesli Sözcükler* başlıklı yazısında eş sesli sözcükler üzerinde durmuştur. Söz konusu olan sözcüklerin bir kısmının Türk dilinin eski dönemlerine ait olduğunu; bir kısmının ise Altaycada ses farklılıkları içerisinde zamanla değişime uğraması yoluyla ortaya çıktığını ifade etmiştir (Şavk, 2007).

H. Can, *Divân-ü Lügâti't-Türk*'ün söz varlığı ile Türkçe ve Türkmençe arasındaki yalancı eş değer sözcükleri karşılaştırmış ve söz konusu olan yalancı eş değer sözcükleri her iki dilde de değişik şekillerde meydana gelen, görünüşte aynı olsa da anlam veya kullanılış açısından farklılık arz eden sözcükler olarak tanımlamıştır. Can, çalışmasında bu tür sözcüklere iki farklı tarihî dönemde rastlanabileceğini söylemiştir. Can'a göre yalancı eş değeri olan sözcükler her zaman anlam değişmesine uğramış sözcükler değildir, bazen bu tür sözcüklerin tamamen farklı kaynaklardan gelmiş sözcükler de olabileceğini ve yalancı eş değerlikleri oluşturabileceğini ifade etmiştir (Can, 2009, s. 347-372).

H. Yıldız *Karay Türkçesi ve Türkiye Türkçesi Arasındaki Yalancı Eş Değer Kelimeler* adlı çalışmasında Karayca ve Türkçe arasında tespit edilen 275 yalancı eş değer kelimenin tasnifini yapmıştır. Bu tasnife göre iki dil arasında görülen yalancı eş değer kelimeleri iki ana gruba ayırmıştır: *Aynı kökten gelen yalancı eş değer kelimeler* ve *farklı kökten gelen (sesteş) yalancı eş değer kelimeler*. Aynı kökten gelen yalancı eş değer kelimeleri *tam yalancı eş değer kelimeler* ve *kısmen yalancı eş değer kelimeler*

olarak ayırmıştır. Farklı kökten gelen (sesteş) yalancı eş değer kelimeleri ise *aynı türden* ve *farklı türden* olanlar olmak üzere iki gruba ayırmıştır (Yıldız, 2009 s.611-659).

M. Kara *Lehçeler Arası Aktarmalarda Temel Sorunlar* adlı yazısında yalancı eş değer sözcüklerin aktarma konusunda bir problem olarak karşımıza çıkabileceğini belirtmiştir. Kara, çalışmasında yalancı eş değer sözcükler meselesi üzerinde durup, konuyla ilgili Türk dillerinden çeşitli örnekler de vermektedir (Kara, 2009, s. 1062).

E. Gül, *Özbek Türkçesi-Türkiye Türkçesi Yalancı Eş Değerli Sözcükler* adlı tez çalışmasında Özbekçe ve Türkçe arasında 185 tane yalancı eş değerlik gösteren sözcük tespit etmiştir. Bu sözcükler *tam yalancı eş değerli/kısmî yalancı eş değerli fiiller* ve *tam yalancı eş değerli/kısmî yalancı eş değerli isimler* olarak dört grupta incelenmiştir (Gül, 2011).

N. Kırömeroğlu *Türkmen Türkçesi ve Türkiye Türkçesindeki Yalancı Eş Değerler* başlıklı çalışmasında Türkmençe ve Türkçe arasındaki yalancı eş değer sözcükler üzerinde durmuştur. Bu tür sözcükleri tespit etmek için *Türkmençe-Türkçe Sözlük*'teki 17 bin sözcük taranmış ve sonuç olarak 1816 adet yalancı eş değer sözcük belirlenmiştir. Bu sözcükler içerisinde yalancı eş değer olabilecek kelimelerin büyük bir kısmını Türkçe kökenli sözcüklerin oluşturduğunu vurgulamıştır (Kırömeroğlu, 2011).

H. Yazıcı Ersoy, *Başkurt Türkçesi ve Türkiye Türkçesinde Yalancı Eş Değerler* adlı çalışmasında Başkurtça ile Türkçe arasında 1159 madde başı yalancı eş değer sözcük tespit edip, söz konusu olan sözcükleri *tam yalancı eş değerler* ve *kısmî yalancı eş değerler* olarak iki ana gruba ayırmıştır. Başkurtça ile Türkçe arasındaki yalancı eş değer sözcüklerin tasnifinde Türkçe kökenli yalancı eş değer sözcükleri ve Başkurtçaya Arapça, Farsça, ve Rusça yoluyla giren yalancı eş değer sözcükleri incelemiştir (Yazıcı Ersoy, 2012, s.)

S. Adıgüzel, *Azerbaycan Türkçesi ve Türkiye Türkçesi Arasında Aktarma Üzerine Bazı Problemler* adlı makalesinde Azerbaycan Türkçesi ve Türkçe arasında karşımıza bir aktarma sorunu olarak çıkan yalancı eş değer sözcükler üzerine çalışmıştır. Makalesinde yalancı eş değer sözcükleri “*yazılışı ve söylenişi aynı fakat iki dilde farklı anlam belirten sözcükler*” olarak tanımlamıştır (Adıgüzel, 2012, s. 51-56).

H. Alkan *Lehçeler Arası Aktarmalarda Yalancı Eş Değerler Sorunu* çalışmasında Türkçe, Özbekçe ve Yeni Uygurca arasındaki aktarmalarda problem olarak karşımıza

çıkan yalancı eş değer sözcükleri fiiller açısından incelemiştir (Alkan, 2012, s. 671-688.).

C. Çakmak *Kazan-Tatar Türkçesi ile Türkiye Türkçesinde Görülen Yalancı Eş Değer Kelimeler* adlı çalışmasında Tatarca ile Türkçe arasında toplam 723 sözcük tespit edip bu sözcükleri *Birebir yalancı eş değer sözcükler; Kabul edilebilir yalancı eş değer sözcükler; Başka dillerden girmiş yalancı eş değer sözcükler* olarak üç ana gruba ayırmıştır. (Çakmak, 2012)

A. Merhan *Türkçe ve Özbekçe Eşsesli Sözcük Karşılaştırması* çalışmasında Türkçe ve Özbekçe arasındaki eş sesli sözcükleri karşılaştırmalı biçimde incelemişken makalesinde Özbekçe ve Türkçe yalancı eş değer sözcüklerin listesini de vermiştir (Merhan, 2012, s. 1-16).

B. Direkçi ve M. Gülmez, *Güney Azerbaycan Türkçesi ve Türkiye Türkçesi Arasındaki Yalancı Eş Değerler* adlı çalışmalarında Recep Albayrak Hacaloğlu tarafından hazırlanan *Azerbaycan Türkçesi Dil Kulavuzu (Güney Azeri Sahası Derleme Deneme Sözlüğü)*'nu esas alarak Güney Azerbaycan Türkçesi ve Türkçe arasındaki yalancı eş değerleri tespit etmişlerdir (Direkçi, Gülmez, 2012,133-154).

Y. Özlem *Kırgız Türkçesi ve Türkiye Türkçesinde Yalancı Eş Değerler* başlıklı yazısında Kırgızca ve Türkçe arasında yalancı eş değer olarak görülen 206 sözcük tespit etmiştir. Yalancı eş değer olarak tespit edilen sözcüklerin hepsinin köken bakımından aynı olmamasına rağmen bu sözcüklerin anlam değişmesi yoluyla da ortaya çıktığını ifade etmiştir (Özlem, 2013).

T. Beşen Dilece'nin *Türkmen Türkçesinde Yalancı Eş Değerler* adlı yazısında Türkmence ve Türkçe arasındaki yalancı eş değer olarak tespit edilen sözcükler, eşseslilik (sesteşlik) açısından ve ses özellikleri de dikkate alınarak benzer sesli ancak farklı anlamlı sözcükler olmaları açısından incelenmiştir (Beşen Dilece, 2013, s. 131-146).

H. Büke *Gagauz Türkçesi ve Türkiye Türkçesi Arasındaki Yalancı Eşdeğerler* başlıklı makalesinde Gagauzca ve Türkçe arasındaki 87 tane yalancı eş değerlik gösteren sözcük tespit etmiştir. Tespit etmiş olduğu sözcükleri isimler ve fiiller olarak iki grupta incelemiştir (Büke, 2014).

N. Rustemova'nın, *Kırım Tatarcası ve Türkiye Türkçesinde Yalancı Eşdeğerler* adlı çalışmasında 1031 madde başı yalancı eş değer sözcük tespit edilmiştir. Tespit edilen sözcüklerin arasında eş sesli olup anlam bakımından örtüşmeyen sözcükler ile her iki dil arasında ses değişmelerinin uygulanmaması neticesinde meydana çıkan sözcükler incelenmiştir (Rustemova, 2014).

M. Özeren *Salar Türkçesi ve Türkiye Türkçesi Arasındaki Yalancı Eş Değer Sözcükler* adlı çalışmasında, Salarca ve Türkçe arasındaki yalancı eş değer sözcükleri isim ve fiil olarak iki grup altında *yarı yalancı eş değerler ve tam yalancı eş değerler* olarak ele almıştır (Özeren, 2014, s.).

D. Çolak *Saha Türkçesi ile Türkiye Türkçesi Arasında Yalancı Eş Değerler* adlı çalışmasında Sahaca ve Türkçe arasındaki yalancı eş değer sözcükler üzerinde durmuştur. İnceleme neticesinde 134'ü isim, 31'i fiil olmak üzere toplam 165 yalancı eşdeğer tespit edilmiştir. Bu sözcüklerin büyük kısmı sestüş olma özelliği göstermektedir (Çolak, 2014, s. 595-625).

U. Başar ve G. Coşkun *İranlılara Yabancı Dil Olarak Türkiye Türkçesi Öğretiminde Önemli Bir Sorun: Yalancı Eşdeğerlikler* adlı çalışmasında Türkçe ve Farsça arasındaki ortak sözcükler üzerinde durmuştur. Aynı kökten gelen bu sözcüklerin çoğunluğu zaman içerisinde her iki dilde farklı kullanılmaya başlanmıştır. Çalışma, yabancı dil olarak Türkçe öğrenen İranlıların yalancı eşdeğer sözcükler konusunda hatalardan kaçınmakta olduğunu tespit etmiş; Türkçe ile Farsça ve Azerbaycan Türkçesi arasında görülen yalancı eş değer sözcükleri de tablolar hâlinde vermiştir (Başar, Coşkun, 2015, s.497-512).

M. Cengiz *Güneybatı Türk Lehçelerinde Yalancı Eş Değerlik* adlı yüksek lisans tez çalışmasında Oğuz grubu Türk dillerinin tamamını (Türkçe, Azerbaycan Türkçesi, Türkmençe, Gagavuzca) ele almış, bu dillerin söz varlığını eş zamanlı biçimde karşılaştırmış ve yalancı eş değer sözcükleri tespit ederek madde başı şeklinde sıralamıştır (Cengiz, 2017).

M. Diykanbayeva *Kırgız Türkçesi ve Türkiye Türkçesi Arasındaki Yalancı Eşdeğerler* adlı çalışmasında tespit edilen yalancı eş değer sözcükleri; *eş sesli yalancı eşdeğer sözcükler; ses değişimine uğramış yalancı eşdeğer sözcükler; yazım kuralları dolayısıyla yalancı eşdeğer sözcükler; anlam daralmasından veya genişlemesinden*

dolayı oluşan yalancı eşdeğer sözcükler olarak dört grupta incelemektedir. Kırgızca ve Türkçe arasındaki yalancı eş değer sözcüklerin toplam sayısı da 149 olarak verilmiştir (Diykanbayeva, 2017, s. 2256-2271).

H. Akca, *Kumuk Türkçesi ile Türkiye Türkçesinde Yalancı Eş Değerler* adlı yazısında Kumukça ile Türkçe arasında yalancı eş değerleri ele almıştır. Yalancı eş değer sözcükleri; *tam yalancı eş değerler*; *kısmî yalancı eş değerler*; *rastlantısal yalancı eş değerler* olmak üzere üç başlık altında incelemiştir. Bu çalışmada “*rastlantısal yalancı eş değerler*” terimi ilk kez kullanılmış ve önerilmiştir. Araştırmacı bu terimi farklı kaynaktan gelen yalancı eş değer sözcükler için kullanmıştır. Çalışma sonucunda 197 adet tam yalancı eş değer, 77 adet kısmî yalancı eş değer, 22 adet rastlantısal yalancı eş değer olmak üzere toplam 296 yalancı eş değer sözcük tespit edilmiştir (Akca, 2017, s. 91-132).

Yukarıdaki çalışmaların kısaca değerlendirmesini yaptığımızda son yıllarda Türk dilleri arasındaki yalancı eş değer sözcüklerin araştırılmasına yönelik ilginin oldukça artmış olduğunu belirtebiliriz. Ayrıca bu çalışmaların büyük bir kısmının Türkmençe ile Türkçe ve Azerbaycan Türkçesi ile Türkçe arasında yalancı eş değer sözcükler üzerine yapıldığı görülmektedir. Böylelikle, yalancı eş değer sözcükler üzerine yapılan çalışmalar arasında Türkmençe ile Türkçe yalancı eş değer sözcükleri inceleyen altı; Azerbaycan Türkçesi ile Türkçe arasındaki yalancı eş değer sözcükleri inceleyen beş çalışma görülmektedir. Bu durum; Azerbaycan Türkçesi, Türkmençe ve günümüz Türkçesinin Oğuz grubu dilleri arasında olmasından kaynaklanmaktadır

2. BÖLÜM

BULGULAR

Bu bölümde önce Kazakça-Türkçe arasındaki yalancı eş değer sözcüklerin sınıflandırmasında kullanılan yöntem hakkında bilgi verilmiştir. Buna ek olarak yalancı eş değer sözcüklerin tasnifi ve tasnifte kullanılan alfabetik sıra da gösterilmiştir. Bulgular kısmında da söz konusu olan sözcüklerin listesi verilmiştir.

2.1. KAZAKÇA-TÜRKÇE ARASINDAKİ EŞ DEĞER SÖZCÜKLERİN TASNİFİ

Bu çalışmanın Kazakça konuşurlarının Türkçe öğrenme süreçlerinde yardımcı bir kaynak niteliği taşıması amacından dolayı, çalışmada Kazakça *kaynak dil*, Türkçe ise *hedef dil* olarak seçilmiştir. Tasnifin Kazak öğrenciler tarafından daha kolay anlaşılabilmesi açısından sözcüklerin köken bilgileri sadece *kaynak dil* için kullanılmıştır.

Çalışmada, Yazıcı Ersoy'un *Başkurt Türkçesi ve Türkiye Türkçesinde Yalancı Eş Değerler* (2012) adlı eserinde gösterilen Başkurtça-Türkçe arasındaki yalancı eş değer sözcüklerin tasnif yöntemi esas alınmıştır.

Tasnife göre Kazakçadaki ve Türkçedeki yalancı eş değer sözcükler, öncelikle iki gruba ayrılmıştır ve türlerine göre isim ve fiil olarak ayrı ayrı, alfabetik sırayla sınıflandırılmıştır. Bunlardan “*Tam Yalancı Eş Değer Sözcükler*” kaynak dildeki bir sözcüğün hedef dildeki eş değer sözcük ile anlamlarından hiçbirinin örtüşmemesi durumunda ortaya çıkarken; “*Kısmi Yalancı Eş Değer Sözcükler*” kaynak dildeki bir sözcüğün anlamı ile hedef dildeki sözcüğün bir veya birkaç anlamının örtüşüp diğer anlamlarının örtüşmemesi durumunda ortaya çıkmaktadır.

Başka dillerden Kazakçaya girmiş yalancı eş değerler kendi içinde *Arapça Alıntı Sözcüklerde Yalancı Eş Değer Sözcükler*, *Farça Alıntı Sözcüklerde Yalancı Eş Değer Sözcükler*, *Rusça ve Rusça Yoluyla Giren Alıntı Sözcüklerde Yalancı Eş Değer Sözcükler* olmak üzere alt başlıklara ayrılmıştır.

Her iki dilde doğal olarak farklı olan ya da zaman içerisinde yazılış biçimleri değişime uğrayan yalancı eş değer sözcükler, *Ses Değişimleri Yoluyla Oluşan Yalancı Eş Değer Sözcükler* başlığı altında incelenmiştir. Söz konusu olan iki dil arasında eş sesli olan sözcükler, *Eş Sesli Sözcüklerden Oluşan Yalancı Eş Değer Sözcükler* alt başlığında incelenmiştir.

Tasnif ve Alfabetik Sıra

Tasnifte kullanılan alfabetik sıra

A	I	R
Ä	İ	S
B	J	Ş
C	K	T
Ç	Ķ	U
D	L	Ü
E	M	V
F	N	Y
G	Ñ	Z
Ğ	O	
Ġ	Ö	
H	P	

Tasnif

TAM YALANCI EŞ DEĞER SÖZCÜKLER

- **Eş Sesli Sözcüklerden Oluşan Tam Yalancı Eş Değer Sözcükler**
Eş Sesli Sözcüklerden Oluşan Tam Yalancı Eş Değer Sözcükler (İsimler)
Eş Sesli Sözcüklerden Oluşan Tam Yalancı Eş Değer Sözcükler (Fiiller)
- **Ses Değişimleri Yoluyla Oluşan Tam Yalancı Eş Değer Sözcükler**
Ses Değişimleri Yoluyla Oluşan Tam Yalancı Eş Değer Sözcükler (İsimler)
Ses Değişimleri Yoluyla Oluşan Tam Yalancı Eş Değer Sözcükler (Fiiller)
- **Arapça Alıntı Sözcüklerde Tam Yalancı Eş Değer Sözcükler**
Eş Sesli Sözcüklerden Oluşan Tam Yalancı Eş Değer Arapça Alıntı Sözcükler

Ses Değişimleri Yoluyla Oluşan Tam Yalancı Eş Değer Arapça Alıntı Sözcükler

➤ **Farsça Alıntı Sözcüklerde Tam Yalancı Eş Değer Sözcükler**

Eş Sesli Sözcüklerden Oluşan Tam Yalancı Eş Değer Farsça Alıntı Sözcükler

Ses Değişimleri Yoluyla Oluşan Tam Yalancı Eş Değer Farsça Alıntı Sözcükler

➤ **Rusça ve Rusça Yoluyla Giren Alıntı Sözcüklerde Tam Yalancı Eş Değer Sözcükler**

Rusça ve Rusça Yoluyla Giren Eş Sesli Sözcüklerden Oluşan Tam Yalancı Eş Değer Sözcükler

Rusça ve Rusça Yoluyla Giren Sözcüklerde Ses Değişimleri Yoluyla Oluşan Tam Yalancı Eş Değer Sözcükler

KISMÎ YALANCI EŞ DEĞER SÖZCÜKLER

➤ **Eş Sesli Sözcüklerden Oluşan Kismî Yalancı Eş Değer Sözcükler**

Eş Sesli Sözcüklerden Oluşan Kismî Yalancı Eş Değer Sözcükler (İsimler)

Eş Sesli Sözcüklerden Oluşan Kismî Yalancı Eş Değer Sözcükler (Fiiller)

➤ **Ses Değişimleri Yoluyla Oluşan Kismî Yalancı Eş Değer Sözcükler**

Ses Değişimleri Yoluyla Oluşan Kismî Yalancı Eş Değer Sözcükler (İsimler)

Ses Değişimleri Yoluyla Oluşan Kismî Yalancı Eş Değer Sözcükler (Fiiller)

➤ **Arapça Alıntı Sözcüklerden Oluşan Kismî Yalancı Eş Değer Sözcükler**

Eş Sesli Sözcüklerden Oluşan Kismî Yalancı Eş Değer Arapça Alıntı Sözcükler

Ses Değişimleri Yoluyla Oluşan Kismî Yalancı Eş Değer Arapça Alıntı Sözcükler

➤ **Farsça Alıntı Sözcüklerden Oluşan Kismî Yalancı Eş Değer Sözcükler**

Eş Sesli Sözcüklerden Oluşan Kismî Yalancı Eş Değer Farsça Alıntı Sözcükler

Ses Değişimleri Yoluyla Oluşan Kismî Yalancı Eş Değer Farsça Alıntı Sözcükler

➤ **Rusça ve Rusça Yoluyla Giren Alıntı Kelimelerde Kismî Yalancı Eş Değer Sözcükler**

Rusça ve Rusça Yoluyla Giren Eş Sesli Sözcüklerden Oluşan Kismî Yalancı Eş Değer Sözcükler

2.2. TAM YALANCI EŞ DEĞER SÖZCÜKLER

2.2.1. Eş Sesli Sözcüklerden Oluşan Tam Yalancı Eş Değer Sözcükler

2.2.1.1. Eş Sesli Sözcüklerden Oluşan Tam Yalancı Eş Değer Sözcükler (İsimler)

Kaz. **alım** (KS: 43) / Tr. **alım** (TS: 93)

- Kaz. **alım**. “vergi, rüşvet”
- Tr. **alım**. “1. Alma işi. 2. Kurum, çalım, gurur. 3. Çekicilik”

Kaz. **badana** (KS: 72) / Tr. **badana** (TS: 223)

- Kaz. **badana**. “1. Savaşçıların giydiği çelik zırh. 2. Soğan”
- Tr. **badana**. “1. Duvarları boyamak için kullanılan sulandırılmış kireç veya boya”

Kaz. **balama** (KS: 76) / Tr. **balama** (TS: 242)

- Kaz. **balama**. “1. Alternatif, şık, seçenek”
- Tr. **balama**. “1. Orta oyununda Rum tipi. 2. Karagöz, matiz ve külhanbeyi tipleri tarafından yabancı ülkelerin tiplerine seslenirken kullanılan söz”

Kaz. **baldır** (KS: 77) / Tr. **baldır** (TS: 242)

- Kaz. **baldır**. “1. Su yosunu”
- Tr. **baldır**. “1. Bacağın dizden ayak bileğine kadar olan bölümü, incik. 2. Bu bölümün yumuşak ve şişkin olan arka tarafı”

Kaz. **basım** (KS: 81) / Tr. **basım** (TS: 258)

- Kaz. **basım**. “1. Bol, çok. 2. Üstün, güçlü, sağlam”
- Tr. **basım**. “1. Basımcılık. 2. Basım işi, tipografi”

Kaz. **bastı** (KS: 81) / Tr. **bastı** (TS: 262)

- Kaz. **bastı**. “1. Önemli, mühim, ehemmiyetli”

- Tr . **bastı**. “1. Kıyma ile pişirilmiş sebze”

Kaz. **bedel** (KS: 84) / Tr. **bedel** (TS: 292)

- Kaz. **bedel**. “1. İtibar, otorite, nüfuz. 2. şan, şöhret, ün”
- Tr. **bedel**. “1. Değer, fiyat, kıymet. 2. Bir şeyin yerini tutabilen karşılık. 3. Başkasının adına ve onun parası ile hacca giden kimse. 4. Eşit, denk. 5. Askerlik yapmamak veya yapılacak süreyi kısaltmak isteyenlerin devlete ödedikleri para. 6. Bir ücret karşılığında çalışan kimse”

Kaz. **bedelsiz** (KS: 84) / Tr. **bedelsiz** (TS: 292)

- Kaz. **bedelsiz**. “1. Değersiz, itibarsız”
- Tr. **bedelsiz**. “1. Bedeli olmayan, bedel ödenilmeyen. 2. Çok değerli”

Kaz. **bişi** (KS: 89) / Tr. **bişi** (TS: 362)

- Kaz. **bişi**. “Dansçı”
- Tr. **bişi**. “Çörek, tatlı bir tür ekmek”

Kaz. **bor** (KS: 92) / Tr. **bor** (TS: 377)

- Kaz. **bor**. “1. Tebeşir”
- Tr. **bor**. “I. 1. İşlenmemiş, taşlık, sert, ekilmemiş (toprak), borak. II. 1. Atom numarası 5, atom ağırlığı 10,8, yoğunluğu 2,45 olan tabiatta bor asidi veya boratlar durumunda bulunan basit element”

Kaz. **bostan** (KS: 93) / Tr. **bostan** (TS: 381)

- Kaz. **bostan**. “I. Budak, dal. II. Serbest, hür”
- Tr. **bostan**. “1. Sebze bahçesi. 2. Kavun, karpuz tarlası. 3. Kavun ve karpuzla verilen ortak ad”

Kaz. **bıldır** (KS: 102) / Tr. **bıldır** (TS: 328)

- Kaz. **bıldır**. “1. Yeni yeni konuşmakta olan çocuğun anlamsız sözleri. 2. Eveleyip geveleme

- Tr. **bıldır**. “*halk ağzında* 1. Geçen yıl, bir yıl önce

Kaz. **bitik** (KS: 105) / Tr. **bitik** (TS: 362)

- Kaz. **bitik**. “1. Gür, sık”
- Tr. **bitik**. “1. Yorgunluk veya hastalıktan gücü kalmamış. 2. Kötü, fena 3. Yapışık, dolaşık, ekli”

Kaz. **bitim** (KS: 105) / Tr. **bitim** (TS: 362)

- Kaz. **bitim**. “1. Uzlaşma, anlaşma. 2. Vücut yapısı, fizik, insanın tabîî yapısı
- Tr. **bitim**. “1. Bitme işi. 2. Son, nihayet, münteha”

Kaz. **bula** (KS: 97) / Tr. **bula** (TS: 407)

- Kaz. **bula**. “1. Rahat, serbest büyüyen”
- Tr. **bula**. “*halk ağzında* 1. Yenge, amca ve dayı karısı”

Kaz. **burma** (KS: 99) / Tr. **burma** (TS: 415)

- Kaz. **burma** “1. Dönemeç, viraj”
- Tr. **burma**. “1. Burmak işi. 2. Sarığıburma. 3. Burularak yapılan altın bilezik. 4. Burulmuş, burularak yapılmış, kıvrılmış. 5. Hadım etme, iğdiş etme. 6. Musluk. 7. Eğrilmek için bükülmüş yün. 8. Yaşken burularak kurutulan ot. 9. Kuru incir”

Kaz. **dalan** (KS: 118) / Tr. **dalan** (TS: 583)

- Kaz. **dalan**. “1. Kalın dokunan beyaz kumaş”
- Tr. **dalan**. “1. Lobi. 2. Biçim, şekil”

Kaz. **dil** (KS: 132) / Tr. **dil** (TS: 662)

- Kaz. **dil**. “1. Gönül, yürek. 2. Mantalite, mantık”
- Tr. **dil**. “1. 1. Ağız boşluğunda, tatmaya, yutkunmaya, sesleri boğumlamaya yarayan etli, uzun, hareketli organ, tat alma organı. 2. Birçok aletin uzun, yassı ve çoğu hareketli bölümleri. 3. Büyükbaş hayvanların haşlanıp pişirildikten sonra yenebilen dili. 4. Ayakkabı bağlarının ayağı rahatsız etmemesini sağlayan

ve bağ altına rastlayan saya parçası. 5. Kıstak. 6. Makaraların ve bastıkların içine yerleştirilmiş olan, üzerinden geçirilen halatı istenilen yöne çevirmeye yarayan, çevresi oluklu, küçük döner tekerlek. 7. Bazı üflemeli çalgılarda titreşerek ses çıkaran ince metal yaprak. 8. Anahtar. II. 1. İnsanların düşündüklerini ve duyduklarını bildirmek için kelimelerle veya işaretlerle yaptıkları anlaşma, lisan, zeban. 2. Bir çağa, bir gruba, bir yazara, özgü söz dağarcığı ve söz dizimi. 3. Belli mesleklere özgü di. 4. Düşünce ve duyguları bildirmeye yarayan herhangi bir anlatım aracı. 5. Sorguya çekilmek için yakalanan tutsak”

Kaz. **dombay** (KS: 128) / Tr. **dombay** (TS: 702)

- Kaz. **dombay**. “1. Yabani eşek. 2. Proje, taslak, plân
- Tr. **dombay**. “*halk ağzında* 1. Manda, su sığırı”

Kaz. **doz** (KS: 128) / Tr. **doz** (TS: 709)

- Kaz. **doz**. “1. Sinir, öfke”
- Tr. **doz**. “1. Bir ilacın bir defada veya bir günde alınması gereken miktarı, dozaj. 2. Bir maddenin bir birleşige, bir karışıma giren veya girmesi gereken belli miktarı, düze, dozaj. 3. Genellikle bir davranış, bir konuşma vb. yeterli görülen ölçü, dozaj”

Kaz. **ege** (KS: 135) / Tr. **ege** (TS: 759)

- Kaz. **ege**. “I Sahip, iye, malik. II Egelemek, bilemek”
- Tr. **ege**. “1. Veli”

Kaz. **el** (KS: 137) / Tr. **el** (TS: 773)

- Kaz. **el**. “1. Halk, millet, 2. Memleket, yurt”
- Tr. **el**. “ I. 1. Kolun bilekten parmak uçlarına kadar olan, tutmaya ve iş yapmaya yarayan bölümü. 2. Sahiplik, mülkiyet. 3. Kez, defa. 4. İskambil oyunlarında oynama sırası. 5. İskambil oyunlarında her bir tür. 6. Bazı nesne ve araçların tutmaya yarayan bölüm. II. 1. Yakınların dışında kalan kimse, yabancı.

Kaz. **emen** (KS: 139) / Tr. **emen** (TS: 794)

- Kaz. **emen**. “1. Meşe ağacı”
- Tr. **emen**. “*halk ağzında* 1. Bağ çubuğu, ağaç veya sebze dikmek için açılan çukur”

Kaz. **erik** (KS: 144) / Tr. **erik** (TS: 807)

- Kaz. **erik**. “1. Erk, irade, iktidar, istem. 2. Hak, hukuk”
- Tr. **erik**. “1. Gülgillerden, beyaz çiçekli bir ağaç. 2. Bu ağacın kabuğu ince, çeşitli renklerde, mayhoş veya tatlı, eti sulu, tek ve sert çekirdekli yemişi”

Kaz. **es** (KS: 144) / Tr. **es** (TS: 814)

- Kaz. **es**. “1. Akıl, us, hafıza”
- Tr. **es**. “1. Notada duraklama zamanı ve bunu gösteren işaretin adı”

Kaz. **eser** (KS: 145) / Tr. **eser** (TS: 815)

- Kaz. **eser**. “1. Bazı davranışları delice olan, kaçık”
- Tr. **eser**. “1. Emek sonucu ortaya konan ürün, yapıt. 2. Yayın, kitap, yapıt. 3. İz, işaret, im. 4. Soyut kavramlarda belirti”

Kaz. **esik** (KS: 146) / Tr. **esik** (TS: 815)

- Kaz. **esik**. “kapı”
- Tr. **esik**. “*halk ağzında* 1. Çukur yer”

Kaz. **etene** (KS: 146) / Tr. **etene** (TS: 829)

- Kaz. **etene**. “1. Çok yakın, etle tırnak gibi olan”
- Tr. **etene**. “*halk ağzında* 1. Döl eşi. 2. Meyve yaprağında yumurtacıkların bağlı olduğu bölüm”

Kaz. **ezgi** (KS: 136) / Tr. **ezgi** (TS: 843)

- Kaz. **ezgi**. “1. Baskı, sömürgecilik”.
- Tr. **ezgi**. “1. Belli bir kurallara göre düzenlenmiş, kulağa hoş gelen ses dizisi,

haz, nağme, melodi. 2. Bir müzik parçasında baştan sona kadar belirli yerlerde tekrarlanan ses dizisi. 3. Kulağa hoş gelen ses veya söz dizisi. 4. Gidiş, yol, tarz, tempo. 5. Sıkıntı, üzüntü”.

Kaz. ile (KS: 670) / **Tr. ile** (TS: 1171)

- **Kaz. ile.** “1. Peşi sıra, çabuk, hemen, anında, tez”
- **Tr. ile.** “1. Kelimenin sonuna geldiğinde birliktelik, beraberlik, araç, neden veya durum anlatan cümleler yapmaya yarayan bir söz. 2. Bazı soyut adlara getirildiğinde. 3. Cümle içinde aynı görevde bulunan iki öğeyi birbirine bağlamaya yarayan bir söz”

Kaz. is (KS: 672) / **Tr. is** (TS: 1206)

- **Kaz. is.** “1. İş, uğraş, çalışma. 2. Dava. II (is-) Şişmek, kabarmak”
- **Tr. is.** “1. Dumanın değdiği yerde bıraktığı kara leke. 2. Yakıtın tam yanmamasından oluşan, dumanla yükselen kömürleşmiş tanecikler. 3. Sürme II”

Kaz. iş (KS: 672) / **Tr. iş** (TS: 1219)

- **Kaz. iş.** “1. İç, karın. 2. Birşeyin içi, iç tarafı”
- **Tr. iş.** “1. Bir sonuç elde etmek, herhangi bir şey ortaya koymak için güç harcayarak yapılan etkinlik, çalışma. 2. Bir değer yaratan emek. 3. Birinden istenen hizmet veya birine verilen görev. 4. Sanayi, ticaret, tarım, maliye vb. alanlara ilişkin ekonomik etkinliklerin bütünü. 5. Kamu yararına yapılan işler. 6. Herhangi bir yere düzen verici, günlük yaşayışı sağlayıcı her türlü çalışma. 7. Geçim sağlamak için herhangi bir alanda yapılan çalışma, meslek. 8. Ticari anlaşma, alışveriş. 9. Herhangi bir maksatla kurulan düzen. 11. Yapılan şey, davranış. 12. Nakış, örgü, makrome gibi elde yapılan şey. 13. Emek, işçilik, ustalık. 14. İşlem. 15. Bir kimseye özgü olan görüş, anlayış. 16. Yetenek. 17. Sorun, konu, mesele, maslahat. 18. Gizli neden veya maksat. 19. Bir kuvvetin uygulanma noktasını hareket ettirirken harcadığı güç”

Kaz. jel (KS: 173) / **Tr. jel** (TS: 1244)

- **Kaz. jel.** “1. Yel, rüzgâr”

- Tr. **jel**. “1. Tedavi amacıyla kullanılan jöle yapısında bir krem türü”.

Kaz. **jön** (KS: 183) / Tr. **jön** (TS: 1246)

- Kaz. **jön**. “I. Yön, istikamet. II. Vaziyet, hâl, durum. III. Doğru, haklı”
- Tr. **jön**. “1. Genç. 2. Önemli rollerde oynayan genç erkek oyuncu, jönprömiye”

Kaz. **kek** (KS: 224) / Tr. **kek** (TS: 1379)

- Kaz. **kek**. “1. Kin, öç, intikam. 2. Ar, namus, şeref”
- Tr. **kek**. “1. Ana maddeleri yumurta, un ve şeker olan, içerisine kuru üzüm, kakao, fındık vb. konularak fırında pişirilen tatlı çörek. 2. Aptal, bön, kolay aldatılabilen (kimse)”

Kaz. **keme** (KS: 227) / Tr. **keme** (TS: 1383)

- Kaz. **keme**. “1. Gemi”
- Tr. **keme**. “*halk ağzında* 1. Büyük sıçan. 2. Domalan”

Kaz. **kenet** (KS: 229) / Tr. **kenet** (TS: 1390)

- Kaz. **kenet**. “1. Anîden, ansızın, birdenbire”
- Tr. **kenet**. “*halk ağzında* 1. İki sert cismi birbirine bağlamaya yarayan, iki ucu sivri ve kıvrık metal parça”

Kaz. **kere** (KS: 231) / Tr. **kere** (TS: 1393)

- Kaz. **kere**. “1. Bir karışın uzunluğu”
- Tr. **kere**. “1. Kez, yol, defa, sefer”

Kaz. **keş** (KS: 234) / Tr. **keş** (TS: 1401)

- Kaz. **keş**. “I. Günün karanlık olmaya başladığı vakti, akşam. Kararlaştırılan, beklenen veya alışılan zamandan sonra”
- Tr. **keş**. “*halk ağzında* I. 1. Yağı alınmış süttten veya yoğurttan yapılan peynir. 2. Kış için kurutulan yağsız, tuzsuz yoğurt. II. 1. Ayyaş. 2. Esrarkeş. III. Aptal”

Kaz. **keşke** (KS: 235) / Tr. **keşke** (TS: 1402)

- Kaz. **keşke**. “1. Akşam, akşamleyin”
- Tr. **keşke**. “1. Dilek anlatan cümlelerin başına getirilerek “ne olurdu” anlamında özlem veya pişmanlık bildiren bir söz, bari, keşki”

Kaz. **kil** (KS: 262) / Tr. **kil** (TS: 1439)

- Kaz. **kil**. “1. Yalnızca, sadece”
- Tr. **kil**. “1. Islandığı zaman kolayca biçimlendirilebilen yumuşak ve yağlı toprak”

Kaz. **kişi** (KS: 265) / Tr. **kişi** (TS: 1448)

- Kaz. **kişi**. “1. Küçük. 1. Ailenin en küçüğü, sonuncu. 3. Derecesi, kademesi düşük olan”
- Tr. **kişi**. “1. Kadın veya erkeğe verilen genel ad, şahıs, zat, nefer. 2. Çekimli fiillerde ve zamirlerde konuşan, dinleyen, sözü edilen varlık, şahıs. 3. Oyun, roman, hikâye vb.nde yer alan kimse. 4. Eş, koca. 5. Erkek”

Kaz. **kit** (KS: 237) / Tr. **kit** (TS: 1450)

- Kaz. **kit**. “1. Balina”
- Tr. **kit**. “*halk ağzında* 1. Macun”

Kaz. **kök** (KS: 243) / Tr. **kök** (TS: 1495)

- Kaz. **kök**. “I. Gökyüzü, gök, sema. II. Çadırın ağaçlarını birbirine bağlayan kayış. III 1. Mavi. 2. Yeşil, çimen. 3. Sebze, meyve”
- Tr. **kök**. “I. 1. Bitkileri toprağa bağlayan ve onların, topraktaki besi maddelerini emmesine yarayan klorofilsiz bölüm. 2. Süsünde olduğu gibi yer üstüne sap çıkaran çok yıllık yer altı gövdesi. 3. Bazı şeylerde dip bölüm. 4. Sapıyla çıkarılan bitkilerde tane. 5. Dip, temel, esas. 6. Kaynak, köken. 7. Bir kimseyi bir yere bağlayan manevi temel güçlerin bütünü. 8. Kelimenin her türlü ek çıkarıldıktan sonra kalan anlamlı bölümü. 9. Olağan şartlarda çevresinden yalıtılmayan ancak birçok tepkimede nitelik değiştirmeden geçebilen atom kümesi. 10. Denkleme bilinmeyenine yerine konulduğunda uygun düşen veya

birleşik değer. II. 1. Sazı kurmaya yarayan burğu. 2. Sap”

Kaz. köpek (KS: 250) / Tr. köpek (TS: 1498)

- **Kaz. köpek.** “1. Cüce, bücür, küçük”
- **Tr. köpek.** “1. Köpekgillerden, boy ve biçim bakımından pek çok cinsi olan, çok iyi bir koku alan, sadık, bekçilik ve avcılık gibi işler için beslenen memeli hayvan. 2. Aşağılık niyetlerle yaltaklanan veya davranışları kötü olan kimse için kullanılan bir sövgü sözü”

Kaz. körpe (KS: 250) / Tr. körpe (TS: 1503)

- **Kaz. körpe.** “Yorgan, battaniye”
- **Tr. körpe.** “1. Dalından yeni koparılmış, tazeliği üstünde, daha büyümemiş (bitki), kart karşıtı. 2. Çok genç (kimse). 3. Yavruluktan henüz çıkmış (hayvan). 4. Henüz bozulmamış, yıpranmamış”

Kaz. körpelik (KS: 250) / Tr. körpelik (TS: 1503)

- **Kaz. körpelik.** “1. Yorganlık”
- **Tr. körpelik.** “1. Körpe olma durumu, tazelik, taravet”

Kaz. köz (KS: 22) / Tr. köz (TS: 1510)

- **Kaz. köz.** “1. Göz. 2. Delik, boşluk, iğnenin gözü. 3. Kaynak, menba. 4. Bizzat, şahsen, kendi. 5. Hatıra, miras, yadigâr. 6. Akıl, hafıza, şuur”
- **Tr. köz.** “1. Küçük kor parçası”

Kaz. künde (KS: 259) / Tr. künde (TS: 1560)

- **Kaz. künde.** “1. Her gün, günde”
- **Tr. künde.** “1. Güreşçinin, hasmını altına alıp bir elini önden, ötekini arkadan geçirerek ellerini kilitlemesi. 2. Düzen, tuzak, oyun, hile. 3. Suçluların ayağına bağlanan demir halka, köstek”

Kaz. küs (KS: 261) / Tr. küs (TS: 1563)

- **Kaz. küs.** “I. 1. İnsan vücudunda uzun zaman birikmiş kir tabakası. 2. Nasır. II.

(küs-) Keselemek. III. (küs-) ezmek, vazgeçmek, bırakmak. IV.(küs-) Elbise astarının arasına yün koymak”

- Tr. **küs.** “1. Küsmüş, dargın”

Kaz. **mana** (KS: 366) / Tr. **mana** (TS: 1618)

- Kaz. **mana.** “1. Biraz önce, az önce”
- Tr. **mana.** “1. Anlam”

Kaz. **masat** (KS: 369) / Tr. **masat** (TS: 1631)

- Kaz. **masat.** “1. Sevinç, kıvanç, keyif”
- Tr. **masat.** “1. Bıçak bilemeye yarayan çelikten, çubuk biçiminde araç”

Kaz. **mesel** (KS: 378) / Tr. **mesel** (TS: 1661)

- Kaz. **mesel.** “1. Arzu, gönül, niyet, dilek”
- Tr. **mesel.** “1. Örnek alınacak söz”

Kaz. **mine** (KS: 393) / Tr. **mine** (TS: 1689)

- Kaz. **mine.** “1. İşte, işbu”
- Tr. **mine.** “1. Metal eşya üzerine vurulan renkli cam katmanı. 2. Saat kadranı. 3. Dişlerin taç kısmını kaplayan beyaz ve sert doku. 4. İnce ve parlak nakış”

Kaz. **mola** (KS: 382) / Tr. **mola** (TS: 1694)

- Kaz. **mola.** “mezar”
- Tr. **mola.** “1. Yorgunluğu gidermek için duraklama. 2. Ara verme. 3. Koyuverme. 4. Voleybol ve basketbolda takımların oyun içinde taktik alışverişleri yapmak için aldıkları dinlenme”

Kaz. **murt** (KS: 388) / Tr. **murt** (TS: 1712)

- Kaz. **murt.** “bıyık”
- Tr. **murt.** “*halk ağzında* 1. Mersin ağacının yazın olgunlaşan, bezelye büyüklüğünde, morumsu siyah, çeşitli hastalıkların tedavisinde kullanılan

meyvesi”

Kaz. **muş** (KS: 388) / Tr. **muş** (TS: 1714)

- Kaz. **muş**. “1. Yumruk”
- Tr. **muş**. “*halk ağzında* 1. Altı düz, küçük gezinti vapuru”

Kaz. **muz** (KS: 385) / Tr. **muz** (TS: 1718)

- Kaz. **muz**. “Buz”.
- Tr. **muz**. “1. Muzgillerden, sıcak bölgelerde yetişen, bir çenekli, çok yıllık bir bitki. 2. Bu bitkinin kendine özgü hoş kokulu, tatlı, besleyici, kalın kabuklu, uzun meyvesi”.

Kaz. **nas** (KS: 397) / Tr. **nas** (TS: 1752)

- Kaz. **nas**. “1. Pis, kirli”
- Tr. **nas**. “1. Açıklık, açık ve kesin yargı. 2. Dogma”

Kaz. **nesep** (KS: 402) / Tr. **nesep** (TS: 1765)

- Kaz. **nesep**. “1. İdrar”
- Tr. **nesep**. “1. Soy, baba soyu”

Kaz. **neşe** (KS: 402) / Tr. **neşe** (TS: 1766)

- Kaz. **neşe**. “1. Kaç”
- Tr. **neşe**. “1. Mutlu olmaktan doğan ve dışa vurulan sevinç, şetaret”

Kaz. **oda** (KS: 405) / Tr. **oda** (TS: 1787)

- Kaz. **oda**. “1. Kaside, methiye, övgü”
- Tr. **oda**. “1. Evin veya herhangi bir yapının oturma, çalışma, yatma gibi işlere yarayan, banyo, salon, giriş vb. dışında kalan, bir veya birden fazla çıkışı olan bölmesi, göz. 2. Serbest meslek adamlarını içinde toplayan resmî birlik. 3. Yeniçeri kışlası”

Kaz. **olay** (KS: 411) / Tr. **olay** (TS: 1796)

- Kaz. **olay**. “1. Öyle, onun gibi”
- Tr. **olay**. “1. Ortaya çıkan, oluşan durum, ilgi çeken veya çekebilecek nitelikte olan her türlü iş, hadise, vaka. 2. Önemli tarihsel olgu, fenomen”

Kaz. **oy** (KS: 406) / Tr. **oy** (TS: 1826)

- Kaz. **oy**. “I. 1. Düşünce, fikir. 2. Akıl, Şuur, hafıza”.
- Tr. **oy**. “1. Bir toplantıya katılanların, bir sorunla ilgili birkaç seçenektan birini tercih etmesi, rey. 2. Bu tercihi belirten işaret, söz veya yazı. 3. Seçimlerde kişinin herhangi bir aday veya partiye yaptığı tercih”

Kaz. **oya** (KS: 421) / Tr. **oya** (TS: 1827)

- Kaz. **oya**. “1. Buluş, ergenlik”
- Tr. **oya**. “1. Genellikle ipek ibrişim kullanarak iğne, mekik, tığ veya firkete ile yapılan ince dantel”

Kaz. **ören** (KS: 431) / Tr. **ören** (TS: 1857)

- Kaz. **ören**. “I. Genç, yetişkin. II. Öncü, başarılı”
- Tr. **ören**. “1. Kalıntı”

Kaz. **özen** (KS: 424) / Tr. **özen** (TS: 1867)

- Kaz. **özen**. “1. Irmak, nehir”
- Tr. **özen**. “1. Bir işin elden geldiğince iyi olmasına çabalarına, özenme, itina, ihtimam”

Kaz. **saba** (KS: 457) / Tr. **saba** (TS: 1994)

- Kaz. **saba**. “1. Kıymız hazırlamak için kullanılan ve at derisinden yapılan kap. 2. Bir şeyin hacmi, büyüklüğü”
- Tr. **saba**. “I. Sabah yeli. II. Klasik Türk müziğinde bir birleşik makam”

Kaz. **salma** (KS: 463) / Tr. **salma** (TS: 2021)

- Kaz. **salma**. “I. Su yolu, evlek. II. Sürgü, sürme, mandal. III. Etli hamur çorbası.

IV. Kuyudan su çekmede kullanılan, ucuna ip bağlanmış makara, dolap”

- Tr. **salma**. “1. Salmak işi. 2. Pirinçle pişirilen bir yemek türü. 3. Genellikle köylerde işlerin görülmesi için ihtiyar heyetinin kararıyla her evden toplanması gereken para. 4. Bazı yerel giysilerde kolun yeninden sarkan kumaş parçası. 5. Kuşların üretilmesine ayrılan oda. 6. Başiboş gezen (hayvan). 7. Sürekli akan (su). 8. Osmanlı Devleti'nde kol gezen kolluk eri”

Kaz. **san** (KS: 457) / Tr. **san** (TS: 2024)

- Kaz. **san**. “1. Sayı, hesap. 2. Rakam, sayı. 3. Gazete ve dergilerde sayı. 4. On bini karşılayan sayı”
- Tr. **san**. “1. Bir kimsenin işi, mesleği veya toplum içindeki durumu ile ilgili olarak kullanılan ad, unvan, titr. 2. Ün. 3. Herhangi bir şeyi, neyse o yapan nitelik, kip karşıtı.”

Kaz. **sana** (KS: 466) / Tr. **sana** (TS: 2024)

- Kaz. **sana**. “1. Şuur, bilinç”
- Tr. **sana**. “Sen zamirinin yönelme durumu eki almış biçimi”

Kaz. **saptama** (KS: 467) / Tr. **saptama** (TS: 2032)

- Kaz. **saptama**. “1. Bir tür çizme”
- Tr. **saptama**. “1. Saptamak işi. 2. Serbest bir mıknatıslı iğnenin denge konumundayken gösterdiği doğrultudan geçen düşey düzlemlerle, bulunulan noktanın meridyen düzlemi arasındaki açı. 3. Bir ışının saydam bir biçmeden geçtikten sonra giriş doğrultusu arasında oluşturduğu açı. 4. Bazı kelimelerin kurallarına göre almaları gereken biçimlerden uzaklaşması durumu”

Kaz. **satı** (KS: 471) / Tr. **satı** (TS: 2041)

- Kaz. **satı**. “1. Merdiven, basamak”
- Tr. **satı**. “1. Satma işi, satış. 2. Adanmış”

Kaz. **satır** (KS: 472) / Tr. **satır** (TS: 2042)

- Kaz. **satır**. “Patırtı, gürültü, çatırtı”

- Tr. **sadır**. “I. 1. Bir sayfa üzerinde yan yana gelen kelimelerden oluşan ve alt alta sıralanmış her bir dizi. II. 1. Et kesmeye, kemik kırmaya yarayan ağır ve enli bir bıçak türü”

Kaz. **say** (KS: 471) / Tr. **say** (TS: 2046)

- Kaz. **say**. “I. 1. Vadi. 2. Kazak Türklerinin başlarına giydiği başlıkları oluşturan parçalar. II. 1. Uygun, lâyıık, denk. 2. Hazır”
- Tr. **say**. “I. Düz, ince, yassı taş. II. 1. Çalışma, emek. 2. Hac ibadeti sırasında Safa ile Merve tepeleri arasında gidip gelme”

Kaz. **sayın** (KS: 460) / Tr. **sayın** (TS: 2049)

- Kaz. **sayın**. “Her”
- Tr. **sayın**. “Konuşma ve yazışmalarda saygı belirtisi olarak kişi adlarının önüne getirilen söz”

Kaz. **sayman** (KS: 460) / Tr. **sayman** (TS: 2050)

- Kaz. **sayman**. “1. Araç, alet, malzeme, teçhizat”
- Tr. **sayman**. “1. Bir kurum, kuruluş vb.nin hesap işleriyle uğraşan kimse, muhasebeci, muhasip”

Kaz. **saralı** (KS: 468) / Tr. **saralı** (TS: 2033)

- Kaz. **saralı**. “1. İncelenmiş, tetkik edilmiş, seçilmiş”
- Tr. **saralı**. “1. Sara hastalığı olan kimse”

Kaz. **sarman** (KS: 469) / Tr. **sarman** (TS: 2039)

- Kaz. **sarman**. “1. Bir cin adı”
- Tr. **sarman**. “1. Azman, iri. 2. Sarı tüylü kedi”

Kaz. **sıla** (KS: 501) / Tr. **sıla** (TS: 2095)

- Kaz. **sıla**. “I. Levrekgillerden, tatlı sularda yaşayan, eti beyaz ve lezzetli bir balık, sudak. II. 1. Bir yapının duvarlarına sıva vurmak, sıvamak. 2. Sıvazlamak, ovmak. 3. Bakmak, bakım yapmak”

- Tr. **sıla**. “1. Bir süre ayrı kaldığı bir yere veya yakınlarına kavuşma. 2. Gurbetteki bir kimse için doğup büyüdüğü ve özlediği yer”

Kaz. **sındı** (KS: 504) / Tr. **sındı** (TS: 2095)

- Kaz. **sındı**. “I. Gibi, benzer. II. Zor, kritik, endişe verici”
- Tr. **sındı**. “*halk ağzında* 1. Makas”

Kaz. **sıra** (KS: 505) / Tr. **sıra** (TS: 2098)

- Kaz. **sıra**. “Bira”
- Tr. **sıra**. “1. Yan yana, art arda olan şey veya kimselerin tümü, dizi. 2. Bu biçimdeki topluluğun durumu. 3. Belirli bir düzene ve niteliğe göre dizilme durumu. 4. Bir şeye ayrılan, uygun görülen veya rastlayan zaman. 5. Nöbet. 6. Tahtadan oturak. 7. Dershane, meclis vb. yerlerde kullanılan ve oturup yazı yazacak biçimde yapılan mobilya. 8. Düzen. 9. Ardı, arkası, önü ve yanı kelimelerinden sonra gelerek tamlamalar kuran ve "ardından, arkasından, önünden, yanından, beraberinde" anlamlarında kullanılan bir söz”

Kaz. **sırma** (KS: 506) / Tr. **sırma** (TS: 2101)

- Kaz. **sırma**. “I. Kapitoneden dikilmiş dış giyim. II. Tipi, kar fırtınası. III. Fermuar”
- Tr. **sırma**. “1. Altın yaldızlı veya yaldızsız ince gümüş tel. 2. Bu telden yapılmış veya bu tel gibi olan. Rütbe gösteren şerit”

Kaz. **söylem** (KS: 489) / Tr. **söylem** (TS: 2151)

- Kaz. **söylem**. “Cümle, tümce”
- Tr. **söylem**. “1. Söyleyiş, söyleniş, sesletim, telaffuz. 2. Kalıplaşmış, klişeleşmiş söz, ifade. 3. Bir veya birçok cümleden oluşan, başı ve sonu olan bildiri, tez”

Kaz. **süzek** (KS: 495) / Tr. **süzek** (TS: 2193)

- Kaz. **süzek**. “Kara humma, tifo”
- Tr. **süzek**. “1.Süzgeç. 2. Işığın önüne konulan, ince kumaş veya tülenden yarı saydam yayındırıcı”

Kaz. **şal** (KS: 624) / Tr. **şal** (TS: 2200)

- Kaz. **şal**. “I. İhtiyar, yaşlı adam. II. 1. Çelmek, çelme takmak: 2. İple sıkıca bağlamak. 3. Kurban kesmek, adak adamak. 4. İğneleyici konuşmak, birisini alaya almak, alay etmek. 5. (hayvan) Otlamak”
- Tr. **şal**. “1. Genellikle Hindistan'da dokunan, özel motifleri olan değerli bir yün kumaş. 2. Kadınların omuzlarını örtmek için kullandıkları geniş atkı”

Kaz. **şelek** (KS: 636) / Tr. **şelek** (TS: 2214)

- Kaz. **şelek**. “1. Kova”
- Tr. **şelek**. “*halk ağzında* 1. Sırtta taşınan yük. 2. Boynuzunun biri kırık hayvan”

Kaz. **şen** (KS: 637) / Tr. **şen** (TS: 2215)

- Kaz. **şen**. “I. 1. Bir şeyin etrafı, civarı, çevresi, dolayı. II. At arabasının tekerleğinin dışındaki demir çember. III. Rütbe, unvan”
- Tr. **şen**. “1. Yaşamaktan mutlu olduğunu davranışlarıyla belli eden, sevinçli, neşeli. 2. Neşe veren, neşelendiren, eğlenceli. 3. Neşe belirtisi olan”

Kaz. **şom** (KS: 643) / Tr. **şom** (TS: 2230)

- Kaz. **şom**. “I. Devenin üzerine yük yüklemeyen evvel, yükün devenin sırtını yaralamaması için konulan keçe, teğelti. II. Yığın, tepecik, tümsek”
- Tr. **şom**. “1. Uğursuz ”

Kaz. **şort** (KS: 644) / Tr. **şort** (TS: 2230)

- Kaz. **şort**. “1. Kesin olarak, kesinlikle”
- Tr. **şort**. “1. Paçaları dizlerin yukarısında olan kısa pantolon”

Kaz. **şubat** (KS: 644) / Tr. **şubat** (TS: 2232)

- Kaz. **şubat**. “1. Deve sütü, kımıran”
- Tr. **şubat**. “1. Yılın ikinci ayı, gücük ay”

Kaz. **tal** (KS: 514) / Tr. **tal** (TS :2254)

- Kaz. **tal**. “I. Yaş dalları olan, ince yapraklı ağaç. II. Çok benzer, aynı cins nesnelere her biri”
- Tr. **tal**. “*halk ağzında* 1. Kök, sap ve yaprak şeklinde farklılaşmamış bir bitkinin yaşama ve büyüme organı”

Kaz. **talas** (KS: 515) / Tr. **talas** (TS: 2254)

- Kaz. **talas**. “I 1. Belirli bir konudaki fikir ayrılığı, fikir kavgası, tartışma, polemik. 2. Çekişme, münakaşa, dalaş. 3. Eşit, denk. 4. Şüpheli, tartışmalı, çözümsüz. II 1. Tartışmak, çekişmek, didişmek, münakaşa etmek. 2. (kurt, köpek vb.) Dalaşmak, boğuşmak”
- Tr. **talas**. “1. Kayseri iline bağlı ilçelerden biri”

Kaz. **tam** (KS: 517) / Tr. **tam** (TS: 2256)

- Kaz. **tam**. “I. 1. Balçıktan, kerpiçten elle yapılmış, çatısız ev, dam. 2. Mezar, kabir”
- Tr. **tam**. “1. Eksiksiz, kesintisiz. 2. Bütün, tüm. 3. En elverişli, en uygun. 4. Tıpkı. 5. O sırada, o anda. 6. Gerçek, kusursuz. 7. Ehliyetli, yetkin. 8. Amerikan doları”

Kaz. **tas** (KS: 524) / Tr. **tas** (TS: 2274)

- Kaz. **tas**. “1. Taş. 2. Oyun taşı”
- Tr. **tas**. “1. Genellikle içine sulu şeyler konulan metal vb.nden yapılmış kap. 2. Bu kabın alacağı miktarda olan: İki tas pirinç. 3. Başa giyilen metal koruyucu”

Kaz. **tat** (KS: 525) / Tr. **tat** (TS: 2283)

- Kaz. **tat**. “1. Pas”
- Tr. **tat**. “1. Canlıların besinlerdeki içucu olmayan bileşikler damak, boğaz ve dil düzeyindeki mukoza noktaları aracılığıyla algıladığı duyum. 2. Tatlılık. 3. Hoşa giden durum, lezzet, zevk”

Kaz. **tekke** (KS: 531) / Tr. **tekke** (TS: 2304)

- Kaz. **tekke**. “Boşu boşuna, boş yere”

- Tr. **tekke**. “1. Tarikattan olanların barındıkları, ibadet ve tören yaptıkları yer, dergâh. 2. İşsiz güçsüz kimselerin buluşup sığındıkları yer. 3. Esrar içilen üstü kapalı yer. 4. Hapishane”

Kaz. **tel** (KS: 525) / Tr. **tel** (TS: 2309)

- Kaz. **tel**. “1. Kendi anasından başka bir hayvanı emen (yavru)”
- Tr. **tel**. “I. 1. Türlü metallerden yapılmış, kopmaya karşı bir direnç gösteren ince uzun nesne. Telgraf teli. 2. Bu nesneden yapılmış veya bu nesne biçiminde olan. Tel çivi. 3. Tencere, çaydanlık vb.ni ovarak temizlemek için kullanılan nesne. 4. İnsan saçını oluşturan ipçik. 5. Bazı organizmaların demet durumundaki oluşumunu meydana getiren ipçiklerin her biri, lif. II. Telgraf”

Kaz. **terek** (KS: 535) / Tr. **terek** (TS: 2329)

- Kaz. **terek**. “1. Kavak, kavak ağacı”
- Tr. **terek**. “*halk ağzında* 1. Evlerin veya dükkânların yüksekçe yerinde bulunan raf. 2. Başlık veya şapkanın öndeki çıkıntılı bölümü, terak”

Kaz. **terme** (KS: 535) / Tr. **terme** (TS: 2331)

- Kaz. **terme**. “I. Kazak sözlü edebiyatında dombıra eşliğinde terennüm edilen bir nazım türü. İç Motifli, desenli dokuma”
- Tr. **terme**. “1. Bir tür yaban turpu”

Kaz. **teпки** (KS: 534) / Tr. **teпки** (TS: 2326)

- Kaz. **teпки**. “1. Tepik, çifte, tekme. 2. Zulüm, eziyet”
- Tr. **teпки**. “1. Bir cismin kendini iten veya sıkıştıran başka bir cisme gösterdiği karşı etki, aksülamel, reaksiyon. 2. Herhangi bir etkiye cevap olarak doğan, genellikle olumsuz söz veya davranış. 3. Karşılık verme”

Kaz. **tıraş** (KS: 569) / Tr. **tıraş** (TS: 2351)

- Kaz. **tıraş**. “1. Kendini beğenmiş, övünge, farfara, savurgan”
- Tr. **tıraş**. “1. Saç veya sakalı kesme işi, yülüm. 2. Erkek saçını belli bir biçim vererek kesme. 3. Kesilme ve kazınma zamanı gelmiş saç ve sakal. 4. Bir şeyin

üzerindeki pürüzleri alma, belli bir biçim vermek için yontma. 5. Yalan, asılsız, bıktırıcı, gereksiz söz”

Kaz. **tomar** (KS: 542) / Tr. **tomar** (TS: 2363)

- Kaz. **tomar**. “I. 1. Kesilmiş ağacın kuruyan kökü, dip tarafı. 2. Kütük. II. Sulak, sazlık yer”
- Tr. **tomar**. “1. Dürülerek boru biçimi verilmiş deriler veya kâğıtlar. 2. Topun içini silmekte kullanılan, ucu fırçalı çubuk”

Kaz. **top** (KS: 543) / Tr. **top** (TS: 2365)

- Kaz. **top**. “1. Grup, kalabalık. 2. Sınıf, birim”
- Tr. **top**. “1. Birçok spor oyununda kullanılan, türlü büyüklükte, genellikle kauçuktan yapılmış yuvarlak nesne. 2. Bazı aletlerde bulunan toparlağımsı parça. 3. Kumaş, kâğıt gibi şeylerin belli miktardaki bağı. 4. Kumaş, kâğıt vb. şeylerin düzenli bir yığın durumuna getirilmiş bağı. 5. Yuvarlak biçimde olan, toparlak. 6. Tamamen, bütünüyle. 7. Homoseksüel erkek. 8. Gülle veya şarapnel atan büyük, ateşli silah”

Kaz. **tura** (KS: 551) / Tr. **tura** (TS: 2386)

- Kaz. **tura**. “1. Dosdoğru, doğru; direkt. 2. Tam, kesin”
- Tr. **tura**. “1. Tuğra. 2. Metal paranın resimli yüzü. 3. Halat gibi örülmüş iplik çilesi. 4. Bazı oyunlarda, vurmak için kullanılan düğümlemiş mendil. 5. Ucu düğümlemiş bir mendil aracılığıyla yanan veya yanılanların ebe tarafından cezalandırıldığı bir tür çocuk oyunu”

Kaz. **tüp** (KS: 563) / Tr. **tüp** (TS: 2399)

- Kaz. **tüp**. “1. Soy, sülâle, kök”
- Tr. **tüp**. “1. Laboratuvarlarda türlü işlerde kullanılan, bir ucu kapalı cam boru. 2. İçine krem, diş macunu, ilaç vb. maddeler konulan, bir ucu burgu kapaklı, plastik veya metal boru. 3. Akışkan maddelerin konulduğu, genellikle silindir biçiminde, içi boş, ağzı özel tapalı kap. 4. Fallop tüpü”

Kaz. **ulan** (KS: 584) / Tr. **ulan** (TS: 2413)

- Kaz. **ulan**. “I. Erkek çocuk, oğlan. II. Seçkin askerî muhafız birliği”
- Tr. **ulan**. “1. Ey. 2. Öfke ve nefret anlatan seslenme sözü”

Kaz. **zerde** (KS: 201) / Tr. **zerde** (TS: 2651)

- Kaz. **zerde**. “1. Akıl, zihin, şuur”
- Tr. **zerde**. “1. Safranla renk ve koku verilen bir çeşit şekerli pirinç peltesi”

Kaz. **zil** (KS: 204) / Tr. **zil** (TS: 2659)

- Kaz. **zil**. “I. 1. Ağırılık. 2. Sinir, hiddet, kin, öfke. II. Filgillerden, dördüncü zamanda Avrupa ve Asya’da yaşamış olan, şimdi ancak fosili bulunan, iri, kıllı bir hayvan, mamut”
- Tr. **zil**. “I. 1. İşaret vermek, uyarmak, çağırmak için kullanılan ve bir çan ile bu çana vuran bir tokmaktan oluşan, elle veya başka düzenlerle işletilebilen araç. 2. Birbirine çarparak ses çıkartmak için parmaklara veya tefin kasnağındaki deliklere takılan yuvarlak, metal nesne. II. Parasız”

2.2.1.2. Eş Sesli Sözcüklerden Oluşan Tam Yalancı Eş Değer Sözcükler (Fiiller)

Kaz. **arala-**(KS: 48) / Tr. **arala-** (TS: 142)

- Kaz. **arala-**. “1. Testereyle kesmek. 2. Gezme”
- Tr. **arala-**. “1. İki şey arasında açıklık oluşturmak, az açmak. 2. Aralıklı duruma getirmek, seyrekletmek 3. Bitkilerin fazla dal ve çubuklarını kesmek, seyrekletmek”

Kaz. **ata-** (KS: 54) / Tr. **ata-** (TS: 180)

- Kaz. **ata-**. “1. İnsanın adını, ismini söylemek. 2. Bir şeyi birisine hediye etmek”
- Tr. **ata-**. “Birini bir göreve getirmek, tayin etmek”

Kaz. **basıl-** (KS: 81) / Tr. **basıl-** (TS: 258)

- Kaz. **basıl-**. “1. Dinmek, rahatlamak 2. Hızı düşmek, yavaşlamak”

- Tr. **basıl-**. “I. 1. Basma işine konu olmak veya basma işi yapılmak. II. 1.Uygunsuz durumda yakalanmak”

Kaz. **iste-** (KS: 672) / Tr. **iste-** (TS: 1212)

- Kaz. **iste-**. “1. Yapmak, ortaya koymak. 2. Çalışmak, hizmet etmek”
- Tr. **iste-**. “1.İstek duymak, arzulamak. 2.Bir şeyin kendisine verilmesini veya yapılmasını söylemek, dilemek. 3. Görmek istediğini bildirmek. 4. Gerek olmak. 5. Evlenmek dileğinde bulunmak”

Kaz. **oyla-** (KS: 407) / Tr. **oyla-** (TS: 1828)

- Kaz. **oyla-**. “1. Düşünmek, muhakeme etmek. 2. Tasalanmak, kaygılanmak”
- Tr. **oyla-**. “Oya koymak veya oya sunmak”

Kaz. **öt-**(KS: 433) / Tr. **öt-** (TS: 1863)

- Kaz. **öt-**. “1. Geçmek. 2. Bir kurum ya da kuruluşa üye olmak. 3. Ölmek, dünyadan göçmek. 4. (zaman) Geçmek, ilerlemek”
- Tr. **öt-**. “1. Kuş veya böcekler, değişik tonda ses çıkarmak. 2. Herhangi bir nesne sürekli ses çıkarmak. 3. Üflemeli çalgıların sesi çıkmak. 4. Anlamsız, boş konuşmak. 5. Sarhoş kusmak. 6. Gizli bir şeyi söylemek”

Kaz. **parla-** (KS: 437) / Tr. **parla-** (TS: 1890)

- Kaz. **parla-**. “Çift çift yapmak, denkleme, eşitlemek”
- Tr. **parla-**. “1. Güçlü bir ışık çıkarmak, ışık saçmak. 2. Bir ışık kaynağından gelen ışınları yansıtma. 3. Tutuşup alev çıkarmak. 4. Mevkisi yükselmek. 5. Ün, san kazanmak, herkesçe tanınmak. 6. Birdenbire öfkelenmek. 7. Ortaya çıkmak”

Kaz. **sal-** (KS: 462) / Tr. **sal-** (TS: 2021)

- Kaz. **sal-**. “1. Bir nesneyi herhangi bir yere yerleştirmek, koymak 2. Ev, inşaat yapmak. 3. Göndermek, yollamak. 4. Ekin ekmek, yetiştirmek. 5. Fiillerle birleşerek yardımcı fiil görevinde kullanılır”
- Tr. **sal-**. “1. Bağımlılığına, tutukluluğuna veya baskı altındaki durumuna son

vererek serbest kılmak, bırakmak, koyuvermek. 2. Yollamak, göndermek. 3. Koymak, katmak. 4. Sürmek. 5. Uğratmak. 6. Vergi yüklemek. 7. Üzerine yürütmek. 8. Saldırmak. 9. Sarkıtmak. 10. Gemi demir üzerinde dört yana dönmek. 11. Bakmamak, ilgilenmemek, özen göstermemek”

Kaz. **salın-** (KS: 464) / Tr. **salın-** (TS: 2019)

- Kaz. **salın-**. “1. Yapılmak, inşa edilmek”
- Tr. **salın-**. “1. Yürürken uyumlu hareketlerle hafifçe bir yandan bir yana eğilmek. 2. Salma işine konu olmak”

Kaz. **sarıl-** (KS: 470) / Tr. **sarıl-** (TS: 2037)

- Kaz. **sarıl-**. “Hasret çekmek, beklemek, gözlemek”
- Tr. **sarıl-**. “1. Sarma işi yapılmak. 2. Bir şeyin üzerine bir veya birkaç kez dolanmakç 3. Kollarını dolamak, kucaklamak. 4. Bütün gücü ile ele almak. 5. Hemen yapmaya koyulmak, girişmek. 6. Büyük bir istekle kendini vermek, benimsemek”

Kaz. **sarsıl-** (KS: 470) / Tr. **sarsıl-** (TS: 2040)

- Kaz. **sarsıl-**. “Bir yerde uzun süre oturmak. 2. Gözleri yolda kalmak, hasret çekmek”
- Tr. **sarsıl-**. “1. Sarsma işine konu olmak. 2. Güçsüz durumda kalmak. 3. Beklenmedik bir olaydan çok etkilenmek”

Kaz. **sor-** (KS: 487) / Tr. **sor-** (TS: 2142)

- Kaz. **sor-**. “1. Emmek, soğurmak, sorumak. 2. İçmek, çekmek. 3. Birisinin hakkını yemek. Haksız kazanç sağlamak. 4. Sarartmak, bozartmak, morartmak. 4. Zayıflatmak, bitkin düşürmek”
- Tr. **sor-**. “1. Birine soru yönelterek herhangi bir konuda bilgi istemek, sual etmek. 2. Bir işin sorumluluğu kendisinde olmak, bir işten sorumlu bulmak”

Kaz. **sür-** (KS: 497) / Tr. **sür-** (TS: 2185)

- Kaz. **sür-**. “Sıyrılmak, çizilmek. 2. Bir şeyin üstünü sıyırmak”

- Tr. **sür-**. “1. Yönetip yürütmek, sevk etmek. 2. Devam etmek. 3. Önüne katıp götürmek. 4. Uzatmak, ileri doğru itmek. 5. Dokundurmak, değdirmek. 6. Oturduğu, bulunduğu yerden, ülkeden ceza olarak başka bir yer veya ülkeye göndermek, nefy etmek. 7. Bir maddeyi bir yüzey üzerine ince bir tabaka olarak yaymak, dökmek, serpmek. 8. Bir malı satışa sunmak, piyasaya çıkarmak. 9. Yasal olmayan yolla piyasaya para çıkarmak. 10. -i Herhangi bir durum içinde bulunmak. 11. -i Pulluk veya sabanla toprağı işlemek. 12. Olmaya devam etmek. 13. Zaman geçmek. 14. Zaman almak. 15. Bitki, ot yetişip ortaya çıkmak, bitmek, yeşermek. 16. Olağandan daha çok, daha sık ve sulu dışkı çıkarmak”

Kaz. **sürt-** (KS: 498) / Tr. **sürt-** (TS: 2186)

- Kaz. **sürt-**. “Silmek, temizlemek, kurulamak”
- Tr. **sürt-**. “1. Bir şeyi bastırarak diğer bir şeyin üzerinden geçirmek. 2. Dokundurmak. 3. Başıboş dolaşmak, yararsız dolaşmak”

Kaz. **şarılda-** (KS: 631) / Tr. **şarılda-** (TS: 2205)

- Kaz. **şarılda-**. “1. Vıyıklamak, ciyak ciyak ağlamak. Öfkeden, sinirden bağırıp çağırarak, sert konuşmak”
- Tr. **şarılda-**. “Su bol bol akarken "şarıltı" sesi çıkarmak”

Kaz. **şaş-** (KS: 633) / Tr. **şaş-** (TS: 2208)

- Kaz. **şaş-**. “1. Saçmak, dökmek, serpmek. 2. Yayılamak, dağıtmak. 3. Saçıp savunmak, israf etmek, ziyan etmek. 4. (güneş) Işık saçmak”.
- Tr. **şaş-**. “1. Umulmayan, beklenmeyen veya olağanüstü bir olay, bir olgu karşısında şaşkın duruma gelmek, hayret etmek. 2. Yolundan sapmamak, gidişini değiştirmemek, veya yanılmamak. 3. Şaşırmak”.

Kaz. **tap-** (KS: 520) / Tr. **tap-** (TS: 2266)

- Kaz. **tap-**. “Bulmak. 2. Kazanmak, kar sağlamak. 3. Doğurmak, yavrulamak”
- Tr. **tap-**. “1. İlah olarak tanınan varlığa karşı inancını ve bağlılığını belirli kurallar çerçevesinde göstermek. 2. Tutku ile sevmek, bağlanmak. 3. Birine çok değer vermek”

Kaz. **tarat-** (KS: 521) / Tr. **tarat-** (TS: 2269)

- Kaz. **tarat-**. “Dağıtmak, yaymak”
- Tr. **tarat-**. “Tarama işini yaptırmak”

Kaz. **tın-** (KS: 568) / Tr. **tın-** (TS: 2349)

- Kaz. **tın-**. “1. Bitmek, tamamlanmak, son bulmak. 2. Dinmek, yatışmak, sakinleşmek”
- Tr. **tın-**. “1. Ses çıkarmak. 2. Önemsemek, önem vermek, dikkate almak, takmak”

Kaz. **toz-** (KS: 539) / Tr. **toz-** (TS: 2377)

- Kaz. **toz-**. “1. Beklemek. 2. Karşılama”
- Tr. **toz-**. “Tozumak”

Kaz. **ula-** (KS: 579) / Tr. **ula-** (TS: 2413)

- Kaz. **ula-**. “1. Zehirlemek, ağlamak. 2. Birine zararlı düşünceler, duygular aşılama”
- Tr. **ula-**. “Eklemek, katmak, ilave etmek”

Kaz. **zırıl-da-** (KS: 204) / Tr. **zırıl-da-** (TS: 2657)

- Kaz. **zırıl-da-**. “Fırlamak, hızla gitmek”
- Tr. **zırıl-da-**. “1. Durmaksızın söylenerek hoşnutsuzluğunu açığa vurma. 2. Sürekli ağlama”

2.2.2. Ses Değişimleri Yoluyla Oluşan Tam Yalancı Eş Değer Sözcükler

2.2.2.1. Ses Değişimleri Yoluyla Oluşan Tam Yalancı Eş Değer Sözcükler (İsimler)

Kaz. **algı** (KS: 40) / Tr. **algı** (TS: 92)

- Kaz. **algı**. “1. İlk sıradaki, birinci, öndeki. 2. İlerideki, gelecekteki”
- Tr. **algı**. “I. 1. Bir şeye dikkati yönelterek o şeyin bilincine varma, idrak. II.

1.Kazanç, alacak. 2. Rüşvet. 3. Vergi. III. 1. Haşhaş sütünü toplamakta kullanılan kaşık”

Kaz. **anıq** (KS: 46) / Tr. **anık** (TS: 125)

- Kaz. **anıq**. “1. Açık, belli, kesin. 2. Hakiki, gerçek”
- Tr. **anık**. “I 1. Hazır. 1. Ballıbabagillerden, tek yıllık, mavi çiçekli, yemeklere koku vermek için kullanılan bir bitki, dağ reyhanı”

Kaz. **añız** (KS: 47) / Tr. **anız** (TS: 126)

- Kaz. **añız**. “Efsane, menkibe”
- Tr. **anız**. “1. Ekin biçildikten sonra tarlada kalan köklü sap. 2. Ekin biçildikten sonra sürülmemiş tarla”

Kaz. **ataq** (KS: 54) / Tr. **atak** (TS: 180)

- Kaz. **ataq**. “Şöhret, şan, ünvan”
- Tr. **atak**. “I 1.Düşüncesizce her işe atılan, cüretkâr. 2. Çevik, hareketli. 3. Geveze. 4. Aniden başlayan hastalık nöbeti. II 1. Atılım. 2. Saldırı, saldırış, hücum, hamle, akın. 3. Gol atmak veya sayı kazanmak amacıyla yapılan akın, ofans”

Kaz. **aylaq** (KS: 30) / Tr. **aylak** (TS: 206)

- Kaz. **aylaq**. “rıhtım, liman”
- Tr. **aylak**. “İşsiz, böz gezen kimse”

Kaz. **ayriq** (KS: 32) / Tr. **ayrık** (TS: 209)

- Kaz. **ayriq**. “1. Yol ağzı, yol ayırım”
- Tr. **ayrık**. “Ayrılmış. 2. Ayrı tutulan, başkalarına benzemeyen, ayrıcalı, müstesna. 3. Kural dışı. 4. Düzgün ve uygun olmayan, çarpık”

Kaz. **baja** (KS: 72) / Tr. **bac**a (TS: 221)

- Kaz. **baja**. “Bacanak”
- Tr. **bac**a. “1. Dumanı ocaktan çekip havaya vermeye yarayan yol. 2. Su yolu,

lağım, maden ocağı vb. yer altı yapılarının hava deliği. 3. Çatı penceresi”

Kaz. **balapan** (KS: 76) / Tr. **balaban** (TS: 241)

- Kaz. **balapan**. “1. Cıvcıv, kuş yavrusu, palaz”
- Tr. **balaban**. “1. İri, büyük. 2. Nazik. 3. şişman, gürbüz (kimse, çocuk). 4. Atmaca, doğan vb. yırtıcı kuş”

Kaz. **bayağı** (KS: 83) / Tr. **bayağı** (TS: 285)

- Kaz. **bayağı**. “Çok önceki”
- Tr. **bayağı**. “1. Aşağılık, pespaye. 2. Basit, adi, amiyane, banal. 3. Herhangi bir özelliği olmayan, sıradan, alelade. 4. (ba'yağı) Hemen hemen, âdeta. 5. Gerçekten. 6. Oldukça, epey”

Kaz. **barıs** (KS: 79) / Tr. **barış** (TS: 255)

- Kaz. **barıs**. “1. Pars, leopar”
- Tr. **barış**. “1. Barışma işi. 2. Savaşın bittiğinin bir antlaşmayla belirtilmesinden sonraki durum, sulh, hazar. 3. Böyle bir anlaşmadan sonra insanlık tarihindeki süreç. 4. Uyum, karşılıklı anlayış ve hoşgörü ile oluşturulan ortam”

Kaz. **başak** (KS: 83) / Tr. **başak** (TS: 269)

- Kaz. **başak**. “Kavun, karpuz çekirdeği”
- Tr. **başak**. “I 1. Arpa, buğday, yulaf vb. ekinlerin tanelerini taşıyan kılçıklı başı. 2. Tarlalarda, bağlarda dökülmüş veya tek tük kalmış olan ürün. II 1. Zodyak üzerinde Aslan ile Terazi arasında bulunan takımyıldızın adı”

Kaz. **bädik** (KS: 83) / Tr. **badik** (TS: 224)

- Kaz. **bädik**. “1. Çalçene, çenesi düşük, boşboğaz, geveze”
- Tr. **badik**. “*halk ağzında* 1. Ördek. 2. Palaz. 3. Kısa boylu”

Kaz. **bäki** (KS: 83) / Tr. **baki** (TS: 239)

- Kaz. **bäki**. “1. Çakı, cepte taşınan küçük bıçak”
- Tr. **baki**. “1. Sürekli. 2. Bir şeyden artan (miktar). 3. Öteki”

Kaz. **bāri** (KTS: 84) / Tr. **bari** (TTS: 255)

- Kaz. **bāri**. “1. Hepsi, bütünü, tamamı, herkes”
- Tr. **bari**. “1. Hiç olmazsa, hiç değilse, o hâlde, öyleyse. 2. Keşke”

Kaz. **burin** (KS: 99) / Tr. **burun** (TS: 416)

- Kaz. **burin**. “1. Önceleri, daha önce, evvelde, evvelce”
- Tr. **burun**. “1. Alınla üst, dudak arasında bulunan, çıkıntılı, iki delikli koklama ve solunum organı. 2. Bazı şeylerin ön ve sivri bölümü. 3. Kibir, büyüklenme. 4. Karanın, özellikle yüksek ve dağlık kıyılarda, türlü biçimlerde denize uzanmış bölümü”

Kaz. **buw** (KS: 95) / Tr. **bu** (TS: 401)

- Kaz. **buw**. “I. 1. Buğu, buhar. 2. Etki, tesir. II. 1. Paket yapmak, bağlamak. 2. Rahatsız etmek, rahat vermemek”
- Tr. **bu**. “1. Yerde, zamanda veya söz zincirinde en yakın olanı gösteren bir söz. 2. En yakında bulunan bir varlığı veya biraz önce anılan bir şeyi işaret yolu ile belirtmek için kullanılan bir söz”

Kaz. **cetekşilik** (KS: 176) / Tr. **yedekçilik** (TS: 2563)

- Kaz. **cetekşilik**. “Danışmanlık, rehberlik, kılavuzluk”
- Tr. **yedekçilik**. “Yedekçinin yaptığı iş, kolancılık”

Kaz. **doğa** (KS: 128) / Tr. **doğa** (TS: 688)

- Kaz. **doğa**. “1. At boyunduruğu”
- Tr. **doğa**. “1. Kendi kuralları çerçevesinde sürekli gelişen, değişen canlı ve cansız varlıkların hepsi, tabiat, natür. 2. İnsan eliyle büyük değişikliğe uğramamış, doğal yapısını koruyan çevre, tabiat. 3. Bir kimsenin eğilimlerinin içgüdülerinin hepsi, huy”

Kaz. **doğal** (KS: 128) / Tr. **doğal** (TS: 688)

- Kaz. **doğal**. “1. Sivri olmayan, küt. 2. Kaba saba

- Tr. **doğal**. “1. Doğada olan, doğada bulunan. 2. Doğada rastlandığı gibi, doğaya uygun olan, doğa güçlerine, kurallarına uyan, tabii, natürel. 3. Kendiliğinden olan, insan eliyle yapılmamış, yapay karşıtı. Doğal liman. Doğal sınır. 4. Yapmacık olmayan. 5. Olağan, alışılmış, her zamanki gibi olan, beklenildiği gibi. 6. Sağduyuya, mantığa, olağan düzene uygun olan”

Kaz. **halayık** (KS: 609) / Tr. **halayık** (TS: 1031)

- Kaz. **halayık**. “1. Halk, topluluk, ahali, dinleyiciler”
- Tr. **halayık**. “1. Kadın köle, cariye”

Kaz. **jambas** (KS: 159) / Tr. **cambaz** (TS: 435)

- Kaz. **jambas**. “1. Kalça kemiği”
- Tr. **cambaz**. “1. Yerde ve tel, at, bisiklet, ip vb. üzerinde dengeye dayanan, tehlikeli, heyecan verici gösteriler yapan kimse, akrobat. 2. At alıp satan veya yetiştiren kimse. 3. Usta, becerikli kimse: Söz cambazı. 4. Osmanlı Devleti’nde atlı olan ve savaşlarda padişahın önünde düşmana karşı ilk saldırıya geçen birlik. 5. Kurnaz, hileci, hilekâr”

Kaz. **jarık** (KS: 164) / Tr. **çarık** (TS: 497)

- Kaz. **jarık**. “I Nur, aydınlık. II Çatlak, yarık, çatlamış”
- Tr. **çarık**. “1. İşlenmemiş sığır derisinden yapılan ve deliklerine geçirilen şeritle sıkıca bağlanan ayakkabı. 2. Araba yokuş aşağı giderken tekerleği frenlemek için altına sürülen demir levha. 3. Çene. 4. Para cüzdanı”

Kaz. **jazğı** (KS: 151) / Tr. **yazğı** (TS: 2559)

- Kaz. **jazğı**. “Yaz dönemiyle ilgili, yaza ait”
- Tr. **yazğı**. “Tanrı'nın uygun görmesi, Tanrı'nın isteği, kader, ezeli takdir, yazı, alın yazısı, hayat, mukadderat, takdiriilahi”

Kaz. **jazım** (KS: 151) / Tr. **yazım** (TS: 2561)

- Kaz. **jazım**. “1. Talihsizlik, şanssızlık. 2. Ecel, ölüm”
- Tr. **yazım**. “1. Bir dilin belli kurallarla yazıya geçirilmesi, imla. 2. Yazma işi”

Kaz. **jazık** (KS: 151) / Tr. **yazık** (TS: 2560)

- Kaz. **jazık**. “I.Ova, yazı II. Suç, kabahat, günah”
- Tr. **yazık**. “1.Herkesi üzebilecek şey, günah. 2. Acınma, üzüntü anlatan bir söz. 3. Kınama anlatan bir söz”

Kaz. **jebir** (KS: 171) / Tr. **cebir** (TS: 448)

- Kaz. **jebir**. “I. Geyik otu. II. Hayvanlarda yetersiz beslenme nedeniyle ortaya çıkan hastalık. III. Obur, açgözlü”
- Tr. **cebir**. “I.Zor, zorlayış. II. 1. Artı ve eksi gerçek sayılarla, bunların yerini tutan harfler yardımıyla nicelikler arasında genel bağlantılar kuran matematik kolu”

Kaz. **jedel** (KS: 171) / Tr. **cedel** (TS: 448)

- Kaz. **Jedel**. “1.Acil, acele, ivedi”
- Tr. **cedel**. “1. Tartışma, çekişme, münakaşa etme”

Kaz. **jurt** (KS: 188) / Tr. **yurt** (TS: 2617)

- Kaz. **jurt**. “I. Halk, millet. II. Göç nedeniyle terk edilen yer”
- Tr. **yurt**. “1. Bir halkın üzerinde yaşadığı, kültürünü oluşturduğu toprak parçası, vatan. 2. Memleket. 3. Bakıma ve barınmaya muhtaç bir grup insanın oturduğu, yetiştirildiği veya bakıldığı kurum. 4. Göçebe Türklerin oturduğu çadır. 5. Öğrencilerin kaldığı, barındığı yer. 6. Diyar. 7. Bir şeyin ilk veya çok yetiştirildiği yer, vatan. 8. Yörüklerin yazın veya kışın oturdukları yer. 9. Sahip olunan arazi, emlak”

Kaz. **kündelik** (KS: 258) / Tr. **gündelik** (TS: 1005)

- Kaz. **kündelik**. “1.Hatıra defteri, günlük, günce. 2. Öğrencilerin günlük ödevlerinin ve aldıkları notların yazıldığı defter”
- Tr. **gündelik**. “1. Gün hesabıyla veya her gün ödenen para, yevmiye. 2. Günlük iş. 3. Her günkü, yevmi. 4. Her gün yayımlanan, her gün çıkan”

Kaz. **kalay** (KS: 279) / Tr. **kalay** (TS: 1273)

- Kaz. **kalay**. “Nasıl”
- Tr. **kalay**. “1. Atom numarası 50, atom ağırlığı 118,7, yoğunluğu 7,29 olan, 232 °C'de eriyen, gümüş beyazlığında, kolay işlenebilen, yumuşak bir element (simgesi Sn). 2. Kalaylanmış bir kabın üzerindeki alaşım tabakası. 3. Aldatıcı görünüş. 4. Sövme, küfür”

Kaz. **kapalı** (KS: 288) / Tr. **kapalı** (TS: 1303)

- Kaz. **kapalı**. “1. Üzüntülü, üzgün, mahzun, dargın, kırgın”
- Tr. **kapalı**. “1. Kapanmış olan, açılmamış, açık karşıtı. 2. Geçilmez durumda olan. 3. Çalışma süresi sona ermiş . 4. Baş örtülü (kadın). 5. Açık ve kesin söz kullanmadan söylenen, müphem. 6. Gizli, saklı. 7. Açık olmayan (giyecek). 8. Bulutlu, karanlık (hava). 9. İçe dönük yaradılıştaki olan. 10. Dış çevreyle ilişki içinde olmayan”

Kaz. **kart** (KS: 295) / Tr. **kart** (TS: 1339)

- Kaz. **kart**. “İhtiyar, yaşlı”
- Tr. **kart**. “I. 1. Gençliği ve körpeliği kalmamış, körpe karşıtı. II. 1. Düzgün kesilmiş ince karton parçası. 2. Bir kimsenin kimliğini gösteren, kutlamalarda veya kendini tanıtmada kullanılan, çoğunlukla beyaz, küçük, ince karton parçası, kartvizit. 3. Kartpostal. 4. Bazı yerlere girmek veya bazı şeylerden yararlanmak için verilen, kimliği belirten belge. 5. Oyun kâğıdı. 6. Fotoğrafçılıkta 9x12 santimetre boyutlarındaki resim. 7. Telefonlara takılan, iletişimi sağlamak için gerekli bilgilerin yüklendiği parçacık. 8. Genellikle parasal işlemlerde çok amaçlı olarak kullanılan manyetik özelliği olan plastik nesne”

Kaz. **kaşar** (KS: 305) / Tr. **kaşar** (TS: 1346)

- Kaz. **kaşar**. “I. İki yaşındaki dişi sığır, düve. II. Ahrır”
- Tr. **kaşar**. “1. Koyun sütünden yapılan, genellikle tekerlek biçiminde, sarımtırak, yağlı bir peyni”

Kaz. **kaysı** (KS: 275) / Tr. **kaysı** (TS: 1364)

- Kaz. **ķaysı**. “Hangi, hangisi”
- Tr. **kayısı**. “1. Gülgillerden, sıcak veya ılık iklimlerde yetişen, çiçekleri pembemsi beyaz bir. 2. Bu ağacın açık turuncu renkte, eti sulu, güzel kokulu, tek ve sert çekirdekli tatlı meyvesi. 3. Beyazı pişmiş, sarısı az pişmiş yumurta”

Kaz. **ķazı** (KS: 272) / Tr. **kazı** (TS: 1373)

- Kaz. **ķazı**. “I. Atın kaburga kısmı ve yağlı etinden yapılan sucuk”
- Tr. **kazı**. “1. Bir yeri kazma işi, hafriyat. 2. Yer altındaki tarihsel değeri olan şeyleri, yapıları ortaya çıkarmak amacıyla arkeologlarca toprağın belli kurallara ve yöntemlere göre kazılması, araştırılması. 3. Hak II”

Kaz. **ķılıķ** (KS: 346) / Tr. **kılık** (TS: 1409)

- Kaz. **ķılıķ**. “1. Huy, karakter. 2. Davranış, hareket. 3. Tatlı yaramazlık (çocuk)”
- Tr. **kılık**. “1. Bir kimsenin giyiniş, dış görünüşü, üst baş. 2. Bir kimsenin resmi, fotoğraf”

Kaz. **ķırat** (KS: 348) / Tr. **kırat** (TS: 1413)

- Kaz. **ķırat**. “Tepe”
- Tr. **kırat**. “1. Elmas, zümrüt vb. değerli taşların tartısında kullanılan, 0,20043 gramlık ağırlık ölçü birimi. 2. Nitelik, değer, düzey, seviye”

Kaz. **ķırğın** (KS: 349) / Tr. **kırğın** (TS: 1414)

- Kaz. **ķırğın**. “Amansız, çetin acımasız”
- Tr. **kırğın**. “1. Bir kimseye güvenmiş, gönlü kırılmış olan. 2. Güvenmiş, gönlü kırılmış bir durumda. 3. Toplu ölümlere yol açan bulaşıcı hastalık”

Kaz. **ķısa** (KS: 351) / Tr. **kısa** (TS: 1421)

- Kaz. **ķısa**. “Zorluk, güçlük, meşakkat”
- Tr. **kısa**. “1. Boyu, uzunluğu az olan, uzun karşıtı. 2. Az süren, uzun olmayan. 3. Ayrıntısı çok olmayan. 4. Kısa olan şey. 5. Kısaca, kısaltarak”

Kaz. **ķısım** (KS: 352) / Tr. **kısım** (TS: 1423)

- Kaz. **ķısıım**. “1. Basınç. 2. Baskı, eziyet, zorluk”
- Tr. **kısıım**. “1. Parçalara ayrılmış bir şeyin her bölümü, bölük, kesim. 2. Bir cinsten veya meslekten olanların tümü. 3. Kol”

Kaz. **ķiyım** (KS: 308) / Tr. **kıyım** (TS: 1433)

- Kaz. **ķiyım**. “I. 1. Zor, çetin, müşkül. 2. Karışık. II. İki şeyin keşiştiği nokta”.
- Tr. **kıyım**. “Güçlü bir kimsenin yasaya veya vicdana aykırı olarak başkasını uğrattığı kötü durum, zulüm”

Kaz. **ķolay** (KS: 313) / Tr. **kolay** (TS: 1461)

- Kaz. **ķolay**. “1. Uygun, lâyıık”
- Tr. **kolay**. “1. Sıkıntı çekmeden, yorulmadan yapılabilen, emeksiz, zahmetsiz, güç ve zor karşıtı. 2. Kolaylık: İşin kolayını buldum. 3. Kolayca, sıkıntısız bir biçimde, basitçe”

Kaz. **ķolañ** (KS: 314) / Tr. **kolan** (TS: 1489)

- Kaz. **ķolañ**. “1. Gür, uzun (saç)”
- Tr. **kolan**. “1. At, eşek vb. hayvanların semerini veya eyerini bağlamak için göğsünden aşılarak sıkılan yassı kemer. 2. Dokuma, deri, kenevir vb. maddelerden yapılan yassı ve enlice bağ. 3. Yünden veya iplikten yapılmış, üzeri işli ince kuşak”

Kaz. **ķotan** (KS: 323) / Tr. **kotan** (TS: 1489)

- Kaz. **ķotan**. “1. Hayvan barınağı, ahır”
- Tr. **kotan**. “1. Pulluk, büyük saban”

Kaz. **ķoyıııa** (KS: 312) / Tr. **koyma** (TS: 1491)

- Kaz. **ķoyıııa**. “1. Hazine, define, gömü. 2. Ambar, depo. 3. Stok yapılan yer”.
- Tr. **koyma**. “Koymak işi”

Kaz. **ķuraq** (KS: 327) / Tr. **kurak** (TS: 1528)

- Kaz. **ķuraq**. “I. Deri ve kumaş parķası, kıyıntı. II. 1. Su kenarlarında yetişen taze ot, yeşil kamyş. 2. Yeni yetme, ocuk”
- Tr. **kurak**. “1. Yağışsız (hava, mevsim, yıl). 2. Nem tutmayan, çabuk kuruyuveren, çorak (toprak)”

Kaz. **ķural** (KS: 337) / Tr. **kural** (TS: 1528)

- Kaz. **ķural**. “1. Alet, edevat. 2. Silah, teķizat”
- Tr. **kural**. “1. Bir sanata, bir bilime, bir dūřünce ve davranış sistemine temel olan, yōn veren ilke, nizam. 2. Davranışlarımıza yōn veren, uyulması gereken ilke”

Kaz. **ķuralsız** (KS: 337) / Tr. **kuralsız** (TS: 1528)

- Kaz. **ķuralsız**. “1. Aletsiz, edevatsiz. 2. Silahsız”
- Tr. **kuralsız**. “Kuralı olmayan, kurala uygun olmayan, kaidesiz”

Kaz. **lak** (KS: 356) / Tr. **lak** (TS: 1572)

- Kaz. **lak**. “1. Oğlak”
- Tr. **lak**. “1. Uzak Doęu’da yetişen Amerikan elmasından çıkan zamk. 2. Boyacılıkta kullanılan, kırmızı bōceęinin ūst deri bezlerinin sağladığı madde”

Kaz. **odaķ** (KS: 405) / Tr. **odak** (TS: 1787)

- Kaz. **odaķ**. “1. Birlik, ittifak. 2. Belli bir topluluğun yararlarını korumak için kurulmuş dernek. 3. Uluslar arası anlaşma, sōzleşme”
- Tr. **odak**. “1. Bir ışık veya ısı kaynağından yayılan ışınların toplandığı yer, mihrak, fokus. 2. Herhangi bir dūřüncede, nitelikte olan kimselerin kaynağı veya bir şeyin toplandığı, yoğunlaştığı yer, mihrak”

Kaz. **oņay** (KS: 413) / Tr. **onay** (TS: 1804)

- Kaz. **oņay**. “Kolay, hafif”
- Tr. **onay**. “Uygun bulma, tasdik, icazet, izin”

Kaz. **ortalık** (KS: 418) / Tr. **ortalık** (TS: 1817)

- Kaz. **ortalık**. “1. Merkez. 2. Başkent”
- Tr. **ortalık**. “1. Bulunulan yer, çevre. 2. İçinde bulunulan, yaşanılan ev, oda vb. yer. 3. Yeryüzünün görünen bölümü, çevre, etraf. 4. Soyut anlamda yaşanan ortam”

Kaz. **oymak** (KS: 407) / Tr. **oymak** (TS: 1828)

- Kaz. **oymak**. “1. Yüksük”
- Tr. **oymak**. “ I. 1. Aşiret. 2. İzcilikte küçük birlik. II. Hemen hemen benzer veya aynı tür yıldızlardan oluşmuş, Samanyolu“nun seyrek yapılı genç kümelerinden her biri. III. 1. Keskin, sivri uçlu bir cisimle bir şeyi yontarak veya delerek çukur oluşturmak. 2. Kumaş vb.ni girintili bir biçimde kesmek. 3. Bıçaklayarak yaralamak. 4. Kazıklamak”

Kaz. **oynağ** (KS: 408) / Tr. **oynak** (TS: 1828)

- Kaz. **oynağ**. “1. Oyun yeri, uygun yer, alan”
- Tr. **oynak**. “1. Kımıldayan, yerinde sağlam durmayan, hareketli. 2. Hareket, canlılık veren. 3. Değişken, kararsız. 4. Davranışları ağırbaşlı olmayan (kadın veya kız). Güntekin. 5. Bükülüp doğrulmaya elverişli olan (eklem)”

Kaz. **öñ** (KS: 403) / Tr. **ön** (TS: 1850)

- Kaz. **öñ**. “1. Yüz, sima, çehre, bet. 2. Bir şeyin ön tarafta bulunan yüzü, çehre. 3. Renk. 4. İnsanın uyanık hâli”
- Tr. **ön**. “1. Bir şeyin esas tutulan yüzü, arka karşıtı. 2. Bir şeyin esas tutulan yüzünün baktığı yer, karşı. 3. Bir kimsenin ilerisi. 4. Yakın gelecek zaman: Önümüz kış. 5. Giyeceklerin genellikle göğsü örten bölümü. 6. Önce olan, ilk. 7. Civar, yöre. 8. Benzerle arasında bakılan veya gidilen yönde olan”

Kaz. **sağım** (KS: 458) / Tr. **sağım** (TS: 2004)

- Kaz. **sağım**. “1. Serap, ılgım, yalgın. 2. Puslu, bulanık, pularık”
- Tr. **sağım**. “1. Sağma işi. 2. Süt veren hayvan”

Kaz. **sağar** (KS: 461) / Tr. **sakar** (TS: 2012)

- Kaz. **sağkar**. “1. Ramazan ayında oruç tutanların gün doğmadan önce yedikleri yemek, sahur”
- Tr. **sakar**. “1. Bazı hayvanların, özellikle atların alınlarında bulunan beyaz leke, küçük akıtma. 2. Sık sık küçük, önemsiz kazalar yapan (kimse)”

Kaz. **sarığ** (KS: 470) / Tr. **sarığ** (TS: 2036)

- Kaz. **sarığ**. “I.Uzun kuyruklu bir koyun çeşidi, herik. II. İt sidiği. III. Artrit, eklem yangısı. IV. (sarığ-) Nefeslenmek, dinlenmek”
- Tr. **sarığ**. “1. Sarılarak meydana getirilen başlık. 2. Kavuk, fes gibi bazı başlıkların üzerine sarılan tülbent, şal vb”

Kaz. **sarıkıt** (KS: 469) / Tr. **sarıkıt** (TS: 2038)

- Kaz. **sarıkıt**. “1. Misafirden arta kalan yiyecek. 2. Misafirliğe ve düğüne giden kişilerin, kendilerine verilen yemeğin fazlasını evlerine getirip başkalarına ikram etmeleri. 3.Rüzgarın uğuldaması, sertçe esmesi”
- Tr. **sarıkıt**. “Mağaraların tavanında aşağıya doğru oluşan, genellikle koni biçiminde kalker birikintisi, damla taş, stalaktit”

Kaz. **salım** (KS: 464) / Tr. **salım** (TS: 2019)

- Kaz. **salım**. “I. İki takımın at üzerinde oğlak veya keçi derisini çekerek oynadıkları oyun; kökpar. II. Nasip, kısmet, talih. III. -e doğru, -e yakın anlamında kullanılan bir edat”
- Tr. **salım**. “1.Esen, sağlam. 2. Sakin, huzurlu”

Kaz. **suluw** (KS: 493) / Tr. **sulu** (TS: 2170)

- Kaz. **suluw**. “Güzel, alımlı, yakışıklı”
- Tr. **sulu**. “1. Suyu olan, içinde su bulunan, koyu karşıtı. 2. Suyu çok olan. 3. İçine su katılmış, sulandırılmış olan. 4. Yersiz şakalar yapan, söz ve davranışları ile çevresini tedirgin eden veya gereksiz iltifatlarda bulunan (kimse)”

Kaz. **sür** (KS: 497) / Tr. **sur** (TS: 2173)

- Kaz. **sür**. “I. 1. Uzun müddet saklamak üzere tuzlanmış et. 2. Uzun süre, aynı

durumda bulunan. II. (Sür-) 1. Sıyrılmak, çizilmek. 2. Bir şeyin üstünü sıyırmak”

- Tr. **sur**. “I. 1.Kale duvarı. II. 1. Uğur, alın yazısı, talih. III. 1. Diyarbakır iline bağlı ilçelerden biri”

Kaz. **şapkın** (KS: 629) / Tr. **sapkın** (TS: 2031)

- Kaz. **şapkın**. “Saldırı, hücum”
- Tr. **sapkın**. “1. Doğru yoldan ayrılmış olan. 2. Sapkıya uğramış olan”

Kaz. **şapkın** (KS: 629) / Tr. **çapkın** (TS: 495)

- Kaz. **şapkın**. “Saldırı, hücum”
- Tr. **çapkın**. “1. Geçici aşklar ve ilişkiler peşinde koşan (kimse), hovarda. 2. Cinsellik hatırlatan. 3. Haylaz. 4. Okşayıcı bir seslenme sözü”

Kaz. **tağa** (KS: 513) / Tr. **taka** (TS: 2246)

- Kaz. **tağa**. “I.Ayakkabı topuğu, ökçe. II. Tam, gerçek, hakiki. III. Yaklaşmak, yakınlaşmak, dayanmak”
- Tr. **taka**. “1.Doğu Karadeniz bölgesine özgü yelkenli bir tür kıyı teknesi. 2. Bozuk, zor çalışan veya eski kara taşıtları için kullanılan bir söz”

Kaz. **taķım** (KS: 514) / Tr. **takım** (TS: 2248)

- Kaz. **taķım**. “At sırtına oturulduğunda ata değen dizin iç kısmı”
- Tr. **takım**. “1. Bir işte veya bir yerde kullanılan eşya ve aletlerin tamamı, ekipman. 2. Meslek, davranış, durum vb. yönlerden birbirine uyan kimselerin oluşturduğu topluluk. 3. Görev bakımından birbirini tamamlayan kimselerin topluluğu, grup, ekip, trup. 4. Birbirini tamamlayan şeylerin tümü. 5. Sigara ağızlığı. 6. Takım elbise. 7. Hayvanlarda yemek borusu, akciğer ve karaciğere genel olarak verilen ad. 8. Aşağılayıcı ve küçümseyici anlamda topluluk. 9. Bölüğü oluşturan birliklerden her biri. 10. Canlıların bölümlendirilmesinde familya ile sınıf arasında yer alan, yakın benzerlikler gösteren organizmaların oluşturduğu birlik. 11. Bir filmin çevriminde görüntüleri alma, aydınlatma, ses alma gibi belli başlı çalışmalarını yapmak için gerekli en küçük teknikçiler

topluluğu. 12. Bir oyunda sahaya çıkan belli kuruluşlara bağlı oyuncular topluluğundan her biri. 13. Birlikte oynayan, kazanmak için birlikte çalışan sporcu topluluğu”

Kaz. **tartılıs** (KS: 523) / Tr. **tartılış** (TS: 2272)

- Kaz. **tartılıs**. “ekim”
- Tr. **tartılış**. “Tartılma işi”

Kaz. **tırtık** (KS: 570) / Tr. **tırtık** (TS: 2353)

- Kaz. **tırtık**. “Yara izi”
- Tr. **tırtık**. “entik”

Kaz. **tulum** (KS: 554) / Tr. **tulum** (TS: 2039)

- Kaz. **tulum**. “1. Sa örgüsü. 2. Çocukların, kulak ve alın arasına ve enselerinin üst kısımlarına nazardan korumak amacıyla bırakılan sa, perçem”
- Tr. **tulum**. “1. Bazı yiyecek ve içecekler için koruyucu kap olarak kullanılan, önü yarılmadan bütün olarak yüzülmüş hayvan derisi. 2. Gövdesi bu deriden yapılmış üflemeli çalgı, gayda. 3. Tüp. 4. Göğis ve pantolon bölümü bitişik giysi. 5. Şişman, tombul”

Kaz. **tunık** (KS: 555) / Tr. **donuk** (TS: 706)

- Kaz. **tunık**. “Temiz, berrak, duru”
- Tr. **donuk**. “I. 1. Parlak olmayan, mat II. 2. Canlılığı olmayan, fersiz (göz). 3. Canlılığı az olan, durgun, uyuşuk (kimse)”

Kaz. **tutqın** (KS: 558) / Tr. **tutkun** (TS: 2390)

- Kaz. **tutqın**. “Esir, tutsak, tutuklu”
- Tr. **tutkun**. “1. Gönül vermiş, meftun, meclup. 2. Bir şeye alışmış, bağlanmış, düşkün”

Kaz. **tün** (KS: 563) / Tr. **dün** (TS: 735)

- Kaz. **tün**. “Gece”

- Tr. **dün**. “1. Bugünden bir önceki gün. 2. Geçmiş. 3. Bugünden bir önceki günde. 4. Kısa bir süre önce”

Kaz. **uşak** (KS: 589) / Tr. **uşak** (TS: 2422)

- Kaz. **uşak**. “Uçak”
- Tr. **uşak**. “1.1.Çocuk. 2. Herhangi bir bölgenin halkından olan erkek. 3. Erkek hizmetçi. 4. Tayfa II. 1. Türkiye'nin Ege Bölgesi'nde yer alan illerinden biri”

2.2.2.2. Ses Değişimleri Yoluyla Oluşan Tam Yalancı Eş Değer Sözcükler (Fiiller)

Kaz. **ahtar-** (KS: 36) / Tr. **aktar-** (TS: 77)

- Kaz. **ahtar-**. “1. Bir şeyin içini, arasını açarak aramak, karıştırmak. 2. Bir şeyi tetkik etmek, incelemek. 3. Bir şeyi birden dökmek, boşaltmak. 4. İçini dökmek, sırrını söylemek”
- Tr. **aktar-**. “1. Bir şeyi bir yerden, bir kaptan başka bir yere veya kaba geçirmek. 2. *-i* Bir şeyin yolunu, yönünü değiştirmek. 3. Bir lehçeyi başka bir lehçeye uyarlamak. 4. Toprağı altı üstüne gelecek bir biçimde iyice bellemek. 5. İletmek, bildirmek. 6. Bir kitabı başından sonuna kadar okumak. 7. Birinin başka biriyle telefonla konuşmasını sağlamak. 8. *-i* Çatı kiremitlerinin kırık ve bozuk olanlarının yerlerine sağlamlarını koymak. 9. Alıntılanmak. 10. Kaynak kişiden derlenen herhangi bir parçayı kitlelere duyurmak ve yaymak. 11. Tür değişikliği yapmak. 12. Bir tekniğe göre biçimlendirmek, uyarlamak. 13. Üretilmiş olan bir enerjiyi, başka organlara iletmek”

Kaz. **alış-** (KS: 43) / Tr. **alış-** (TS: 96)

- Kaz. **alış-**. “1. Dövüşmek, vuruşmak, çarpışmak. 2. Tartışmak, münakaşa etmek”
- Tr. **alış-**. “1. Bir işi tekrarlayarak kolaylıkla yapabilmek. 2. Yadırgamaz duruma gelmek. 3. Uyar duruma gelmek, intibak etmek. 4. Sürekli ister olmak, bağımlılık kazanmak. 5. Bağlanmak, ısınmak. 6. Evcilleşmek, ehlileşmek. 7. Tutuşmak, yanmaya başlamak”

Kaz. **atıs-** (KS: 55) / Tr. **atış-** (TS: 185)

- Kaz. **atıs-**. “Vuruşmak, savaşmak”
- Tr. **atış-**. “1. Tartışmak. 2. Kendisine dargın olan bir kimseye barışıkmiş gibi söz söylemek. 3. Çocuk oyunlarında ebeyi veya takımında olanları belirlemek için karşılıklı olarak adım atmak”

Kaz. **biyle-** (KS: 89) / Tr. **bile-** (TS: 336)

- Kaz. **biyle-**. “I. Dans etmek. II. İdare ettirmek, hükmettirmek”
- Tr. **bile-**. “1. Kesici aletlerin ağzını çark, zımpara, ege, bileği taşı vb.nde keskinleştirmek, keskin duruma getirmek, kılağlamak, zağlamak. 2. Güçlendirmek, etkisini artırmak”

Kaz. **jaqtır-** (KS: 154) / Tr. **yaktır-** (TS: 2510)

- Kaz. **jaqtır-**. “Beğenmek, hoşlanmak”
- Tr. **yaktır-**. “Yakma işini yaptırmak”

Kaz. **kelis-** (KS: 227) / Tr. **geliş-** (TS: 923)

- Kaz. **kelis-**. “Anlaşmak, sözleşmek, uyum sağlamak”
- Tr. **geliş-**. “1. Büyüyüp boy atmak, yetişmek, neşvünema bulmak. 2. İlerlemek, olgunlaşmak, genişlemek, inkişaf etmek. 3. Şişmanlamak”

Kaz. **keşir-** (KS: 235) / Tr. **geçir-** (TS: 916)

- Kaz. **keşir-**. “Affetmek, bağışlamak”
- Tr. **geçir-**. “1. Geçme işini yaptırmak, geçmesini sağlamak. 2. Bir şeyi bir yandan öbür yana götürmek. 3. Bir şeyi bir yerden başka yere taşımak, nakletmek. 4. Tespit etmek, yazmak, kaydetmek. 5. Bir şeyi kendisine ayrılmış olan yere yerleştirmek, takmak. 6. Yola çıkan birini uğurlamaya gitmek, selamlemek, teşyi etmek. 7. Bir süre yaşamak, oturmak, kalmak. 8. Giymek, giyinmek. 9. Bir işi birden çok kişi üzerinde uygulamak. 10. Herhangi bir durumu yaşamış olmak. 11. Etmek, yapmak. 12. Hastalık bulaştırmak. 13. Zaman harcamak. 14. Bir gereksinimi eldeki imkânla karşılamak. 15. Vurmak. 16. Alışverişte aldatmak, kötü mal satmak, kazıklamak. 17. Birine kötü söz söylemek”

Kaz. **ketir-** (KS: 234) / Tr. **getir-**(TS: 937)

- Kaz. **ketir-**. “Gitmesini sağlamak, gidermek”
- Tr. **getir-**. “1. Gelmesini sağlamak. 2. Bir şeyi yanında veya üstünde bulundurmak. 3. Erişmek veya eriştiğini sanmak. 4. İleri sürmek. 5. Sebep olmak, ortaya çıkarmak. 6. İletmek, bildirmek. 7. Sağlamak. 8. Bir makama atamak veya seçmek. 9. Bazı kelimelerle birleşik fiil yapar”

Kaz. **kiris-** (KS: 265) / Tr. **kırış-** (TS: 1416)

- Kaz. **kiris-**. “Başlamak, girişmek, teşebbüs etmek”
- Tr. **kırış-**. “1. Bir yüzeyin düzgünlüğü bozulmak, kırışık oluşmak. 2. Karşılıklı kırmak. 3. Pazarlık etmek. 4. Bahse tutuşmak. 5. Bir şeyi eşit olarak paylaşmak”

Kaz. **köter-** (KS: 251) / Tr. **götür-** (TS: 975)

- Kaz. **köter-**. “1. Kaldırmak. 2. Artırmak, yükseltmek. 3. Yukarı çekmek. 4. Geliştirmek, ilerletmek. 5. Derecesini yükseltmek. 6. Dayanmak, tahammül etmek. 7. Tekrar gündeme getirmek, açmak”
- Tr. **götür-**. “1. Taşımak, ulaştırmak veya koymak. 2. Bir kimseyi bir yere kadar yanında yürütmek. 3. Yerinden ayırıp uzağa atmak veya yok etmek. 4. Öldürmek. 5. Dayanmak, katlanmak, tahammül etmek. 6. Birinin yanında yürüyüp ona bir yere kadar arkadaşlık etmek. 7. Bir sonuca vardırarak. 8. Kaybolmasına, yok olmasına yol açmak. 9. Herhangi bir yiyeceği tek başına ve hızlı bir biçimde yemek. 10. Tümüyle sahip olmak. 11. Haksız kazanç sağlamak, mal veya para sahibi olmak”

Kaz. **kıldır-** (KS: 280) / Tr. **kaldır-** (TS: 1275)

- Kaz. **kıldır-**. “1. Bırakmak, kalmasını sağlamak. 2. Saklamak, arttırmak”
- Tr. **kaldır-**. “1. Bulunduğu yerden almak. 2. Yukarı doğru hareket ettirmek. 3. Yükseltmek. 4. Ürün toplamak, taşımak. 5. Çekmek, taşımak. 6. Bir kuruluşun çalışmasına son vermek, feshetmek, lağvetmek. 7. Hastayı hastaneye götürmek. 8. Tören yaparak ölüyü gömmek. 9. Toplamak. 10. Alıp başka yere götürmek. 11. Uyandırmak. 12. Piyasadan çekmek. 13. Elin ulaşamayacağı yere koymak,

saklamak. 14. Kaçırarak. 15.İyi etmek, iyileştirmek. 16. Bir şeyden çokça satın almak. 18. Yok etmek, ortadan silmek. 19. Uygun gelmek, yakışmak. 20. Çalmak, aşırarak”

Kaz. karış- (KS: 297) / **Tr. karış-** (TS: 1331)

- **Kaz. karış-** “1.Kasılmak, kramp girmek, kenetlenmek, kilitlenmek 2. Direnmek, inat etmek”
- **Tr. karış-** “1. İki veya ikiden çok şey bir araya gelip birbirinin içinde dağılmak, birbirinin içine girmek. 2. Düzensiz, dağınık olmak. 3. Bulanmak, duruluğunu yitirmek. 4. Açıklığını yitirmek, anlaşılması güçleşmek. 5. Müdahale etmek, araya girmek. 6. Engellemek, araya girmek. 7. Bir araya gelmek, katılmak. 8.İlgilenmek, müdahale etmek, el atmak. 9. Yetkisinde bulunmak, bakmak, iş edinmek, işi olmak”

Kaz. kat- (KS: 298) / **Tr. kat-** (TS: 1353)

- **Kaz. kat-** “1. Katıl aşmak. 2. Kalıplaşmak, değişmemek. 3. Kımıldamamak, hareket etmemek”
- **Tr. kat-** “1. Bir şeyin içine, üstüne veya yanına, niteliğini değiştirmek veya niceliğini artırmak için başka bir şey eklemek, karıştırmak. 2. Bir araya getirmek. 3. Birlikte göndermek. 4. Döllenmeyi sağlamak için erkek hayvanı dişinin yanına salmak”

Kaz. kayır- (KS: 276) / **Tr. kayır-** (TS: 1364)

- **Kaz. kayır-** “1. Hayvanların yönünü değiştirmek, başka yöne sürmek. 2. Bir şeyin kenarını kıvrırmak, bükmek. 3. Kolları arkaya bağlamak. 4. Geri yatırmak, taramak”
- **Tr. kayır-** “1. Koruyarak başarısını sağlamak, elinden tutmak, himmet etmek. 2. Birini, başkalarının veya işin zararı pahasına tutmak. 3. Birine haksız yere kolaylıklar sağlamak, iltimas etmek”

Kaz. kırın- (KS: 351) / **Tr. kırın-** (TS: 1416)

- **Kaz. kırın-** “Tıraş olmak. Kırmak, öldürmek”

- Tr. **kırın-**. “1. Yürürken salınmak. 2. Oynamak, raks etmek”

Kaz. **kos-** (KS: 322) / Tr. **koş-** (TS: 1487)

- Kaz. **kos-**. “1. Katmak, birleştirmek, eklemek. 2. Evlendirmek. 3. Birisine maddi yardımda bulunmak”
- Tr. **koş-**. “I. 1. Adım atışlarını artırarak ileri doğru hızla gitmek. 2. Bir yere ivedilikle gitmek. 3. Bir işle çok ilgilenmek, koşuşturmak. 4. Koşuya çıkmak. 5. Kovalamak, üstüne düşmek, izlemek. (II) 1. Birlikte iş görmesi için bir şeyi başka birinin yanına katmak, arkadaş olarak vermek. 2. Hayvanı çekeceği arabaya, sabana vb.ne bağlamak. 3. Birini, bir işte görevlendirmek”

Kaz. **oñayla-** (KS: 413) / Tr. **onayla-** (TS: 1804)

- Kaz. **onayla-**. “Kolaylaşmak, hafifleşmek”
- Tr. **onayla-**. “1. Yapılan bir işi doğru ve yerinde bularak kabul etmek, tasdik etmek, tasdiklemek. 2. Denetlemek, doğrulamak”

Kaz. **rasta-** (KS: 450) / Tr. **rastla-** (TS: 1966)

- Kaz. **rasta-**. “Doğrulamak, teyit etmek, tasdik etmek, ispat etmek”
- Tr. **rastla-**. “1. Bir kimse ile karşı karşıya gelmek, karşılaşmak, rast gelmek, tesadüf etmek. 2. Herhangi bir şeyle karşı karşıya gelmek. 3. Atılan şey hedefi bulmak, rast gelmek”

Kaz. **saldıra-** (KS: 463) / Tr. **saldır-** (TS: 2018)

- Kaz. **saldıra-**. “1. (iki şey) Bir birine çarparak ses çıkartmak. 2. Halsizleşmek, gevşemek”
- Tr. **saldır-**. “1. Bir kimseye veya bir şeye karşı saldırı yöneltmek, zarar verici bir davranışta bulunmak, hücum etmek. 2. Bir şey veya kimse üzerine saldırı yapılmasına sebep olmak. 3. Gemi, kalkmak için yelken açıp başını gideceği yola çevirmek. 4. Yıkıcı ve sert eleştiriler yapmak. 5. Etkisiyle eritmek”

Kaz. **sındır-** (KS: 504) / Tr. **sindir-** (TS: 2116)

- Kaz. **sındır-**. “1. Kırmak, parçalamak. 2. Ortasından veya kenarından koparmak,

bölmek”

- Tr. **sindir-**. “1. Sinmesini sağlamak veya sinmesine sebep olmak. 2. Yenilen besin maddesini sindirim sisteminde gereken değişikliklere uğratarak kana karışabilir bir duruma getirmek, hazmetmek. 3. Kendine mal etmek, anlayışla karşılayıp benimsemek”

Kaz. **tarıl-** (KS: 524) / Tr. **darıl-** (TS: 596)

- Kaz. **tarıl-**. “1. Daralmak. 2. Cimrilik yapmak”
- Tr. **darıl-**. “1. Hoşa gitmeyen bir tutum, davranış veya söz dolayısıyla gücenip görüşmez olmak, gücenmek, küsmek, ilgiyi kesmek. 2. Gücenmek, kırılmak, alınmak, incinmek. 3. Azarlamak, paylamak”

Kaz. **tüsün-** (KS: 565) / Tr. **düşün-** (TS: 743)

- Kaz. **tüsün-**. “Anlamak, kavramak”
- Tr. **düşün-**. “1. Aklından geçirmek, göz önüne getirmek. 2. Bir sonuca varmak amacıyla bilgileri incelemek, karşılaştırmak ve aradaki ilgilerden yararlanarak düşünce üretmek, zihinsel yetiler oluşturmak, muhakeme etmek. 3. Zihniyle arayıp bulmak. 4. Bir şeye karşı ilgili ve titiz davranmak. 5. Akıl etmek, ne olabileceğini önceden kestirmek. 6. Tasarlamak. 7. Tasalanmak, kaygılanmak. 8. Farz etmek”

Kaz. **tüsindir-**(KS: 565) / Tr. **düşündür-** (TS: 742)

- Kaz. **tüsindir-**. “Anlatmak, izah etmek, açıklamak”
- Tr. **düşündür-**. “1. Düşünmesine sebep olmak, düşünmesine yol açmak. 2. Akla getirmek, hatırlatmak. 3. Tasalandırmak, kaygılandırmak”

Kaz. **uğsat-** (KS: 584) / Tr. **okşat-** (TS: 1792)

- Kaz. **uğsat-**. “1. Benzetmek 2. İşi yoluna koymak”
- Tr. **okşat-**. “okşama işini yaptırmak”

Kaz. **unat-** (KS: 586) / Tr. **onat-** (TS: 1824)

- Kaz. **unat-**. “1.Beğenmek, hoşlanmak. 2. Kabul etmek, uygun görmek,

desteklemek”

- Tr. **onat-**. “1. Onama işini yaptırmak”

2.2.3. Arapça Alıntı Sözcüklerde Tam Yalancı Eş Değer Sözcükler

2.2.3.1. Eş Sesli Sözcüklerde Oluşan Tam Yalancı Eş Değer Arapça Alıntı Sözcükler

Kaz. **aman** (KS: 44) / Tr. **aman** (TS: 111)

- Kaz. **aman**. “1. Sağ, salim. 2. Tüm, bütün hiç bir zarar görmeyen”
- Tr. **aman**. “1. Yardım istenildiğini anlatan bir söz. 2. Bir suçun bağışlanmasının istendiğini anlatan bir söz. 3. Usanç ve öfke anlatan bir söz. 4. Rica anlatan bir söz. 5. Dikkat çekmek için kullanılan bir söz. 6. Çok beğenmeyi anlatan bir söz. Bu anlamda kullanıldığında buna da edatı da getirilebilir. 7. Şaşma anlatan bir söz”

Kaz. **araz** (KS: 48) / Tr. **araz** (TS: 146)

- Kaz. **araz**. “Arası açık, birbirine kırgın olan, küs”
- Tr. **araz**. “1. İlinek. 2. Belirti”

Kaz. **asar** (KS: 52) / Tr. **asar** (TS: 162)

- Kaz. **asar**. “İmece”
- Tr. **asar**. “I. 1. Eserler. II. 1. Yüzyıllar”

Kaz. **ayal** (KS: 59) / Tr. **ayal** (TS: 199)

- Kaz. **ayal**. “Mola, ara, teneffüs”
- Tr. **ayal**. “Karı, eş”

Kaz. **ayla** (KS: 30) / Tr. **ayla** (TS: 206)

- Kaz. **ayla**. “1. Hile, taktik. 2. Çare, çözüm”
- Tr. **ayla**. “1. Hale. 2. Bazı kutsal kişilerin başı etrafında gösterilen ışık çevresi”.

Kaz. **aza** (KS: 27) / Tr. **aza** (TS: 213)

- Kaz. **aza**. “1. Cenaze evine yapılan maddî yardım. 2. Yas, matem”.
- Tr. **aza**. “1. Üye. 2. Vücut parçası, organ”.

Kaz. **batıl** (KS: 82) / Tr. **batıl** (TS: 282)

- Kaz. **batıl**. “1. Cesur, yürekli”
- Tr. **batıl**. “1. İnançlar bakımından gerçek olmayan. 2. Çürük, temelsiz, asılsız. 3. Boş, beyhude. 4. Geçersiz”

Kaz. **bayan** (KS: 83) / Tr. **bayan** (TS: 285)

- Kaz. **bayan**. “1. Durağan, sabit, değişmez”
- Tr. **bayan**. “1. Kadınların ad veya soyadlarının önüne getirilen saygı sözü. 2. Kadın. 3. Eş, karı. 4. Kadınlara bir seslenme sözü”

Kaz. **baz** (KS: 72) / Tr. **baz** (TS: 289)

- Kaz. **baz**. “1. Hayvanlar için yapılan büyük ahır”
- Tr. **baz**. “1. Temel. 2. Bir asitle birleştiğinde bir tuz oluşturan madde”

Kaz. **dal** (KS: 118) / Tr. **dal** (TS: 582)

- Kaz. **dal**. “1. Şaşkın”
- Tr. **dal**. “I. 1. Ağacın gövdesinden ayrılan kollardan her biri. 2. Branş. 3. Bir bilim alanının içinde yer alan ana bilim dalında alt alanı. 4. Canlıların bölümlenmesinde, sınıfların bir araya gelmesiyle oluşan birlik, şube. II. 1. Arka sırt. 2. Kol. 3. Omuz. 4. Boyun, ense. III. Çıplak, yalın”

Kaz. **esim** (KS: 146) / Tr. **esim** (TS: 815)

- Kaz. **esim**. “1. Ad, isim”
- Tr. **esim**. “1. Yelin esişi”

Kaz. **kerim** (KS: 232) / Tr. **kerim** (TS: 1393)

- Kaz. **kerim**. “1. Süslü, süsü seven. 2. şahane, mükemmel, çok güzel”
- Tr. **kerim**. “1. Soylu. 2. Eli açık, cömert. 3. Allah“ın adlarından biri”

Kaz. **kesir** (KS: 234) / Tr. **kesir** (TS: 1398)

- Kaz. **kesir**. “1. Zarar, ziyan. 2. İnatçı, aksi”
- Tr. **kesir**. “1. Bir birimin bölündüğü eşit parçalardan birini veya birkaçını anlatan sayı”

Kaz. **mizan** (KS: 380) / Tr. **mizan** (TS: 1692)

- Kaz. **mizan**. “1. Nizam, kanun, yasa”
- Tr. **mizan**. “1. Terazî. 2. Tartı, ölçü aleti. 3. Ölçü. 4. Sağlama. 5. Bir tüccarın, ticari durumunu, işinin genel sonucunu gösteren, belirli zamanlarda yaptığı hesap özeti”

Kaz. **muhit** (KS: 388) / Tr. **muhit** (TS: 1706)

- Kaz. **muhit**. “1. Okyanus”
- Tr. **muhit**. “1. Çevre, yöre, etraf. 2. Bir kimsenin sürekli ilişkide bulunduğu insanlar topluluğu, çevre”

Kaz. **nasır** (KS: 398) / Tr. **nasır** (TS: 1753)

- Kaz. **nasır**. “1. Büyük bir olay hâline dönüşmek, zorlaşmak”
- Tr. **nasır**. “1. En çok el ve ayağın sürekli sürtünmelere uğrayan noktalarında üst derinin kalınlaşması ve sertleşmesiyle oluşmuş deri”

Kaz. **oba** (KS: 405) / Tr. **oba** (TS: 1785)

- Kaz. **oba**. “I. Kurgan, höyük. II. Veba”
- Tr. **oba**. “1. Göçebelerin konak yeri. 2. Bu yerde konaklayan göçebe halk veya aile. 3. Genellikle bölmeli göçebe çadırı”

Kaz. **payda** (KS: 435) / Tr. **payda** (TS: 1902)

- Kaz. **payda**. “1. Fayda, kâr, kazanç, gelir. 2. İnsan için faydalı her şey. 3. Yardım”
- Tr. **payda**. “1. Bayağı kesirlerde birimin kaç eşit parçaya bölünmüş olduğunu gösteren sayı, mahreç”

Kaz. **pil** (KS: 447) / Tr. **pil** (TS: 1924)

- Kaz. **pil**. “1. Fil”
- Tr. **pil**. “1. Kimyasal enerjiyi elektrik enerjisine çeviren araç, batarya”

Kaz. **ray** (KS: 450) / Tr. **ray** (TS: 1967)

- Kaz. **ray**. “I. 1. Tavır, davranış, niyet. 2. Durum, vaziyet. II. Dilek kipi, tasarlama kipi”
- Tr. **ray**. “1. Tren, tramvay vb. taşıtlarda tekerleklerin üzerinde hareket ettiği demirden yol”

Kaz. **saltanat** (KS: 464)/ Tr. **saltanat** (TS: 2022)

- Kaz. **saltanat**. “Şenlik, şölen”.
- Tr. **saltanat**. “1. Bir ülkede hükümdarın, padişahın, sultanın egemen olması. 2. Bolluk ve zenginlik, gösterişli yaşayış. 3. Birinin bir işte, bir yerde bulunan kimseler üzerindeki egemenliği”.

Kaz. **sanat** (KS: 466) / Tr. **sanat** (TS: 2024)

- Kaz. **sanat**. “1. Sıra, yer”
- Tr. **sanat**. “1. Bir duygu, tasarı, güzellik vb.nin anlatımında kullanılan yöntemlerin tamamı veya bu anlatım sonucunda ortaya çıkan üstün yaratıcılık. 2. Belli bir uygarlığın veya topluluğun anlayış ve zevk ölçülerine uygun olarak yaratılmış anlatım. 3. Bir şey yapmada gösterilen ustalık. 4. Bir meslekte uyulması gereken kuralların tümü. 5. Zanaat”

Kaz. **sapa** (KS: 467) / Tr. **sapa** (TS: 2030)

- Kaz. **sapa**. “1. Kalite, nitelik”
- Tr. **sapa**. “1. Merkezden uzak, kıyıda köşede kalmış. 2. Gidilen yol üzerinde olmayan, sapılarak varılan. 3. Düzgün olmayan, yolundan sapmış”

Kaz. **seri** (KS: 481) / Tr. **seri** (TS: 2071)

- Kaz. **seri**. “1. Güzel giyinen, marifetli delikanlı”

- Tr. **seri**. “I. Herhangi bakımdan bir bütün oluşturan şeylerin tümü, dizi. II.1. Hızlı. 2. Hızlı bir biçimde”

Kaz. **sıpa** (KS: 504) / Tr. **sıpa** (TS: 2097)

- Kaz. **sıpa**. “I. İleri gelen, davranışlarıyla örnek olan kimse. II. Seki, peyke”.
- Tr. **sıpa**. “1. Eşek yavrusu. 2. Çocuk için sevgi ve şefkat duygularıyla kullanılan bir söz”

Kaz. **süre** (KS: 498) / Tr. **süre** (TS: 2183)

- Kaz. **süre**. “1. Kur'an-ı Kerim'in bölünmüş olduğu 114 bölümden herbiri, sure. 2. Plan, taslak”
- Tr. **süre**. “1. Bir olayın başı ile sonu arasında geçen zaman parçası, zaman aralığı, zaman bölümü, müddet”

Kaz. **şer** (KS: 637) / Tr. **şer** (TS: 2216)

- Kaz. **şer**. “1. Hüzün, dert, hasret”
- Tr. **şer**. “1. Kötülük, fenalık. 2. Kötü, fena”

Kaz. **taba** (KS: 509) / Tr. **taba** (TS: 2236)

- Kaz. **taba**. “I. İçinde ekmek pişirilen kap, tava. II. Bir kimsenin başarısızlığına sevinerek bunu "oh olsun" şeklinde dışa vurma. Rezil olmak”
- Tr. **taba**. “1. Kuru tütün yaprağını andıran kızılımsı kahverengi, tütün rengi. 2. Bu renkte olan”

Kaz. **zat** (KS: 199) / Tr. **zat** (TS: 2646)

- Kaz. **zat**. “1. Eşya, şey. 2. Madde, varlık”.
- Tr. **zat**. “1. Kişi. 2. Kendi, öz”.

2.2.3.2 Ses Değişimleri Yoluyla Oluşan Tam Yalancı Eş Değer Arapça Alıntı Sözcükler

Kaz. **azamat** (KS: 28) / Tr. **azamet** (TS: 214)

- Kaz. **azamat**. “1. Vatandaş, yurttaş. 2. Delikanlı, olgunluk çağındaki erkek, reşit

erkek. 3. İnsanlığı olan, sözünün eri olan adam”

- Tr. **azamet**. “1. Ululuk, büyüklük. 2. Gurur. 3. Görkem, gösteriş, heybet. 4. Debdebe. 5. Çalım, kurum, tekebbür”

Kaz. **davıl** (KS: 120) / Tr. **davul** (TS: 600)

- Kaz. **davıl**. “Fırtına, boran, tufan”
- Tr. **davul**. “1. Büyük ve enlice bir kasnağın iki yanına deri geçirilerek yapılan, tokmak ve değnekle çalınan çalgı. 2. Bateria”

Kaz. **qala** (KS: 278) / Tr. **kale** (TS: 1320)

- Kaz. **qala**. “1. Şehir, kent”
- Tr. **kale**. “1. Düşmanın gelmesi beklenen yollar üzerinde, askerî önem taşıyan şehirlerde, geçit ve dar boğazlarda güvenliği sağlamak için yapılan kalın duvarlı, burçlu, mazgallı yapı, kermen. 2. Satranç tahtasının dört köşesine dikilen, tahtanın bir tarafından diğer tarafına kadar düz olarak boş hanelerde gidebilen kale biçiminde taş. 3. Genellikle bir düşüncenin savunulduğu, sürdürüldüğü yer. 4. Takımla oynanan bazı top oyunlarında topun sokulmasına çalışılan yer”

Kaz. **qas** (KS: 298) / Tr. **kas** (TS: 1341)

- Kaz. **qas**. “I. Kaş. II. 1. Düşmanlık eden, düşmanca davranan (kimse). 2. Düşman, hasım, yağı olan. III. Gerçek, hakiki, sahici, has”
- Tr. **kas**. “1. Tellerden oluşan ve kasılarak vücut hareketlerini sağlayan organ ve bu organın telsi dokusu, adale”

Kaz. **qayran** (KS: 274) / Tr. **kayran** (TS: 1369)

- Kaz. **qayran**. “I. Güç, küvvet, fayda, yardım, katkı. II. Hayret, şaşkınlık. III. Keşke, gidi”
- Tr. **kayran**. “*halk ağzında* 1. Orman içinde geniş ve çıplak alan, düzlük”

Kaz. **qazalı** (KS: 271) / Tr. **kazalı** (TS: 1371)

- Kaz. **qazalı**. “1. Yaşlı, matemli”
- Tr. **kazalı**. “1. Kazaya yol açan, sakıncalı, tehlikeli. 2. Kaza geçirmiş olan. 3.

İlçesi ola”.

Kaz. **kazı** (KS: 272) / Tr. **kazı** (TS: 1373)

- Kaz. **kazı**. “II. 1. Hakim, kadı. Hakem, arabulucu. II. 3. Jüri. III. Gazi”
- Tr. **kazı**. “1. Bir yeri kazma işi, hafriyat. 2. Yer altındaki tarihsel değeri olan şeyleri, yapıları ortaya çıkarmak amacıyla arkeologlarca toprağın belli kurallara ve yöntemlere göre kazılması, araştırılması. 3. Hak II”

Kaz. **kıran** (KS: 348) / Tr. **kıran** (TS: 1413)

- Kaz. **kıran**. “1. Kartalgillerin genel adı. 2. Kahraman, cesur. avcı kuş”
- Tr. **kıran**. “1. Kırma işini yapan (kimse). 2. Bir topluluğun ve özellikle hayvanların büyük bir bölümünü yok eden hastalık veya başka neden, ölet, afet. II. 1. Kıyı, kenar, çevre, uç. 2. Dağ sırtı, tepe, bayır. 3. Kıraç toprak. 4. Birbirine paralel olarak uzanan iki akarsu arasında kalmış dağ sırtı”

Kaz. **kor** (KS: 319) / Tr. **kor** (TS: 1481)

- Kaz. **kor**. “I. Kımız mayası. II. 1. Bütçe, ödenek. 2. Hazine, sermaye, söz hazinesi. 3. Stok. III. Zavallı, biçare, hakir. IV. Vakıf”
- Tr. **kor**. “1. İyice yanarak ateş durumuna gelmiş kömür veya odun parçası. 2. Büyük acı, üzüntü, sıkıntı, dert. 3. Kırmızı renkli”

Kaz. **lağap** (KS: 356) / Tr. **lakap** (TS: 1572)

- Kaz. **lağap**. “Yalan, asla olmayan haber”
- Tr. **lakap**. “Bir kimseye, bir aileye kendi adından ayrı olarak sonradan takılan, o kimsenin veya o ailenin bir özelliğinden kaynaklanan ad”

Kaz. **müsâpir** (KS: 390) / Tr. **misafir** (TS: 1689)

- Kaz. **müsâpir**. “1. Biçare, fakir, yoksul, zavallı”
- Tr. **misafir**. “1. Konuk. 2. Gözün saydam tabakasında herhangi bir sebeple oluşan beyaz leke”

Kaz. **nağıl** (KS: 396) / Tr. **nakil** (TS: 1746)

- Kaz. **naķıl**. “1. Nasihat, öğüt verici söz”
- Tr. **nakil**. “1. Bir yerden alıp başka bir yere iletme, aktarma, taşıma, geçirme, aktarım. 2. Göç, taşınma. 3. Anlatma, söyleme, hikâye etme. 4. Bir görevden başka bir göreve atanma, tayin. 5. Yazı veya resmin aynısını başka bir şeyin üzerine yapma, kopya etme. 6. Başka dilden bir eseri kendi diline çevirme, tercüme etme”

Kaz. **raķmet** (KS: 450) / Tr. **rahmet** (TS: 1961)

- Kaz. **raķmet**. “teşekkür”
- Tr. **rahmet**. “1. Birinin suçunu bağışlama, yarlıgama, merhamet etme. 2. Yağmur”

Kaz. **saķa** (KS: 460) / Tr. **saka** (TS: 2011)

- Kaz. **saķa**. “1. Aşık kemiklerinden en büyüğü. 2. Tecrübeli, deneyimli, olgun”
- Tr. **saka**. “I. 1. Evlere, çeşmeden su taşımayı iş edinmiş olan kimse. 2. Kırsal bölgelerde sulama işlerini düzenleyen ve denetleyen kimse. II. Saka kuşu. III. Baygınlık, kendinden geçme durumlarına yol açan bir hastalık”

Kaz. **salık** (KS: 464) / Tr. **salık** (TS: 2018)

- Kaz. **salık**. “1. Vergi”
- Tr. **salık**. “1. Tavsiye. 2. Olmuş veya olacak bir olay, bir olgu ile ilgili verilen bilgi, haber”

Kaz. **sayķal** (KS: 459) / Tr. **saykal** (TS: 2049)

- Kaz. **sayķal**. “1. Hayat kadını. 2. Hiçkâr, düzenbaz, dolandırıcı”
- Tr. **saykal**. “1. Maden, ayna vb. nesnelere parlatmak için kullanılan cila. 2. Cilalamakta kullanılan araç. 2. Bu cilayı yapan kimse”

Kaz. **taza** (KS: 511) / Tr. **taze** (TS: 2291)

- Kaz. **taza**. “1. Temiz, kirsiz. 2. Suni olmayan, katıksız, saf; tabii, doğal. 3. Namuslu, temiz, dürüst (insan)”
- Tr. **taze**. “1. Bozulmamış, bayatlamamış olan. 2. Dinç, yıpranmamış,

yorulmamış. 3. Kuru olmayan, körpe, kuru karşıtı. 4. Yeni, zamanı geçmemiş.
5.Genç kadın”

2.2.4. Farsça Alıntı Sözcüklerde Tam Yalancı Eş Değer Sözcükler

2.2.4.1. Eş Sesli Sözcüklerden Oluşan Tam Yalancı Eş Değer Farsça Alıntı Sözcükler

Kaz. **abat** (KS: 21) / Tr. **abat** (TS: 3)

- Kaz. **abat**. “Zengin, verimli, bereketli”
- Tr. **abat**. “1. Bayındır. 2. Şen, rahat”

Kaz. **azar** (KS: 28) / Tr. **azar** (TS: 214)

- Kaz. **azar**. “1. Eziyet, işkence, zorluk. 2. Zar zor, zorla, güçlkle”
- Tr. **azar**. “1. Paylama”

Kaz. **besin** (KS: 128) / Tr. **besin** (TS: 314)

- Kaz. **besin**. “1. Öğleden sonraki vakit. 2. Öğle namazı”
- Tr. **besin**. “1. Yenilebilir, beslenmeye elverişli her tür madde, azık, gıda. 2. Yaşamak, varlığını sürdürmek için gerekli şey”

Kaz. **dana** (KS: 118) / Tr. **dana** (TS: 592)

- Kaz. **dana**. “1. Akıllı, bilge, dahi, düşünür. 2. Tane, adet”
- Tr. **dana**. “İneğin, süttten kesildikten sonra bir yaşına kadar olan yavrusu”

Kaz. **dara** (KS:119) / Tr. **dara** (TS: 594)

- Kaz. **dara**. “1. Yalnız, sadece. 2. Tek, tek başına. 3. Başkasından farklı, benzersiz, eşsiz”
- Tr. **dara**. “1. Kabıyla birlikte tartılan nesnenin kabının ağırlığı. 2. Terazide dengeyi sağlamak için hafif gelen kefeye ağırlık olarak konulan taş, demir, çivi vb., abra. 3. İçinde yük taşınan aracın boş durumdaki ağırlığı”

Kaz. **duman** (KS: 130) / Tr. **duman** (TS: 722)

- Kaz. **duman**. “Eğlence, şenlik”
- Tr. **duman**. “1. Bir maddenin yanması ile çıkan ve içinde katı zerrelerle buğu bulunan değişik renklerde gaz. 2. Havalanan tozların veya sisin oluşturduğu bulanıklık. 3. Kötü, yaman”

Kaz. **eş** (KS: 147) / Tr. **eş** (TS: 821)

- Kaz. **eş**. “1. Zerre kadar, hiç. 2. Hiçbir zaman, hiçbir”
- Tr. **eş**. “1. Birbirinin aynı olan veya birbirine çok benzeyen iki şeyden her biri, benzeri. 2. Karı kocadan her biri, hayat arkadaşı, refik, refika. 3. Birlikte yaşayan dişi ve erkek hayvandan her biri. 4. İkişer kişilik gruplarla oynayan oyunlarda, ortak oynanan iki kişiden her birinin öbürüne göre durumu, partner. 5. Kuma, ortak. 6. Arkadaş. 7. Döl eşi”

Kaz. **kele** (KS: 225) / Tr. **kele** (TS: 1380)

- Kaz. **kele**. “1. Deve sürüsü”
- Tr. **kele**. “*halk ağzında* 1. Boğa, tosun”

Kaz. **kese** (KS: 233) / Tr. **kese** (TS: 1395)

- Kaz. **kese**. “Çay içmek için kullanılan kase”
- Tr. **kese**. “1. Cepte taşınan, içine para, tütün vb. konulan, kumaştan veya örgüden küçük torba. 2. Bu küçük torba miktarında olan. 3. Bazı şeylerin üzerine geçirilen, kumaştan çanta biçiminde kap. 4. Yıkılırken kir çıkartmak için ele geçirilen, vücudu ovmaya yarayan, bürümcükten, cep biçiminde bez. 5. Bir kimsenin mal varlığı. 6. Organizmanın bazı boşlukları. 7. Su bitkilerinde içi hava ile dolu olan ve bitkinin suda yüzer durumda kalmasını sağlayan şişkinlik. 8. Beş yüz kuruşluk para birimi”

Kaz. **köşe** (KS: 252) / Tr. **köşe** (TS: 1505)

- Kaz. **köşe**. “1. Sokak”
- Tr. **köşe**. “1. Birbirini kesen iki çizginin, iki düzlemin oluşturduğu açı, zaviye 2. İki duvarın birleştirdiği girintili veya çıkıntılı yer. 3. İki sokağın veya caddenin kesiştiği yer, büküç. 4. Bölüm, yer veya yan. 5. Kuytu, تنها veya üçra yer. 6.

Kimsenin kolay kolay uğramadığı yer. 7. Futbol alanını oluşturan yan ve kale çizgilerinin kesişme noktalarından her biri, korner”

Kaz. **mala** (KS: 365) / Tr. **mala** (TS: 1614)

- Kaz. **mala**. “1. Tırmık”
- Tr. **mala**. “1. Harç alıp sürmeye yarayan, çoğu üçgen biçiminde, yassı, demirden, üstten tahta saplı sıvama aracı”

Kaz. **masa** (KS: 369) / Tr. **masa** (TS: 1630)

- Kaz. **masa**. “sivrisinek”
- Tr. **masa**. “1. Ayaklar veya bir destek üzerine oturtulmuş tabladan oluşan mobilya. 2. Bu mobilya etrafında oturanların tümü. 3. Dairelerde, kurumlarda belli konularla ilgili işlerin görüldüğü bölüm. 4. Düz duruşlu yer, düzlek yapı. 5. İç içe geçme ayaklarıyla yüksekliği ayarlanabilen masa biçiminde atlama aracı”

Kaz. **nar** (KS: 397) / Tr. **nar** (TS: 1751)

- Kaz. **nar**. “I. 1. Tek hörgüçlü deve. 2. İri, büyük, kocaman. 3. Güçlü, kuvvetli. II. Ranza”
- Tr. **nar**. “1. Nargillerden, yaprakları karşılıklı, çiçekleri büyük, koyu kırmızı renkte, küçük bir ağaç. 2. Bu ağacın kırmızımtırak sarı sert bir kabukla örtülü, içinde çok sayıda kırmızımtırak, sulu taneler bulunduran yuvarlak yemişi”

Kaz. **niyaz** (KS: 402) / Tr. **niyaz** (TS: 1776)

- Kaz. **niyaz**. “1. Sadaka, hayır”
- Tr. **niyaz**. “1. Yalvarma, yakarma”

Kaz. **nükte** (KS: 403) / Tr. **nükte** (TS: 1783)

- Kaz. **nükte**. “1. Nokta. 2. Küçük leke, nokta”
- Tr. **nükte**. “1. İnce anlamlı, düşündürücü ve şakalı söz, espri. 2. Yazıda, resimde, sözde ve davranışta ince, derin anlam, espri”

Kaz. **para** (KS: 437) / Tr. **para** (TS: 1883)

- Kaz. **para.** “I. Rüşvet. II. Parça, bölüm”
- Tr. **para.** “1. Devletçe bastırılan, üzerinde değeri yazılı kâğıt veya metalden ödeme aracı, nakit. 2. Kazanç. 3. Kuruşun kırkta biri”

Kaz. **ret** (KS: 452) / Tr. **ret** (TS: 1977)

- Kaz. **ret.** “1. Düze sıra. 2. Kere, defa, kez. 3. Çare, yol”
- Tr. **ret.** “1. Uygun bulmama, geri çevirme, kabul etmeme. 2. Aile bireylerinden birinin sorumluluğunu üstünden alma, varlığını tanımama, aileden saymama”

Kaz. **sara** KS: 468) / Tr. **sara** (TS: 2033)

- Kaz. **sara.** “1. Açık, net, aydın, belirgin”
- Tr. **sara.** “1. Zaman zaman kendini kaybederek olduğu yere düşme, vücutta şiddetli çırpıntılar ve ağız köpürmesi ile ortaya çıkan bir sinir hastalığı, tutarık, tutarak, tutarga, yilbik, epilepsi”

Kaz. **saya** (KS: 473) / Tr. **saya** (TS: 2046)

- Kaz. **saya.** “1. Gölge, serin yer. 2. Destek, dayanak, hamî”.
- Tr. **saya.** “1. Ayakkabının yumuşak olan üst bölümü. 2. Gebe koyunların karnındaki yavru yüz günlük olduğunda çobanların yaptığı tören. 3. Yayla ve kırlarda hayvanlar için yapılan üstü samanla örtülü yer. 4. Kadın giysisi. 5. iş önlüğü”.

Kaz. **sert** (KS: 480) / Tr. **sert** (TS: 2075)

- Kaz. **sert.** “Vaat, emin, ant”.
- Tr. **sert.** “1. Çizilmesi, kırılması, kesilmesi, buruşması veya çiğnenmesi güç olan, pek, katı, yumuşak karşıtı. 2. Esnekliği az olan, kolayca eğilip bükülmeyen. 3. Kolay dayanılmayan, zor katlanılan, etkili, yumuşak karşıtı. 4. Güçlü kuvvetli. 5. Sarsıcı niteliği olan, çarpıcı, keskin, hafif karşıtı. 6. Bağışlaması, hoşgörüsü olmayan. 7. Gönül kırıcı, katı, ters. 8. Gönül kırıcı, katı, ters bir biçimde. 9. Hırçının, öfkeli, hiddetli. 10. Titizlikle uygulanan, sıkı. 11. Çiğerlerden gelen havanın ağız boşluğundaki tam kapalı veya yarı kapalı engellere çarpmasıyla oluşan (ünsüz), titreşimsiz, süreksiz, ötümsüz, tonsuz,

sedasız”

Kaz. **şap** (KS: 628) / Tr. **şap** (TS: 2203)

- Kaz. **şap**. “I. Aniden yakalamak, tutmak. II. Dörtmala, dolu dizgin gitmek. III. Keskin bir aletle kesmek, biçmek”
- Tr. **şap**. “I. 1. İstekle öperken çıkan ses. 2. Birden yere düşme veya çarpma sırasında çıkan ses. II. Alüminyum ve potasyum sülfatından oluşan, sıcak suda eriyen, tadı buruk, antiseptik bir madde”

Kaz. **zar** (KS: 198) / Tr. **zar** (TS: 2644)

- Kaz. **zar**. “I. Kaygı, tasa, acı. II. Muhtaç, şiddetli ihtiyaç”
- Tr. **zar**. “I. 1. İnce perde veya örtü. 2. İnce ve yumuşak yaprak biçimindeki organlar veya organ bölümleri, çeper. 3. Birbirine sımsıkı yapışık hücre veya moleküllerden oluşan ve bitkilerin çeşitli bölümlerini bir kın gibi saran ince tabaka, cidar, çeper. II. 1. Tavla ve başka oyunlarda kullanılan kemik, fil dişi, plastik vb. maddelerden küp olarak yapılan ve altı yüzünde, birden altıya kadar benekler bulunan oyun aracı. III. 1. Car”

Kaz. **zembil** (KS: 201) / Tr. **zembil** (TS: 2650)

- Kaz. **zembil**. “1. Sedye”
- Tr. **zembil**. “1. Hasırdan örülmüş saplı torba”

Kaz. **zor** (KS: 202) / Tr. **zor** (TS: 2663)

- Kaz. **zor**. “1. Kocaman, iri. büyük. 2. Güçlü, kuvvetli”
- Tr. **zor**. “1. Sıkıntı veya güçlükle yapılan, kolay karşıtı. 2. Sıkıntı, güçlük, rahatsızlık. 3. Yüküm, mecburiyet. 4. Baskı. 5. Güçlükle. 6. "Yapamazsın" anlamında kullanılan bir söz”

2.2.4.2. Ses Değişimleri Yoluyla Oluşan Tam Yalancı Eş Değer Farsça Alıntı Sözcükler

Kaz. **añ** (KS: 46) / Tr. **an** (TS: 116)

- Kaz. **añ**. “1. Yabani hayvanların genel adı. 2. Cahil, nadan”

- Tr. **an**. “I. 1. Zamanın bölünemeyecek kadar kısa olan parçası, lahza, dakika. II. 1. İki tarla arasındaki sınır. III. 1. Zihin”

Kaz. **âzil** (KS: 62) / Tr. **azil** (TS: 216)

- Kaz. **âzil**. “1. Şaka, lâtife”
- Tr. **azil**. “1. Görevden alma”

Kaz. **bağa** (KS: 71) / Tr. **bağa** (TS: 225)

- Kaz. **bağa**. “1. Paha, fiyat, değer. 2. Not. 3. Saygı, hürmet”
- Tr. **bağa**. “*halk ağzında* 1. Kaplumbağa. 2. Deniz kaplumbağasının kabuğu. 3. Kaplumbağa kabuğu. 4. Ur. 5. Kaplumbağa kabuğundan yapılmış veya bu kabuğu andırır biçimde olan”

Kaz. **bazarlık** (KS: 72) / Tr. **pazarlık** (TS: 1904)

- Kaz. **bazarlık**. “Pazardan gelen kimsenin getirmiş olduğu hediye”
- Tr. **pazarlık**. “1. Bir alışverişte tarafların kendileri için en elverişli fiyatı karşısındakine kabul ettirmek amacıyla yaptıkları görüşme. 2. Özellikle Pazar günleri giyilen şık, gösterişli giysi. 3. Bazı kolaylıklar elde etmek veya daha iyi bir çözüme varmak amacıyla yapılan görüşme”

Kaz. **dâri** (KS: 122) / Tr. **darı** (TS: 596)

- Kaz. **dâri**. “1. İlaç. 2. Barut”
- Tr. **darı**. “1. Buğdaygillerden, kuraklığa dayanıklı bir bitki. 2. Bu bitkinin buğday yerine besin olarak kullanılan tohumu. 3. Mısır”

Kaz. **dâstür** (KS: 122) / Tr. **destur** (TS: 643)

- Kaz. **dâstür**. “Ädet, gelenek”
- Tr. **destur**. “1. İzin, müsaade. 2. “Yol verin, savulun, izin verin” anlamlarında kullanılan bir söz. 3. Karanlık, ıssız yerlere pis veya atık su dökerken cin çarpmasın diye yüksek sesle söylenen bir söz”

Kaz. **jiyhaz** (KS: 178) / Tr. **cihaz** (TS: 465)

- Kaz. **jiyhaz**. “Mobilya, ev eşyaları”
- Tr. **cihaz**. “1. Aygıt, alet, takım. 2. Çeyiz”

Kaz. **kola** (KS: 313) / Tr. **kola** (TS: 1460)

- Kaz. **kola**. “Tunç, bronz”
- Tr. **kola**. “I. 1. Gömlek, örtü vb. şeyleri kolalamakta kullanılan özel nişasta. 2. Kâğıt veya bez yapıştırılmakta kullanılan kaynatılmış nişasta bulamacı. 3. Kolalama. II. 1.Kolagillerden, Afrika'nın sıcak bölgelerinde yetişen ve kola cevizi adıyla anılan, çekirdekleri kahveden daha uyarıcı olan bazı içeceklerde ve hekimlikte kullanılan bir bitki (Cola acuminata). 2. Bu bitkinin yaprağından çıkarılan kokulu bir maddeyle kokulandırılan ve içine şeker, karbonat katılarak yapılan içecek”

Kaz. **nokta** (KS: 402) / Tr. **nokta** (TS: 1777)

- Kaz. **nokta**. “1. Yular”
- Tr. **nokta**. “ 1. Çok küçük boyutlarda işaret, benek. 2. Bazı harflerin üzerine konulan ufak işaret. 3. Yer. 4. Konu, konu ile ilgili önemli bölüm. 5. Nöbetçi bulunan yer. 6. Nöbetçi, gözcü, bekçi. 7. Sınır, derece, radde. 8. Cümlenin bittiğini anlatmak için sonuna konulan, küçük benek biçimindeki noktalama işareti”

Kaz. **salak** (KS: 462) / Tr. **salak** (TS: 2016)

- Kaz. **salak**. “İş yapmaya gönlü olmayan, şapşal, beceriksiz”
- Tr. **salak**. “1. Giyinişinden, konuşma ve davranışlarından seviyesiz, dengesiz ve saf olduğu anlaşılan (kimse)”

Kaz. **şilde** (KS: 656) / Tr. **şilte** (TS: 2225)

- Kaz. **şilde**. “Temmuz (ayı)”
- Tr. **şilte**. “Üstünde oturlan, yatılan, içi yünle, pamukla doldurulmuş döşek”

Kaz. **teñ** (KS: 533) / Tr. **ten** (TS: 2320)

- Kaz. **teñ**. “I. 1. Yük arabasına yüklenmek üzere bağlanmış, balyalanmış yük. II.

1. Denk, aynı ölçüde, eşit. 2. Birbirine layık, münasip”

- Tr. **ten**. “1. İnsan vücudunun dış yüzü, cilt. 2. Vücut”

2.2.5. Rusça ve Rusça Yoluyla Giren Alıntı Sözcüklerde Tam Yalancı Eş Değer Sözcükler

2.2.5.1. Rusça ve Rusça Yoluyla Giren Eş Sesli Sözcüklerden Oluşan Tam Yalancı Eş Değer Sözcükler

Kaz. **akademik** (KS: 34) / Tr. **akademik** (TS: 59)

- Kaz. **akademik**. “1. İlimler Akademisi üyesi. 2. Mesleğinde bilgili, etkin kişi”
- Tr. **akademik**. “1. Akademi ile ilgili olan. 2. Bilimsel niteliği olan”

Kaz. **bank** (KS: 78) / Tr. **bank** (TS: 2250)

- Kaz. **bank**. “1. Banka”
- Tr. **bank**. “1. Çoğunlukla parklarda ve bahçelerde oturulacak sıra”

Kaz. **banka** (KS: 78) / Tr. **banka** (TS: 250)

- Kaz. **banka**. “1. Kavanoz”
- Tr. **banka**. “1. Faizle para alıp veren, kredi, iskonto, kambiyo, işlemleri yapılan, kasalarında para, değerli belge, eşya saklayan ve ticaret, sanayi, ekonomi alanlarında çeşitli etkinliklerde bulunan kuruluş. 2. Bankacılık işleminin yapıldığı yapı

Kaz. **banket** (KS: 78) / Tr. **banket** (TS: 251)

- Kaz. **banket**. “1. Ziyafet, Şölen”
- Tr. **banket**. “1. şehirler arası yolların iki tarafında yayaların yürümesine ve taşıtların trafiği aksatmadan durabilmesine yarayan çakıl veya toprak yol. 2. Yamaçtan kayan toprağı yerinde tutmak ve böylece ekilmeye elverişli yer kazanmak için türlü yollarla yapılan dar basamak

Kaz. **data** (KS: 120) / Tr. **data** (TS: 598)

- Kaz. **data**. “1. Tarih, takvim”

- Tr. **data**. “1. Veri. 2. Aslında kendileri ekonomik olmayan ancak ekonomi dünyasını dışarıdan kuşatan veya çerçeveleyen, nüfus, teknik bilgi, hukuk düzeni ve yönetim biçimi öğelerinden her biri”

Kaz. **depo** (KS: 124) / Tr. **depo** (TS: 632)

- Kaz. **depo**. “1. Vagonların durduğu ve tamir edildiği yer”
- Tr. **depo**. “1. Korunmak, saklanmak veya gerektiğinde kullanılmak için bir şeyin konulduğu yer, ardiye. 2. Bir malın toptan satıldığı ve çokça bulunduğu yer. 3. Ordu mallarının saklandığı, bakımlarının yapıldığı yer, debboy”

Kaz. **fizik** (KS: 604) / Tr. **fizik** (TS: 882)

- Kaz. **fizik**. “fizik bilgini veya fizikle uğraşan kimse, fizikçi”
- Tr. **fizik**. “1. Maddenin kimyasal yapısındaki değişiklikler dışında genel veya geçici yasalara bağlı, deneysel olarak araştırılabilen, ölçülebilen, matematiksel olarak tanımlanabilen madde ve enerji olgularıyla uğraşan bilim dalı. 2. İnsanın doğal yapısı. 3. Kişinin dış görünüşü”

Kaz. **galoş** (KS: 109) / Tr. **galoş** (TS: 900)

- Kaz. **galoş**. “Lastik veya plâstik ayakkabı”
- Tr. **galoş**. “Sağlık kurumları, müzeler vb. yerlerde özel bölümlere girerken ayakkabıya geçirilen ince ve şeffaf kılıf. 2. Tabanı tahtadan yapılmış deri ayakkabı”

Kaz. **halat** (KS: 609) / Tr. **halat** (TS: 1031)

- Kaz. **halat**. “Önlük, bornoz, entari, robdöşambr”
- Tr. **halat**. “Pamuk, kenevir, Hindistan cevizi gibi bitkisel liflerin veya çelik tellerin sarılmasıyla oluşan kolların bir arada bükülmesiyle elde edilen kalın ip”

Kaz. **hor** (KS :611) / Tr. **hor** (TS: 1109)

- Kaz. **hor**. “Tek veya çok sesli olarak yazılmış bir müzik eserini uygulamak için bir araya gelen topluluk, koro. 2. Böyle bir topluluğun söylediği şarkı”
- Tr. **hor**. “Değersiz, önemi olmayan, aşağı”

Kaz. **kabak** (KS: 217) / Tr. **kabak** (TS: 1248)

- Kaz. **kabak**. “1. Alkollü içki satılan yer, meyhane”
- Tr. **kabak**. “1. Kabakgillerden, sürüngen gövdeli, sarı çiçekli, birçok türü olan bir bitki. 2. Bu bitkinin türlerine göre yemeği ve tatlısı yapılan ürünü. 3. Esrarkeşlerin kullandığı bir tür nargile. 4. Kabak kemaneç. 5. Ham, tatsız (kavun, karpuz). 6. Tüysüz, dazlakç 7. Dişleri aşınarak yüzeyi düşünmüş olan (taşı lastiği). 8. Bilgisiz, görgüsüz, kaba. 9. Kısa boynuzlu hayvan”

Kaz. **kaban** (KS: 267) / Tr. **kaban** (TS: 1249)

- Kaz. **kaban**. “1. Yaban domuzu, erkek domuz. 2. Acımasız”
- Tr. **kaban**. “I. Dik yokuş. 2. Tepe. II. 1. Çeşitli kumaşlardan yapılmış, kalçaya kadar inen ve paltoya benzeyen üst giysisi”

Kaz. **lift** (KS: 359) / Tr. **lift** (TS: 1586)

- Kaz. **lift**. “1. Asansör”
- Tr. **lift**. “1. Teniste topa arkadan öne veya yukarıdan aşağıya doğru vurma”

Kaz. **magazin** (KS: 400) / Tr. **magazin** (TS: 1602)

- Kaz. **magazin**. “Mağaza, büyük dükkan”
- Tr. **magazin**. “1. Halkın çoğunluğunu ilgilendirecek, çeşitli konulardan söz eden, bol resimli yayın. 2. Genellikle sanat, eğlence ve spor dünyasında tanınmış kişilerle ilgili haber ve yorum”

Kaz. **mama** (KS: 366) / Tr. **mama** (TS: 1617)

- Kaz. **mama**. “I. At bağlanan direk. II. Meme. Sütü, kısırak. III. Ana, anne”
- Tr. **mama**. “I. 1. Bebek için hazırlanan yiyeceklerin genel adı. II. 1. Çaç, abla”

Kaz. **matematik** (KS: 370) / Tr. **matematik** (TS: 1635)

- Kaz. **matematik**. “1. Matematikçi”
- Tr. **matematik**. “1. Aritmetik, cebir, geometri gibi sayı ve ölçü temeline dayanarak niceliklerin özelliklerini inceleyen bilimlerin ortak adı, riyaize. 2.

Sayıya dayalı, mantıklı, ince hesaba bağlı”

Kaz. **panel** (KS: 436) / Tr. **panel** (TS: 1880)

- Kaz. **panel**. “Prefabrike blok”
- Tr. **panel**. “1. Açık oturum. 2. Yerleştirileceği yüzeyin bir bölümüne uyan, çoğunlukla dikdörtgen biçiminde düzgün parça”

Kaz. **pasta** (KS: 439) / Tr. **pasta** (TS: 1896)

- Kaz. **pasta**. “1. Diş macunu. 2. Krem halindeki gıda maddeleri”
- Tr. **pasta**. “I.1. İçine katılmış türlü maddelerle özel bir tat verilmiş, fırında veya başka bir yolla pişirilerek hazırlanmış bir tür hamur tatlısı. II. 1. Giysilerde dikişli kıvrım. III. 1. Otomobillerin gerçek renklerini ortaya çıkarmak ve parlatmak için kullanılan özel karışım”

Kaz. **patron** (KS: 439) / Tr. **patron** (TS: 1901)

- Kaz. **patron**. “Fişek, mermi. 2. Duy, lamba yuvası”
- Tr. **patron**. “I. 1. Bir ticaret veya sanayi kurumunun sahibi, başı, işvereni.2. Bir kuruluşta, bir iş yerinde makam bakımından yetkili kimse. 3.Sözü geçen paralı kimse. II. 1. Kumaşın biçilmesine yarayan, bir giysi örneğindeki parçaların biçimine göre kesilmiş kâğıt, kalıp”

Kaz. **rampa** (KS: 450) / Tr. **rampa** (TS: 1963)

- Kaz. **rampa**. “Ramp, sahne önü”
- Tr. **rampa**. “1.Bir arazinin, bir kara yolunun, bir demir yolu hattının yatay doğrultuya göre yokuş olan bölümü. 2. Özellikle istasyonlarda, vagonlara eşya yüklemek veya boşaltmak için yapılan, ambarın önünde bulunan set. 3. Bir vagonu raya sokmak veya raydan çıkarmak için kullanılan araç. 4. Füzelerin havaya fırlatılmak için üstüne yerleştirildikleri eğik destek. 5. Bir geminin bir başka gemiye, dubaya, iskeleye veya sala degecek biçimde yanaşması. 6. İki ağacı veya takozları birbirine kenetlemek için kullanılan, uçları eğriltilmiş ve sivriltilmiş demir çubuk”

Kaz. **rota** (KS: 454) / Tr. **rota** (TS: 1983)

- Kaz. **rota**. “Bölük”
- Tr. **rota**. “1. Bir gemi veya uçağın gidiş yönü, izleyeceği yol. 2. Görüş veya tutuma göre gidilen, izlenen yol”

Kaz. **salat** (KS: 462) / Tr. **salat** (TS: 2016)

- Kaz. **salat**. “Marul, kıvırcık, salata”
- Tr. **salat**. “1. Namaz. 2. Hz. Muhammed'in adı anıldığında saygı göstermek için okunan dua”

Kaz. **şurup** (KS: 647) / Tr. **şurup** (TS: 2232)

- Kaz. **şurup**. “Döndürülerek bir yere sokulan burmalı çivi, vida”
- Tr. **şurup**. “1. Çok kaynatılarak koyulaştırılmış şerbet. 2. Çeşitli meyve özleri ve şekerin kaynatılmasıyla elde edilen içecek. 3. İçinde çok miktarda şeker bulunan koyu sıvı kıvamda olan ilaç”

Kaz. **tambur** (KS: 517) / Tr. **tambur** (TS: 2257)

- Kaz. **tambur**. “Bazı taşıtlarda kapı önünde merdiven başlarında veya ortasında bulunan yer, salınlık”
- Tr. **tambur**. “1. Klasik Türk müziğinin başlıca çalgılarından biri olan, yay veya mızrapla çalınan, uzun saplı, telli çalgı. 1. Silindir biçiminde kap ”

Kaz. **tarif** (KS: 522) / Tr. **tarif** (TS: 2270)

- Kaz. **tarif**. “Resmi olarak belirlenen fiyat, piyasada malın kazandığı değer, fiyat, tarife”
- Tr. **tarif**. “1. Tanım. 2. Bir işin yapılış yöntemini açıklama ve belirtme. 3. Bir şeyin bulunduğu yeri, çevre ile ilgisini belirterek açıklama”

Kaz. **tost** (KS: 546) / Tr. **tost** (TS: 2375)

- Kaz. **tost**. “Bir kimsenin ya da bir şeyin şerefine kadeh kaldırırken söylenen dilek sözü”
- Tr. **tost**. “İçine peynir, sucuk vb. konularak özel makinesiyle gevretilip

kızartılmış ekmek”

Kaz. **zona** (KS: 202) / Tr. **zona** (TS: 2663)

- Kaz. **zona**. “1. Bölge, mıntıka”
- Tr. **zona**. “1. Deride, sınırlar boyunca, özellikle gövde, bacak ve yüzde birtakım ağrılı fiskelerle beliren, mikroplu bir hastalık”

2.2.5.2. Rusça ve Rusça Yoluyla Giren Sözcüklerden Ses Değişimleri Yoluyla Oluşan Tam Yalancı Eş Değer Sözcükler

Kaz. **fond** (KS: 606) / Tr. **font** (TS: 886)

- Kaz. **fond**. “1. Belirli bir iş için ayrılıp işletilen para, bütçe, fon. 2. İstif, stok, rezerv”
- Tr. **font**. “I. 1. Dökme demir. II. 1. Yazı karakteri”

Kaz. **fotograf** (KS: 606) / Tr. **fotoğraf** (TS: 889)

- Kaz. **fotograf**. “1. Fotoğrafçı”
- Tr. **fotoğraf**. “1. Çeşitli araç ve malzeme kullanarak görüntüyü özel bir yüzey üzerinde sabitleme. 2. Bu yöntemle aktarılarak çoğaltılan resim, foto. 3. Görüntü”

Kaz. **mehanik** (KS: 379) / Tr. **mekanik** (TS: 1646)

- Kaz. **mehanik**. “1. Makine uzmanı”
- Tr. **mekanik**. “1. Kuvvetlerin maddeler ve hareketler üzerine etkisini inceleyen fizik dalı. 2. Denge veya hareket kurallarıyla ilgili. 3. Makine ile yapılan. 4. Düşünmeden yapılan”

Kaz. **stend** (KS: 490) / Tr. **stent** (TS: 2161)

- Kaz. **stend**. “Bir sergide veya fuarda ürünlerin sergilendiği yer, sergilik, stant”
- Tr. **stent**. “Tıkanmakta olan veya açılmış damara bir daha tıkanmaması için konan araç”

Kaz. **tir** (KS: 537) / Tr. **tır** (TS: 2350)

- Kaz. **tir**. “atış alanı, poligon, talimgah”
- Tr. **tır**. “genellikle uluslararası kara yolu taşımacılığında kullanılan, dingil sayısı fazla olan uzun kamyon”

2.3. KISMÎ YALANCI EŞ DEĞER SÖZCÜKLER

2.3.1. Eş Sesli Sözcüklerden Oluşan Kısmî Yalancı Eş Değer Sözcükler

2.3.1.1. Eş Sesli Sözcüklerden Oluşan Kısmî Yalancı Eş Değer Sözcükler (İsimler)

Kaz. **ara** (KS: 48) / Tr. **ara** (TS: 139)

- Kaz. **ara**. “I. Testere. II. 1. Ara. 2. Teneffüs, mola, dinleme. III. Arı”
- Tr. **ara**. “1. İki şeyi birbirinden ayıran uzaklık, aralık, boşluk, mesafe. 2. İki olguyu, iki olayı birbirinden ayıran zaman, fasıla. 3. Kişilerin veya toplulukların birbirine karşı olan durumu veya ilgisi. 4. İç. 5. Bir oyunda, bir filmde izleme sırasında dinlenmek üzere verilen kısa süre, antrakt. 6. Toplu jimnastik dizilmelerinde, sıradakilerin birbirlerinden yanlamasına olan uzaklıkları. 7. Spor karşılaşmalarında oyuncuların dinlenmek ve taktik almak için kullandıkları süre”

Kaz. **ata** (KS: 54) / Tr. **ata** (TS: 179)

- Kaz. **ata**. “1. Babanın babası, dede. 2. Soy. 3. Kayınata, Kayınbaba”
- Tr. **ata**. “1. Baba. 2. Dedelerden ve büyükbabalardan her biri. 3. Kişinin geçmişte yaşamış olan büyükleri”

Kaz. **baba** (KS: 71) / Tr. **baba** (TS: 219)

- Kaz. **baba**. “1. Ata, dede, eski atalar. 2. Büyüklere saygı ifadesi için kullanılır”
- Tr. **baba**. “1. Çocuğu olan erkek, peder. 2. Çocuğun dünyaya gelmesinde etken olan erkek. 3. Kazılarda çıkarılan toprağın miktarını hesaplayabilmek için yer yer bırakılan toprak dikme. 4. Çatı mertegi. 5. Bir ülkeye veya topluluğa yararlı olmuş kimse. 6. Anlayışlı, iyi huylu erkek. 7. Silah kaçakçılığı, kara para aklama

ve uyuşturucu madde ticareti vb. kirli ve gizli işler yapan çetenin başı. 8. Koruyucu, babalık duyguları ile dolu kimse. 9. Ata. 10. Çok kaliteli, niteekli. 11. Tarikatların bazısında tekke büyüğü. 12. Bu gibi kimselere verilen ünvan. 13. Gemi veya iskelede halatın takıldığı yuvarlak başlı işi demir, ağaç veya beton dikme. 14. Bir merdivende, tırabzanın sahanlıkla birleştiği yerde dikey öge”

Kaz. **bek** (KS: 86) / Tr. **bek** (TS: 295)

- Kaz. **bek**. “I. Bey, prens. II. 1. Sağlam, güçlü, dayanıklı. 2. Çok, daha, pek”
- Tr. **bek**. “I. 1. Sert, katı. 2. Sağlam. II. 1. Savunma oyuncusu. III. 1. Hava gazı lambasının ucu”

Kaz. **eskilik** (KS: 145) / Tr. **eskilik** (TS: 817)

- Kaz. **eskilik**. “1. Töre, adet, gelenek. 2. Eskiye ait”
- Tr. **eskilik**. “Eski olma durumu, antikite”

Kaz. **kemik** (KS: 228) / Tr. **kemik** (TS: 1384)

- Kaz. **kemik**. “1. Kemiğin kemirilebilir etli yeri. 2. Biraz eksik, eksikçe”
- Tr. **kemik**. “1. İnsanın ve omurgalı hayvanların çatisını oluşturan türlü biçimdeki sert organların genel adı. 2. Bu sert organdan yapılmış”

Kaz. **kesim** (KS: 610) / Tr. **kesim** (TS: 1398)

- Kaz. **kesim**. “I. Hüküm, karar, yargı. II. Kesilmiş, dilimlenmiş”
- Tr. **kesim**. “1. Kesme işi. 2. Bölüm, parça, kısım, sektör. 3. Bölge. 4. Kesme zamanı. 5. İşaretlenmiş belli yer. 6. Terzinin belli bir ölçü ve örneğe göre kumaşa biçim verme işi, fason. 7. Hazineye ait herhangi bir gelirin belli bir bedel karşılığı keseneğe verilmesi, mukataa. 8. Boy boş, endam. 9. Pazarlık, anlaşma”

Kaz. **kir** (KS: 263) / Tr. **kir** (TS: 1444)

- Kaz. **kir**. “I. Terazî. II. 1. Kirli, pis. 2. Çamaşır. (III) 1. Girmek. 2. Yazılmak,

kaydolmak”

- Tr. **kir**. “1. Herhangi bir şeyin veya vücudun üzerinde oluşan, biriken pislik. 2. Utanılacak durum, leke, şaibe”

Kaz. **ot** (KS: 419) / Tr. **ot** (TS: 1820)

- Kaz. **ot**. “I. Od, ateş. 2.Güç kuvvet, cesaret. II. Ot”
- Tr. **ot**. “1. Toprak üstündeki bölümleri odunlaşmayıp yumuşak kalan, ilkbaharda bitip bir iki mevsim sonra kuruyan küçük bitkiler. 2. Bu bitkilerle yapılmış veya bu bitkilerle doldurulmuş. 3. Zehir. 4. İlaç. 5. Esrar”

Kaz. **örnek** (KS: 431) / Tr. **örnek** (TS: 1858)

- Kaz. **örnek**. “1. Nakış, işleme, süs, bezeme, bezgi, bezek. 2. Örnek, model”
- Tr. **örnek**. “1. Benzeri yapılacak olan, benzetilmek istenen şey, model. 2. İncelemek veya denemek üzere insan ve hayvan vücudunun, bitkinin veya nesnenin herhangi bir yerinden alınan doku parçası, numune. 3. Bir şeyin benzeri, tıpkısı, kopyası, misil. 4. Bir düşünceyi, kuralı, gözlemi veya savı desteklemek ve açıklamak amacıyla ileri sürülen söz, yapılan davranış,misal. 5. Durum ve niteliği benimsenmeye değer kimse veya şey, model, paradigma. 6. En iyi biçimde olan”

Kaz. **saban** (KS: 457) / Tr. **saban** (TS: 1995)

- Kaz. **saban**. “I. Başağın taneleri alındıktan sonra geriye kalan kısmı, saman. II. Pulluk, saban”
- Tr. **saban**. “1. Çift süren hayvanların koşulduğu demir uçlu tarım aracı”

Kaz. **sal** (KS: 462) / Tr. **sal** (TS: 2015)

- Kaz. **sal**. “I. Sal. II. Felç. III. Kendi bestelerini çalıp söyleyen, şık giyimli, gittiği yerlerde iyi karşılanan sanatçı”.
- Tr. **sal**. “I. 1. Birçok kalın direk yan yana bağlanarak yapılan, düz ve korkuluksuz deniz veya ırmak taşıtı. II. 1. Tabut”.

Kaz. **salt** (KS: 464) / Tr. **salt** (TS: 2022)

- Kaz. **salt**. “I. Tek, yalnız, tek başına, salt. II. Töre, adet, anane”
- Tr. **salt**. “1. İçinde yabancı bir öge bulunmayan, mutlak. 2.İçine, kendisine yabancı hiçbir şey karışmamış, arı. 3.Yalnızca”

Kaz. **saman** (KTS: 465) / Tr. **saman** (TTS: 2022)

- Kaz. **saman**. “Saman karıştırılarak yapılmış kerpiç”
- Tr. **saman**. “1.Ekinlerin harmanda dövülüp taneleri ayrıldıktan sonra kalan, hayvanlara yedirilen ufalanmış sapları”

Kaz. **sırt** (KTS: 506) / Tr. **sırt** (TTS: 2102)

- Kaz. **sırt**. “1. Dış”
- Tr. **sırt**. “1. Omurgalı veya omurgasız hayvanlarda boyundan kuyruk sokumuna kadar uzanan üst bölüm. 2. İnsanlarda boyundan bele kadar uzanan üst bölüm, göğüs karşıtı. 3. Kesici araçların kesmeyen kenarı. 4. Dağların veya tepelerin üst bölümü. 5. İnsanın üstü. 6. Bir Şeyin üstü, üst bölümü. 7. Dikilmiş veya ciltlenmiş kitaplarda dikişin bulunduğu bölüm”

Kaz. **terlik** (KS: 535) / Tr. **terlik** (TS: 2331)

- Kaz. **terlik**. “Koyun yününden (yapağıdan) yapılan ter emici keçe türünde bir örtü, ter emici örtü”
- Tr. **terlik**. “1. Genellikle ev içinde giyilen, deri, naylon vb. şeylerden yapılan, arkası açık, hafif ve türlü biçimlerde ayak giysisi. 2. Beyaz patiskadan dikilen veya yünden örülen takke, başlık”

Kaz. **tetik** (KTS: 536) / Tr. **tetik** (TTS: 2340)

- Kaz. **tetik**. “1. Alet, parça. 2. Temel, öz düşünce”
- Tr. **tetik**. “1. Ateşli silahlarda ateşlemeyi sağlamak için çekilen küçük parça”

Kaz. **toy** (KS: 539) / Tr. **toy** (TS: 2376)

- Kaz. **toy**. “I. Şölen, ziyafet, düğün, toy”
- Tr. **toy**. “I.1. Gençliği sebebiyle görgüsüz ve beceriksiz olan. 2. Deneyimsiz, acemi, çaylak. II. 1. Ziyafet. III. 1. Toygillerden, böcek ve tane ile beslenen, eti

için avlanan, kızıl tüylü bir kuş (Otis tarda)”

2.3.1.2. Eş Sesli Sözcüklerden Oluşan Kısmî Yalancı Eş Değer Sözcükler (Fiiller)

Kaz. as- (KS: 52) / **Tr. as-** (TS: 169)

- **Kaz. as-**. “I. 1. Kazanda et pişirmek. 2. Atmak. II. Aşmak, geçmek”
- **Tr. as-**. “1. Bir şeyi aşağıya sarkacak bir biçimde bir yere iliştip sarkıtmak. 2. Üzerine takınmak, kuşanmak. 3. Bir kimseyi boğazından ip vb. geçirip sallandırarak öldürmek, idam etmek. 4. Gitmek zorunda olunan bir yere özürsüz gitmemek. 5. Görevi olan bir işi özürsüz yapmamak”

Kaz. kes- (KS: 22) / **Tr. kes-** (TS: 1400)

- **Kaz. kes-**. “1. Bir şeyi kesmek, doğramak, dilimlemek. 2. Üstünden ya da ortasından geçmek”
- **Tr. kes-**. “1. Bıçak, makas vb. bir araçla bir şeyi ikiye ayırmak, parçalamak, doğramak. 2. Dibinden ayırmak. 3. Düzgün parçalara ayırmak. 4. Kesici bir araçla yaralamak. 5. Ucunu almak. 6. Hayvanın başını gövdesinden ayırmak, boğazlamak. 7. Son vermek, gidermek. 8. Ara vermek. 9. Bir şeyden yoksun bırakmak, vermemek. 10. Akımı durdurmak. 11. Belirtmek, kararlaştırmak. 12. Verilecek şeyin bir bölümünü alıkoyup vermemek. 13. Para basmak. 14. Azaltmak, güçleştirmek. 15. İskambil kâğıtlarında destenin üzerinden bir bölümünü kaldırıp öte yana koymak. 16. Geçiş önlemek. 17. Susmak. 18. Hasta organı ameliyatla almak. 19. Bölmek, ayırmak. 20. Yazıyı, filmi kısaltmak. 21. Uydurmak, yalan söylemek. 22. Rüzgâr, soğuk vb. çok etkili olmak. 23. Birini yermek, kötülemek. 24. Karşı cinsten birisini sürekli olarak süzmek, dikkatli bir biçimde bakmak. 25. Vahşice öldürmek. 26. Oyuncuyu takım kadrosuna almamak”

Kaz. kestir- (KS: 233) / **Tr. kestir-** (TS: 1401)

- **Kaz. kestir-**. “1. Kestirmek. 2. Sünet ettirmek. 3. Hadım ettirmek”
- **Tr. kestir-**. “1. Kesme işini yaptırmak. 2. Akıl yolu ile gerçeğe yakın bir yargıya varmak, tahmin etmek. 3. Kesilmesini sağlamak, kesilmesine yol açmak. 4.

Karar vermek. 5. Kısa bir süre uyumak, şekerleme yapmak. 6. Anlamak, farkına varmak”

Kaz. **tara-** (KS: 521) / Tr. **tara-** (TS: 2268)

- Kaz. **tara-**. “I. 1. Dağılmak, gitmek. 2. Yayılmak, büyüme, genişlemek. 3. Sindirmek, hazmetmek. 4. Ayılmak, kendine gelmek, dinmek. II. Taramak”.
- Tr. **tara-**. “1. Bir şeyin tellerini birbirinden ayırıp karışıklığını gidermek. 2. Bir şey veya kimseyi bulmak, denetlemek için türlü yöntemlerden yararlanarak bir yeri sıkı bir biçimde aramak. 3. Bir şeyin içindeki gereksiz maddeleri tarak, tırmık vb. ile ayıklamak, taraklamak. 4. Taşın yüzünü dişli çelik kalemle işlemek. 5. Makineli tüfek vb. ateşli silahlarla sürekli olarak bir yere ateş etmek. 6. Kafasından geçirmek, belli belirsiz düşünmek. 7. Derleme ve araştırma yapmak için bir yayını dikkatle gözden geçirmek veya gerekli kelime, cümle ve yazıları tespit etmek. 8. Dikkatle bakmak, süzmek. 9. Tarayıcı aracılığıyla kâğıt üzerindeki resim, yazı vb. simgeleri bilgisayar ortamına aktarmak. 10. Hastalıkların kişiler arasındaki seyrini takip edebilmek amacıyla düzenli aralıklarla yapılan inceleme”

Kaz. **uzat-** (KS: 582) / Tr. **uzat-** (TS: 2435)

- Kaz. **uzat-**. “1. Uzatmak. 2. Kızını evlendirmek”
- Tr. **uzat-**. “1. Uzamasına sebep olmak, uzamasını sağlamak. 2. Baş, kolları veya bacakları bir yere yöneltmek. 3. Bir şeyi vermek için birine yöneltmek. 4. Germek. 5. Konuşmayı, tartışmayı sürdürmek. 6. Vermek, göndermek. 7. Süreyi artırmak, temdit etmek”

2.3.2. Ses Değişimleri Yoluyla Oluşan Kısmî Yalancı Eş Değer Sözcükler

2.3.2.1. Ses Değişimleri Yoluyla Oluşan Kısmî Yalancı Eş Değer Sözcükler (İsimler)

Kaz. **ağa** (KTS: 24) / Tr. **ağa** (TS: 36)

- Kaz. **ağa**. “1. Akrabalardan yaşça büyük olanı. 2. Yaşça büyük erkek. 3. Yol gösterici, akıl veren danışman. 4. Rütbece büyük olan kişi”

- Tr. **ağa**. “1.Geniş toprakları olan, sözü geçen, varlıklı kimse. 2. Halk arasında sayılan ve sözü geçen erkeklere verilen unvan. 3. Ağabey. 4. Okuryazar olmayan yaşlı kimselerin adlarıyla birlikte kullanılan san. 5. Cömert, eli açık. 6. Koca. 7. Osmanlı Devleti'nde bazı kuruluşların başında bulunanlara verilen resmî san”

Kaz. **aķın** (KS: 38) / Tr. **akın** (TS: 67)

- Kaz. **aķın**. “Şair, aşık, ozan”
- Tr. **akın**. “I. 1. Kalabalık bir şeyin arkası kesilmeyen bir geliş durumunda olması. 2. Düşman topraklarına tedirgin etme, yıldırma, çapul vb. amaçlarla toplu olarak yapılan baskın. 3.Gol atmak veya sayı yapmak amacıyla karşı takımın sahasına doğru genellikle topluca girişilen hücum. II. 1. Kazak ve Kırgız Türklerinin saz şairlerine verdiği ad”

Kaz. **bilis** (KS: 104) / Tr. **bilış** (TS: 343)

- Kaz. **bilis**. “1. Tanıdık, tanış. Bilis- (bilis-) II. Birbirini tanımak, tanışmak.
- Tr. **bilış**. “1. Canlının, bir nesne veya olayın varlığına ilişkin bilgili ve bilinçli duruma gelmesi, vukuf. 2. Bildik, tanıdık”

Kaz. **buwra** (KS: 96) / Tr. **bura** (TS: 414)

- Kaz. **buwra**. “1. Buğra, erkek deve”
- Tr. **bura**. “1. Bu yer”

Kaz. **jaman** (KS: 158) / Tr. **yaman** (TS: 2516)

- Kaz. **jaman**. “1. Kötü, fena. 2. Sevimsiz, hoş olmayan. 3. Çok. fazla. Aşırı”
- Tr. **yaman**. “1. Güç, etki veya beceri bakımından alışılmışın üzerinde olan (kimse). 2. Kötü, korkulan (kimse). 3. Alışılmadık, olağanın dışında”

Kaz. **jas** (KS: 165) / Tr. **yaş** (TS: 2545)

- Kaz. **jas**. “I. yaş. II. Genç, toy”. III. Yaş, göz yaşı”
- Tr. **yaş**. “I. 1. Doğuştan beri geçen ve yıl birimi ile ölçülen zaman, sin II. 2. Hayatın çeşitli evrelerinden her biri, çağ. 3. Bir kurum, bir kuruluş, düzen vb.nin kurulduğundan bu yana geçen zaman. 4.Bir gök cisminin oluşmaya başladığı

günden bugüne kadar geçirdiği zaman süresi. II. 1. Nemli, ıslak, kuru karşıtı. 2. Kendi suyunu, canlılığını yitirmemiş, kurumamış, kurutulmamış, taze. 3. Gözyaşı. 4. Kötü. 5. Zor”

Kaz. **jastık** (KS: 167) / Tr. **yastık** (TS: 2544)

- Kaz. **jastık**. “I. Yastık. II. Gençlik”
- Tr. **yastık**. “1. Başın altına koymak veya sırtı dayamak için kullanılan, içi yün, pamuk, kuş tüyü, ot vb.yle doldurulmuş küçük minder. 2. Bu biçimde yapılmış ve türlü işlerde kullanılan şey. 3. Fide yetiştirmek için ince toprak ve gübreden hazırlanmış yüksekçe yer. 4. Yapılarda, makinelerde bazı bölümlerin üzerine dayandığı parça”

Kaz. **kabak** (KS: 267) / Tr. **kabak** (TS: 1248)

- Kaz. **kabak**. “I. 1. Göz kapağı. 2. İnsanın ruh hali. II. Uçurumun en üst bölgesi, yar başı. III. 1. Kabak. 2. Su kabağından yapılan kap”
- Tr. **kabak**. “1. Kabakgillerden, sürüngen gövdeli, sarı çiçekli, birçok türü olan bir bitki. 2. Bu bitkinin türlerine göre yemeği ve tatlısı yapılan ürünü. 3. Esrarkeşlerin kullandığı bir tür nargile. 4. Kabak kemane. 5. Ham, tatsız (kavun, karpuz). 6. Tüysüz, dazlak. 7. Dişleri aşınarak yüzeyi düzleşmiş olan (taşı lastiği). 8. Bilgisiz, görgüsüz, kaba. 9. Kısa boynuzlu hayvan”

Kaz. **kalқан** (KS: 280) / Tr. **kalkan** (TS: 1281)

- Kaz. **kalқан**. “I. Kalkan. II. At arabasının yükünün düşmemesi için kullanılan kasa. III. Kulak kepçesi”
- Tr. **kalkan**. “I. 1. Ok, kılıç vb.den korunmak için savaşçıların kullandığı korunmalık. 2. Toplum olaylarında güvenlik görevlilerinin çeşitli saldırı araçlarından kendilerini ve başkalarını korumak için kullandıkları, özel olarak yapılmış korumalık. 3. Koruyucu. II. Yan yüzergillerden, büyük, yassı, derisi düğme veya çivi denilen birtakım sivri kemiklerle örtülü, beyaz etli balık, kalkan balığı”

Kaz. **karındaş** (KS: 297) / Tr. **karındaş** (TS: 1330)

- Kaz. **karındaş**. “1. Küçük kız kardeş. 2. Yaşça büyük erkeklerin bayanlara kullandıkları hitap, bacı”
- Tr. **karındaş**. “Kardeş”

Kaz. **kol** (KS: 313) / Tr. **kol** (TS: 1459)

- Kaz. **kol**. “I. 1. El. 2. Yazı. 3. İş gücü. II. Asker, ordu. III. Uygun, layık”.
- Tr. **kol**. “1. İnsan vücudunda omuz başından parmak uçlarına kadar uzanan bölüm. 2. Giyside vücudun bu bölümünü saran parça. 3. Makinelerde tutup çevirmeye, çekmeye yarayan ağaç veya metal parça. 4. Koyun, dana, kuzu vb.nde ön ayağın üst bölümü. 5. Ağaçlarda gövdeden ayrılan kalın dal. 6. Bazı çalgıların elle tutulan sap bölümü. 7. Koltuk, divan vb.nin yan tarafında bulunan dayanmaya yarayan parça. 8. Bir şeyin ayrıldığı bölümlerden her biri, dal (I), kısım, şube, branş. 9. Karakol. 10. İş takımı, ekip, grup. 11. Kanat. 12. Dizi, düzen. 13. Bir halat oluşturan bükülmüş lif demetlerinden her biri”.

Kaz. **koyn** (KS: 312) / Tr. **koyun** (TS: 1492)

- Kaz. **koyn**. “1. Göğüs ile giysi arası, koyun. 2. Kollar arası, kucak. 3. Toprağın altı”
- Tr. **koyun**. “1. Geviş getirenlerden, eti, sütü, yapağısı ve derisi için yetiştirilen evcil hayvan (Ovis aries). 2. Verilen buyruklara uyan, kendi kişiliğini gösteremeyen kimse”.

Kaz. **kursak** (KS: 338) / Tr. **kursak** (TS: 1532)

- Kaz. **kursak**. “1. Kursak, karın. 2. Rahim. 3. Çocuk, evlat”
- Tr. **kursak**. “1. Kuşların yemek borusu üzerinde bulunan, yiyeceklerin toplandığı torba biçiminde şişkin organ. 2. Böceklerin ve solucanların sindirim kanallarında bulunan, kuşların kursağına benzeyen yapı. 3. Kuş kursağı şişirilip kurutulmuş veya ona benzetilen şişkin şey. 4. Boğaz”

Kaz. **sızıq** (KS: 500) / Tr. **çizik** (TS: 554)

- Kaz. **sızıq**. “1. Çizgi, hat. 2. Yüzde, alında oluşan kırıxıklık 3. Alın yazısı, kader. 4. Dert, keder, sızı”

- Tr. **çizik**. “1. Çizgi. 2. Sıyrık, çizgi biçiminde yara. 3. Çizilmiş”

Kaz. **şalgı** (KS: 624) / Tr. **çalgi** (TS: 485)

- Kaz. **şalgı**. “I. Kopuz, keman yayı. II. Tırpan. III. Bıyığın ucu”
- Tr. **çalgi**. “1. Müzik aleti, çalgı aleti, enstrüman. 2. Çalgı çalma, müzik. 3. Müzik topluluğu”

Kaz. **tamağ** (KTS: 517) / Tr. **damak** (TTS: 588)

- Kaz. **tamağ**. “I Boğaz, imik. (tamağ, -ğı) II Yemek, aş, yiyecek”
- Tr. **damak**. “Ağız boşluğunun tavanı”

Kaz. **tik** (KS: 572) / Tr. **dik** (TS: 657)

- Kaz. **tik**. “1. Dik, dümdüz. 2. Eğimi dike yakın olan, dik. 3. Direkt, doğrudan. 4. Bahiste ortaya bir şey koymak; bir şeyine oynamak”
- Tr. **dik**. “1. Yatay bir düzleme göre yer çekimi doğrultusunda bulunan, eğik olmayan. 2. Yatık durmayan, sert. 3. Sert, kalın, tok (ses). 4. Sert (bakış). 5. Ters, aksi (söz). 6. Kaba, yersiz (davranış). 7. Birbirine dikey olan doğrulardan oluşmuş”

Kaz. **tirek** (KS: 575) / Tr. **direk** (TS: 674)

- Kaz. **tirek**. “1. Direk. 2. Destek, dayanak”
- Tr. **direk**. 1. Ağaçtan veya demirden yapılan uzun ve kalın destek. 2. Sütun. 3. Değerli, saygın, önde gelen kimse”

2.3.2.2 Ses Değişimleri Yoluyla Oluşan Kısmî Yalancı Eş Değer Sözcükler (Fiiller)

Kaz. **ķandır**- (KS: 285) / Tr. **kandır**- (TS: 1586)

- Kaz. **ķandır**-. “(su vb.) Doyurmak, kandırmak”
- Tr. **kandır**-. “1. Kanmasını sağlamak, inandırmak, ikna etmek. 2. Aldatmak. 3. İçme, yeme isteğini karşılamak”

Kaz. **ķır**- (KS: 348) / Tr. **kır**- (TS: 1419)

- Kaz. **ķır-**. “I. 1. (saç, saka) vb.) Tıraş etmek. 2. Kazağı ile kazımak. II. Kırmak, öldürmek”
- Tr. **ķır-**. “1. Sert şeyleri vurarak veya ezerek parçalamak. 2. İri parçalara ayırmak. 3. Belirli bir biçimde katlamak. 4. Öldürmek, yok olmasına neden olmak. 5. Bir şeyin fiyatını azaltmak, indirmek. 6. Tavlada karşı oyuncunun pulunu oyun dışında bırakmak. 7. Vücut kemiklerinden birini parçalamak. 8. Tahılı iri ve kaba öğütme. 9. -e Hareket durumundaki canlının veya taşıtın yönünü değiştirmek, çevirmek, döndürmek. 10. Dileğini kabul etmeyerek veya beklenmeyen bir davranış karşısında bırakarak gücendirmek, incitmek. 11. Yok etmek. 12. Gücünü, etkisini azaltmak. 13. Kaçmak, uzaklaşmak. 14. Değerinden düşük fiyata almak”

Kaz. **ķıs-** (KS: 351) / Tr. **ķıs-** (TS: 1425)

- Kaz. **ķıs-**. “1. Kısırmak, sıkıştırmak”
- Tr. **ķıs-**. “1. Sesi azaltmak, alçaltmak. 2. Gözü biraz kapamak. 3. Ezmek, büzmek, daraltmak. 4. Lamba ışığını azaltmak. 5. Sıkıştırmak. 6. Masraf, harcama vb.ni azaltmak. 7. Verilen hak ve özgürlüklerin sınırını daraltmak. 8. Pintilik etmek”

Kaz. **tur-** (KS: 555) / Tr. **dur-** (TS: 725)

- Kaz. **tur-**. “1. Durmak, dikilmek. 2. Kalkmak, ayağa kalkmak. 3. Uykudan uyanmak, kalkmak. 4. (bir yerde) Oturmak, ikamet etmek, yaşamak. 5. Ne kadar, kaç. Ne kadar, fiyatı nedir? 6. Oluşmak. 7. Bir sözle kelime grubu oluşturarak "oluşmak, meydana gelmek" anlamlarını verir. 8. Fiillerle birleşerek şimdiki zaman fonksiyonu üstlenen yardımcı fiil olarak kullanılır”
- Tr. **dur-**. “1. Hareketsiz durumda olmak. 2. İşlemez olmak, çalışmamak. 4. Dinmek, kesilmek. 5. Varlığını sürdürmek. 6. Var olmak. 7. Beklemek, dikilmek. 8. Yaşamak. 9. Birisinin malı olarak bulunmak veya o malla ilişkisi olmak. 10. Kalmak. 11. Bir yerde olmak veya bulunmak. 12. Belli bir durumda, bir görevde bulunmak. 13. Ara vermek. 14. Bir konuyla çok ilgilenmek, üstüne düşmek. 15. Kök veya gövdeleri sonuna zarf-fiil eki almış fiillere gelerek süreklilik bildiren birleşik fiiller oluşturur: Çalışadurmak, bakadurmak,

getiredurmak, yiyedurmak gibi”

2.3.3. Arapça Alıntı Sözcüklerde Kısmî Yalancı Eş Değer Sözcükler

2.3.3.1. Eş Sesli Sözcüklerden Oluşan Kısmî Yalancı Eş Değer Arapça Alıntı Sözcükler

Kaz. **adam** (KS: 26) / Tr. **adam** (TS: 24)

- Kaz. **adam**. “1. İnsan, adam. 2. Halk, topluk”
- Tr. **adam**. “1. İnsan. 2. Erkek kişi. 3. Birinin yanında bulunan ve işini yapan kimse. 4. Birinin yararlandığı, kullandığı kimse. 5. Daima birinin yanında olan, onu destekleyen, isteklerini yerine getiren kimse. 6. Görevli kimse. 7. İyi huylu, güvenilir kimse. 8. Bir alanı benimseyen kimse. 9. Eş, koca”

Kaz. **asa** (KS: 52) / Tr. **asa** (TS: 161)

- Kaz. **asa**. “I. Hükümdarların, mareşallerin, din adamların güç sembolü olarak törenlerde taşıdıkları bir tür ağaçtanveya metalden değnek. II. Çok, pek çok, son derece. III. Asa- Ağzını doldura doldura yemek yemek”
- Tr. **asa**. “1. Bazı ülkelerde, hükümdarların, mareşallerin, din adamlarının güç sembolü olarak törenlerde taşıdıkları bir tür ağaç veya metalden değnek. 2. İhtiyarların baston yerine kullandıkları uzun sopa”

Kaz. **asıl** (KS: 53) / Tr. **asıl** (TS: 164)

- Kaz. **asıl**. “Asıl, değerli, kıymetli, soylu”
- Tr. **asıl**. “1. Bir şeyin kendisi, örnek, kopyakarşıtı. 2. Kök, köken, kaynak. 3. Gerçeklik. 4. Soy, nesep. 5. Gerçek, esas. 6. Bir şeyin temelini oluşturan, ana. 7. Aranılan nitelikleri en çok kendinde toplamış olan. 8. Bir görevde sürekli bulunan, yedek karşıtı. 9. Gerçekten, gerçek olarak”

Kaz. **ayıp** (KS: 33) / Tr. **ayıp** (TS: 204)

- Kaz. **ayıp**. “1. Ceza olarak alınması kararlaştıran mal, ücret.2. Süç, hata, kusur, kabahat. 3. Eksiklik, yetersizlik”

- Tr. **ayıp**. “1.Toplumun ahlak kurallarına aykırı olan, utanılacak durum veya davranış. 2. Kusur, eksiklik. 3. Utanç veren”

Kaz. **bap** (KS: 78) / Tr. **bap** (TS: 252)

- Kaz. **bap**. “1. Madde, bölüm. 2. Bakım”
- Tr. **bap**. “1. Kapı. 2. Kitaplarda bölüm, başlık. 3. Konu, husus. 4. Arap dil bilgisinde mastar çeşitlerinden her biri”.

Kaz. **harap** (KS: 610) / Tr. **harap** (TS: 1045)

- Kaz. **harap**. “Yerle bir olmak. yok olmak, harap olmak”
- Tr. **harap**. “1. Bayındırlığı kalmamış, yıkılacak duruma gelmiş, yıkkın, viran. 2. Çok sarhoş. 3. Bitkin, yorgun, perişan”

Kaz. **hat** (KS: 610) / Tr. **hat** (TS: 1058)

- Kaz. **hat**. “. Mektup. 2. Yazı”
- Tr. **hat**. “1. Çizgi. 2. Yazı. 3. Ulaşım sağlayan bir taşıtın uğradığı yerlerin bütünü, yol, geçek. 4. Elektrik akımı taşıyan tel veya kablo sistemi. 5. Kanal. 6. Savunma veya saldırma amacıyla bir araya getirilmiş asker dizisi. 7. Sınır. 8. Yüzü biçimlendiren çizgi veya kırışıklık. 9. Biçim”

Kaz. **şek** (KS: 635) / Tr. **şek** (TS: 2212)

- Kaz. **şek**. “I. 1. Sınır, hudut, had. 2. Ölçü, limit. II. Şüphe, kuşku”
- Tr. **şek**. “1. Kuşku”

2.3.3.2. Ses Değişimleri Yoluyla Oluşan Kısmî Yalancı Eş Değer Arapça Alıntı Sözcükler

Kaz. **aķ** (KS: 34) / Tr. **ak** (TS: 58)

- Kaz. **aķ**. “I. Ak, beyaz. II. Hakikat, gerçek. III. Süt ürünleri. IV. Akmak. Akıp gitmek”
- Tr. **ak**. “1. Kar, süt vb.nin rengi, beyaz, kara ve siyah karşıtı. 2. Bu renkte olan. 3. Beyaz leke. 4. Temiz. 5. Dürüst. 6. Sıkıntısız, rahat”

Kaz. **juma** (KS: 186) / Tr. **cuma** (TS: 472)

- Kaz. **juma**. “1. Cuma. 2. Bir hafta”
- Tr. **cuma**. “1. Çarşamba ile Cuma arasındaki gün”

Kaz. **ķaza** (KS: 271) / Tr. **kaza** (TS: 1370)

- Kaz. **ķaza**. “I. 1.Kaza, ölüm, vefat, 2. Vaktinde kılınmayan namazın sonraya bırakılması. II. Bir tür balık ağı
- Tr. **kaza**. “1. İstem dışı veya umulmayan bir olay dolayısıyla bir kimsenin, bir nesnenin veya bir aracın zarara uğraması. 2. İlçe, kaymakamlık. 3. Vaktinde kılınmayan namazı veya tutulmayan orucu sonradan yerine getirme. 4. Yargı. 5. Kadılık görevi”

Kaz. **ķumar** (KS: 334) / Tr. **kumar** (TS: 1524)

- Kaz. **ķumar**. “I. 1. Heves, arzu, istek. 2. Merak. II. Şans oyunu, kumar”
- Tr. **kumar**. “Ortaya para koyarak oynanan talih oyunu”

Kaz. **maskara** (KS: 369) / Tr. **maskara** (TS: 1631)

- Kaz. **maskara**. “Maskaralık, rezalet”.
- Tr. **maskara**. “1. Eğlendirici, sevimli, güldürücü, soytarı, hoş. 2. Karnaval maskesi. 3. Rimel. 4. Şerefsiz, onursuz, haysiyetsiz, rezil (kimse)”

2.3.4. Farsça Alıntı Sözcüklerde Kısmî Yalancı Eş Değer Sözcükler

2.3.4.1. Eş Sesli Sözcüklerden Oluşan Kısmî Yalancı Eş Değer Farsça Alıntı Sözcükler

Kaz. **bay** (KS: 72) / Tr. **bay** (TS: 285)

- Kaz. **bay**. “I. 1. Varlıklı, zengin. 2. Çok fazla, sayısız. 3. Yeterli, bol. 4. Hatip, söz ustası. II. Koca, eş, zevç”
- Tr. **bay**. “I. Parası, malı çok olan, zengin (kimse). II. 1. Erkeklerin ad veya soyadlarının önüne getirilen saygı sözü. 2. Erkek”

Kaz. **dem** (KS: 124) / Tr. **dem** (TS: 618)

- Kaz. **dem**. “1. Nefes, soluk. 2. Güç, kuvvet. 3. Zaman, an”
- Tr. **dem**. “I. 1. Hazırlanan çayın renk ve koku bakımından istenilen durumu. 2. Zaman, çağ. 3. Pişirilen yemeklerin yenecek kıvamda olması. 4. Soluk, nefes. 5. İçki. 6. Koku. II. 1. Kan”

Kaz. **maya** (KS: 371) / Tr. **maya** (TS: 1637)

- Kaz. **maya**. “I. Ot veya ekin yığını, lada. II. Tek hörgüçlü, tüyleri kısa, cins dişi deve, maya”
- Tr. **maya**. “I.1.Bazı besinlerin yapımında mayalanmayı sağlamak için kullanılan madde, ferment. 2. İçerdikleri enzimlerin katalizör niteliği etkisiyle şekerleri karbondioksit ve alkole dönüştüren bir hücreli bitki organizmaları. 3. Yaradılış, öz nitelik. 4. Arsız, utanmaz kimse. II. 1. Damızlık dişi hayvan. 2. Dişi deve. III. 1. Uzun havalardan bir tür halk türküsü”.

Kaz. **naz** (KS: 395) / Tr. **naz** (TS: 1755)

- Kaz. **naz**. “I. Naz, cilve. II. 1. Sitem, serzeniş. 2. Şaka, latife”.
- Tr. **naz**. “1. Kendini beğendirmek amacıyla yapılan davranış, cilve, eda. 2. İsteksiz gibi görünerek yalvarmak amacıyla yapılan davranış. 3. Şımarıkça davranış”.

Kaz. **piyaz** (KS: 442) / Tr. **piyaz** (TS: 1931)

- Kaz. **piyaz**. “1. Soğan”
- Tr. **piyaz**. “1. Haşlanmış kuru fasulyenin üzerine ince doğranmış, tuzla ovulmuş soğan ve maydanoz katıldıktan sonra zeytinyağı, sirke dökülerek yapılan salata. 2. Kebap, ızgara köfte, balık vb.nin yanına konulan, ince doğranmış ve tuzla öldürülmüş maydanozlu soğan. 3. Bir çıkar sağlamak düşüncesiyle söylenen övücü söz”

2.3.4.2 Ses Değişimleri Yoluyla Oluşan Kısmî Yalancı Eş Değer Farsça Alıntı Sözcükler

Kaz. **bazar** (KS: 72) / Tr. **pazar** (TS: 1904)

- Kaz. **bazar**. “1. Pazar, çarşı. 2. Şamata, gürültü”
- Tr. **pazar**. “1. Satıcıların belirli günlerde mallarını satmak için sergiledikleri belirli geçici yer. 2. Belli bir şeyin satıldığı yer. 3. Alışveriş. 4. Cumartesi ile pazartesi arasındaki gün”

Kaz. **kap** (KS: 287) / Tr. **kap** (TS: 1302)

- Kaz. **kap**. “1. Çuval. 2. Kılıf”
- Tr. **kap**. “I. 1. İçi gaz, sıvı veya katı herhangi bir maddeyi alabilen oyuk nesne. 2. Kap kacak. 3. Türlü şeylerin taşınması veya saklanması için kullanılan torba, kılıf, çanta, sepet, sandık vb. 4. Kapak, cilt. II. 1. Gövdeyi omuzların üstünden çepeçevre saracak biçimde yapılan bir tür üst giysisi. 2. Kadınların giydiği kolsuz üstlük”

Kaz. **koja** (KS: 310) / Tr. **hoca** (TS: 1107)

- Kaz. **koja**. “I. 1. Sahip, yönetici. 2. Aile reisi. II. İslamı tebliğ eden, yaymaya çalışan kimse, hoca”
- Tr. **hoca**. “1. Müslümanlıkta din görevlisi. 2. Öğretmen. 3. Akıl öğretene, öğüt veren kimse. 4. Medresede öğrenim gören sarıklı, cübbeli din adamı”

2.3.5. Rusça ve Rusça Yoluyla Giren Alıntı Sözcüklerde Kısmî Yalancı Eş Değer Sözcükler

2.3.5.1. Rusça ve Rusça Yoluyla Giren Eş Sesli Sözcüklerden Oluşan Kısmî Yalancı Eş Değer Sözcükler

Kaz. **bal** (KS: 76) / Tr. **bal** (TS: 241)

- Kaz. **bal**. “1. Balo”
- Tr. **bal**. “1. Bal arılarının bitki ve çiçeklerden topladıkları bal özünden yapıp kovanlarındaki petek gözlerine doldurdukları, rengi beyazdan esmere kadar değişen tatlı, koyu, sıvı madde. 2. Olgunlaşmış incirin, dışına sızan tatlısı. 3.

Ağaçların kabuğundan sızarak pıhtılaşılan besi suyu”

Kaz. **bant** (KTS: 78) / Tr. **bant** (TTS: 251)

- Kaz. **bant**. “1. Kurdele”
- Tr. **bant**. “1. Yapılış özelliğine göre sarma, yapıştırma vb. işlerde kullanılan düz, ensiz, yassı bağ, şerit, izole bant. 2. Yara üzerine yapıştırılan özel olarak hazırlanmış ilaçlı küçük şerit. 3. Ses alma aygıtlarında seslerin kaydı için kullanılan manyetik oksitli plastik veya selüloz şerit”

Kaz. **kurs** (KS: 253) / Tr. **kurs** (TS: 1532)

- Kaz. **kurs**. “1. Sınıf (üniversitede). 2. Kurs. 3. Tedavi prosedürleri
- Tr. **kurs**. “I. 1. Ağırşak. 2. Bir gök cisminin teker biçimde görülen yüzü, çörek. II. 1. Resmî ve özel kuruluşlarca ilgililere belirli bir konuda bilgi, beceri ve davranış kazandırmak amacıyla düzenlenen derslere dayanan ve belli bir süresi olan eğitim etkinliği”

Kaz. **mat** (KS: 370) / Tr. **mat** (TS: 1634)

- Kaz. **mat**. “1. Satrançta mat. 2. Yenilgi, mağlubiyet”
- Tr. **mat**. “I. 1. Satranç oyununda taraflardan birinin yenilgisi. II. 1. Parlak olmayan, donuk”

Kaz. **palas** (KS: 436) / Tr. **palas** (TS: 1634)

- Kaz. **palas**. “1. Halıfleks”
- Tr. **palas**. “I 1. Lüks otel. 2. Gösterişli yapı, saray. 3. Kolay, rahat. 4. Kolaylık gösteren, hoş giden. II 1. Keçi kılından dokunmuş kaba kilim, yaygı”

3. BÖLÜM

TESPİT EDİLEN SÖZCÜKLERİN DÜZEYLERE GÖRE DAĞILIMI

Bu bölümde, Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen Kazakların yararlanabilmeleri için söz konusu iki dil arasında tespit edilen yalancı eş değer sözcüklerin düzeylere göre dağılımı ve buna ek olarak yalancı eş değer sözcüklerin düzeylere göre dağılımında kullanılan yöntemler belirtilmiştir.

3.1.TESPİT EDİLEN SÖZCÜKLERİN DÜZEYLERE GÖRE DAĞILIMINDA KULLANILAN YÖNTEM

Kazaklara Türkçe öğretimi alanında Kazakça -Türkçe arasındaki yalancı eş değer sözcüklerin düzeylere göre dağılımının yapılmasıyla öğrenme sürecinde olabilecek hatalardan kaçınmakta yardımcı olacak bir kaynağın oluşturulması öngörülmektedir. Buradan hareketle A1 düzeyinden C2 düzeyine kadar iki dil arasındaki yalancı eş değer sözcüklerin dil düzeylerine göre dağılımı yapılmaktadır. Söz konusu olan sözcüklerin düzeylere göre dağılımında Türkçe öğrenen Kazakların, bu dilde yetkinlik kazanmak için hangi yeterlilikleri geliştirmeleri gerektiğini açıklayan *Diller İçin Avrupa Ortak Öneriler Çerçevesi* kullanılmıştır ve buna ek olarak Türkiye’de ve Kazakistan’da da yaygın olan Ankara Üniversitesi Türkçe ve Yabancı Dil Araştırma ve Uygulama Merkezi TÖMER tarafından hazırlanan *Yeni Hitit Yabancılar İçin Türkçe* ders kitapları da kullanılmıştır.

Diller İçin Avrupa Ortak Öneriler Çerçevesi; hedef, içerik ve yöntemlerin kesin tanımları için ortak bir temel ortaya koymakta ve bunun yanı sıra metin; ders programları, dil kursları, ders ve çalışma kitapları, dil ölçütleri ve öğretmen eğitiminin nasıl olması gerektiği hakkında bilgileri de kapsamaktadır. Genel olarak dil yeterliliğini tanımlamada kullanılan nesnel ölçütler, farklı öğrenim bağlamlarında kazanılan özellikleri karşılıklı olarak tanımlamayı kolaylaştırmaktadır (AOÖÇ, 2013, 11).

Diller İçin Avrupa Ortak Öneriler Çerçevesi yabancı dil öğretim sürecini altı basamak hâlinde göstermektedir. Bu altı basamağa bakıldığında, yabancı dil olarak Türkçe

öğretimi alanında dil öğrenimi *Temel, Orta ve Üst* düzeylerden oluşmaktadır. Temel düzey – A1, A2; Orta düzey – B1, B2; İleri Düzey – C1, C2 (AOÖÇ, 2013, 30).

Diller İçin Avrupa Ortak Öneriler Çerçevesi'ndeki yabancı dilde yetkinlik kazanmak için her düzeyde hangi bilgilerin ve yeteneklerin edinilmesi gerektiği **Tablo 4**'te gösterilmiştir. Dil öğretiminin hedeflediği becerilere dair bilgiler de **Tablo 5**'te verilmiştir.

Tablo 4: Ortak Öneri Düzeyleri Genel Basamaklar Kümesi (A1, A2, B1, B2, C1, C2 Düzeyleri)

YETKİN DİL KULLANIMI	C2	Okuduğu ve duyduğu her şeyi zorluk çekmeden anlayabilir. Farklı yazılı ve sözlü kaynaklardan edindiği bilgileri özetleyebilir; gerekçe ve açıklamaları bağlantılı bir anlatımla dile getirebilir. Kendini anında, çok akıcı ve açıkça ifade edebilir. Çözümü güç olan konularda da ince anlam farklılıklarını vurgulayabilir.
	C1	Geniş çapta, iddialı, uzun metinleri anlayabilir ve ima edilen anlamları da kavrayabilir. Sık sık sözcük arama zorunluluğu duymadan kendini anında ve akıcı bir dille ifade edebilir. Dili, toplumsal ve meslek yaşamında, eğitim ve öğretimde etkin ve esnek bir şekilde kullanabilir. Karmaşık konularda görüşlerini açık, düzenli ve ayrıntılı biçimde belirtebilir. Bu sırada çeşitli dilsel araçları uygun şekilde kullanarak metinleri birbirine bağlayabilir.
BAĞIMSIZ DİL KULLANIMI	B2	Soyut ve somut konular içeren metinlerin içeriğini ana hatlarıyla kavrayabilir; kendi uzmanlık alanındaki tartışmaları da anlayabilir. Kendini o denli akıcı ve anında ifade edebilir ki, anadilli konuşurlarıyla az çaba göstererek anlaşılabilirliği mümkündür. Kendini geniş bir konu alanında belirgin ve ayrıntılı bir şekilde ifade edebilir, güncel bir konuda görüşünü belirtebilir ve çeşitli olanakların olumlu ve olumsuz yönlerine değinebilir.
	B1	Anlaşılır ve ölçünlü bir dille konuşulduğunda, iş, okul, boş zaman etkinlikleri vb. gibi bilinen şeyler söz konusu olduğunda, konuşmanın ana hatlarını anlayabilir. Öğrenmekte olduğu dilin konuşulduğu ülkeye yaptığı yolculuklarda karşılaştığı çoğu zorlukların üstesinden gelebilir. Bilinen konularda ve ilgi duyduğu alanlarda kendini basit ve bağlantılı olarak ifade edebilir. Deneyim ve olaylar hakkında bilgi verebilir; hayal, beklenti, amaç ve hedeflerini anlatabilir, tasarımı ve görüşlerinin kısa gerekçelerini gösterir ya da bunlara açıklamalar getirebilir.
TEMEL DİL KULLANIMI	A2	İlgi alanıyla ilgili cümleleri ve sıkça kullanılan anlatımları (örneğin, kişi ve aileyle ilgili bilgileri, alışveriş, iş, yakın çevre) anlayabilir. Bilinen alışılmış konularda, doğrudan doğruya bilgi alışverişi söz konusu olduğunda, alışılmış, basit durumlarda kendini ifade edebilir. Geçmiş, eğitimi, çevresi ve doğrudan gereksinimleriyle bağlantılı şeyleri basit dilsel araçlar yardımıyla anlatabilir.
	A1	Somut ihtiyaçların karşılanmasını amaçlayan, bilinen günlük ifadeleri ve oldukça basit cümleleri anlayıp kullanabilir. Kendini tanıtabilir, başkalarını tanıtırabilir. Başkalarına, kendileri hakkında (örneğin, nerede oturdukları, kimleri tanıdıkları ve nelere sahip oldukları) sorular yöneltebilir ve sorulan benzeri soruları yanıtlayabilir. Karşısındaki kişiler yavaş ve anlaşılır bir biçimde konuşuyorlar ve de yardımcı oluyorsa, onlarla basit yollardan anlaşılabilir.

Not: https://www.telc.net/fileadmin/user_upload/Publikationen/Diller_iain_Avrupa_Ortak_öneriler_AEeraevesi.pdf

Tablo 5: Ortak Yetenek Düzeyleri – Özdeğerlendirme Çizelgesi (AOÖÇ, 2013, s. 32).

	A1	A2	B1
--	----	----	----

A N L A M A K	Dinlemek	Benimle ya da ailemle ilgili veya benim çevremde dolaşan somut şeyleri bildiğim sözcüklerle çok basit tümcelerle ve ancak yavaş yavaş ve tane tane konuşulduğunda anlayabilirim.	Tek tek tümceleri ve günlük yaşamda en çok kullanılan sözcükleri, eğer benim için, örneğin, kişi ve aile, alışveriş yapma, iş, yakın çevre üzerine ve benzeri gibi önemli şeylerle ilgili ise anlayabilirim. Kısa, açık ve basit mesajları ve duyuruları anlayabilirim.	Anlaşılır ve ölçünlü dil kullanıldığında ve iş, okul, boş zaman etkinlikleri ve benzeri gibi bilinen şeyler söz konusu olduğunda, konuşmanın ana noktasını anlayabilirim. Eğer oldukça yavaş ve açık konuşulursa güncel olaylar, benim mesleğim ve ilgi alanlarımla ilintili radyo ve televizyon yayınlarından temel bilgileri anlayabilirim
	Okumak	Örneğin, tabelalarda, afişlerde ya da kataloglarda yer alan bildiğim adları, sözcükleri tek tek ve çok basit tümceleri anlayabilirim.	Çok kısa, basit metinleri okuyabilirim. Günlük yaşamla ilgili; ilan, prospektüs (tanıtım), yemek listesi, seyahat tarifesi gibi metinleri, somut, önceden tahmin edilebilen bilgileri bulabilirim ve kısa, basit, kişisel mektupları anlayabilirim.	İçlerinde her şeyden önce güncel yaşam ya da meslek dili geçen metinleri anlayabilirim. İçlerinde olaylardan, duygulardan, isteklerden söz edilen özel mektupları anlayabilirim.
K O N U Ş M A K	Bir konuşmaya katılmak	Konuşma arkadaşım biraz yavaş ve yineleyerek konuşursa veya başka bir deyişle söylerse ve demek istediklerimde bana bu sırada dile getirmem için yardımda bulunursa kendimi basit bir biçimde ifade edebilirim. Doğrudan doğruya gerekli şeylerle ve çok iyi bildiğim konularla ilgili konularda basit soruları sorabilir ve soruları yanıtlayabilirim.	Kendimi basit, doğrudan bilgi alışverişini, bildiğim konuları ve etkinlikleri ilgilendiren basit alışılmış durumlarda ifade edebilirim. Karşılıklı kısa bir konuşmaya katılabilirsem de; genelde konuşmayı sürdürebilecek derecede anlayamıyorum.	Özellikle dilin konuşulduğu ülkelere yapılan yolculuklarda karşılaşılan çoğu durumların üstesinden gelebilirim. Kendi ilgi alanımda; kişisel ya da günlük yaşamla ilgili alışılmış, aile, hobi, meslek, yolculuk ve güncel olaylar gibi alışık olduğum konularda hazırlıksız konuşmalara katılabilirim.
K O N U Ş M A K	Bağlantılı konuşmak	Tandığım kişileri ve oturduğum yeri betimlemek için basit ve kalıplaşmış ifadeleri ve tümceleri kullanabilirim.	Kendimi bir dizi tümceyle ve basit araçlarla; örneğin, ailem, başkaları, evim, eğitim ve meslek hayatımla ilgili konularda ifade edebilirim.	Deneyimleri, olayları ya da düşüncelerimi, umutlarımı, amaçlarımı betimleyebilir, basit, birbiriyle bağlantılı tümcelerle konuşabilirim. Düşüncelerimi ve planlarımı kısaca açıklayıp gerekçelendirebilirim. Bir öykü anlatabilir ya da bir kitabın veya filmin konusunu (içeriğini) anlatabilir ve kendi tepkilerimi betimleyebilirim
Y A Z M A K	Yazmak	Örneğin, tatil selamları göndermek için kısa ve basit bir posta kartı yazabilirim; otellerde, adları, adresleri, ulusal kimliği ve benzerlerini formlara işleyebilirim.	Kısa, basit notlar, haberler yazabilirim. Örneğin, bir şeye teşekkür etmek için çok basit kişisel bir mektup yazabilirim.	İlgili alanımdaki konular üstüne ya da beni kişisel olarak ilgilendiren konularda basit, kendi içinde bağlantılı metin yazabilirim. Deneyim ve izlenimlerimi içeren mektup yazabilirim.

Not: https://www.telc.net/fileadmin/user_upload/Publikationen/Diller_iain_Avrupa_Ortak_öneriler_AEeraevesi.pdf

Tablo 5: Ortak Yetenek Düzeyleri – Özdeğerlendirme Çizelgesi

B2	C1	C2
Bildiğim bir konuda uzun konuşma metinlerini ve sunumları, hatta işlenen konudaki karmaşık gerektirendirmeleri anlayabilirim. Televizyonda çoğu haber yayınlarını ve güncel söyleşileri anlayabilirim. Ölçünlü dil konuşulduğunda çoğu filmi anlayabilirim.	Uzun konuşmaları, açıkça yapılandırılmamış ve ilişkiler açıkça belirtilmemiş olsa bile takip edebilirim. Televizyon yayınlarını ve filmleri fazla zorluk çekmeden anlayabilirim.	İster canlı ister medyada konuşulan dili, hatta hızlı konuşulsa bile, anlamakta hiçbir zorluk çekmem. Sadece farklı konuşma türüne/aksana alışabilmem için biraz zamana ihtiyacım olabilir.
Yazarların belirli bir tutum ve belirli bir konum izledikleri günümüz sorunlarıyla ilgili makale ve raporları okuyabilir ve anlayabilirim. Çağdaş yazınsal düzeyde metinlerini anlayabilirim.	Uzun ve karmaşık, somut ya da yazınsal metinleri anlayabilir, kullanılan üslup farklılıklarını algılar ve ilgi alanım içinde olmasalar bile herhangi bir uzmanlık alanına giren makale ve uzun teknik bilgileri anlayabilirim.	Kullanım kılavuzlarını, uzmanlık makalelerini ve yazınsal yapıtlar gibi soyut, içeriksel ve dilsel açıdan karmaşık hemen hemen her türlü yazılı metni zorluk çekmeden okuyabilirim.
Anadilde konuşan biriyle bir konuşurken, anında ve akıcı şekilde kendimi ifade edebilirim. Alışık olduğum durumlarda tartışmaya girebilirim, görüşlerimi gerektirendirebilir ve savunabilirim	Kullanacağım sözcükleri belirgin bir şekilde çok fazla aramaksızın, kendimi akıcı ve doğal bir biçimde ifade edebilirim. Dili, toplumsal ve mesleki yaşamda esnek ve etkin şekilde kullanabilirim. Düşünce ve fikirlerimi açık ve tam olarak anlatabilir ve bunları başarılı bir şekilde başkalarının konuşmalarıyla ilişkilendirebilirim.	Hiç zorlanmadan her türlü konuşma ve tartışmaya katılabilir; deyimleri günlük konuşma dilindekiler de dahil anlayabilirim. Akıcı bir şekilde konuşabilir ve ince anlam ayrıntılarını doğru olarak ifade edebilirim. Anlatım zorluklarında sorunsuz ve fark edilemeyecek şekilde tekrar ele alır ve yeniden ifade getirebilirim.
Kendi ilgi alanımdan çoğu konularda açık ve ayrıntılı bir sunuşta bulunabilirim. Güncel bir soruyla ilgili bir görüşü açıklayabilir ve değişik olanakların yararlarını ve zararlarını belirtebilirim.	Karmaşık konuların açık ve ayrıntılı betimlemelerini, bunlara bağlı konularla bütünleştirerek, kimi noktaları geliştirerek ve söz aldığımında bunları uygun bir biçimde tamamlayarak sunabilirim.	Konuları açık, akıcı ve bir üslup içinde her duruma uygun anlatabilir ve açıklayabilirim. Dinleyenlerin önemli noktaları ayırt etmelerini ve bunları algılamalarını kolaylaştıracak şekilde konuşmamı mantıklı yapılandırabilirim.
Beni ilgilendiren çok sayıda konu üzerine açık ve ayrıntılı metinler yazabilirim. Bir yazıda ya da raporda bilgiler verebilir ya da belli bir görüşe yandaş veya karşıt olarak gerekçeler ve karşı gerekçeler ortaya koyabilirim. Olayların ve deneyimlerin kişisel önemlerini vurgulayarak mektup yazabilirim.	Kendimi yazılı olarak açık ve iyi yapılandırılmış bir şekilde ifade edebilir ve görüşümü ayrıntılı biçimde anlatabilirim. Karmaşık konularda mektup, kompozisyon ya da rapor yazabilir ve bu esnada benim için önemli olduğunu düşündüğüm konuları ön plana çıkarabilirim. Yazdığım metinlerde belirlediğim okuyucu kitlesine uygun bir üslup seçebilirim.	Açık, akıcı bir üslupla seçtiğim amaca uygun metinler yazabilirim. Bir durumu iyi yapılandırılmış bir şekilde anlatan ve böylece okuyucunun önemli noktaları ayırt edip algılamasına yardımcı olacak etkili mektuplar, karmaşık raporlar ya da makaleler yazabilirim. Meslekî metinler ve yazınsal yapıtlar hakkında özet ve eleştiriler yazabilirim.

Not: https://www.telc.net/fileadmin/user_upload/Publikationen/Diller_iain_Avrupa_Ortak_oneriler_AEeraevesi.pdf

Yeni Hitit Yabancılar İçin Türkçe ders kitapları, *Avrupa Dilleri Ortak Çerçeve Programı* (Common European Framework Reference) adlı kılavuzda belirlenen beceri düzeylerine göre düzenlenmiş ve TÖMER tarafından geliştirilmiş, yabancı dil olarak Türkçeyi öğrenenlere ve öğretmenlere ulaştırılması hedeflenmiştir. *Yeni Hitit Yabancılar İçin Türkçe* ders kitapları, yabancı dil olarak Türkçeyi öğrenenler için gerekli konulara

göre düzenlenmiş ve 12 üniteden oluşan ders kitaplarında her bir ünite 3 alt konuya ayrılmıştır (Yeni Hitit Yabancılar İçin Türkçe, 2014, s.3).

Tezin asıl konusunu oluşturan Kazakça-Türkçe arasındaki yalancı eş değer sözcüklerin düzeylere göre dağılımında *Yeni Hitit Yabancılar İçin Türkçe* ders kitaplarındaki gramer konuları dikkate alınmıştır.

Böylelikle, *Diller İçin Avrupa Ortak Öneriler Çerçevesi*'ni kullanarak ve *Yeni Hitit Yabancılar İçin Türkçe* ders kitaplarındaki konuları da esas alarak Kazakça-Türkçe arasındaki tespit edilen yalancı eş değer sözcüklerin düzeylere göre dağılımında *temel*, *orta* ve *ileri* düzeylere ait örnekler görülmektedir. Böylece sözcüklerin düzeylere göre dağılımında bugünkü *standart Türkçeye* dair sözcüklerin kullanılması öngörülmüştür.

3.2. YALANCI EŞ DEĞER SÖZCÜKLERİN DÜZEYLERE GÖRE DAĞILIMI

Tablo 6: Türkçede Kazakça ile Yalancı Eş Değerlik Gösteren Sözcükler (A1 Düzeyi, İsimler)

1	ara (TS: 139)	33	kapalı (TS: 1303)	65	para (TS: 1883)
2	ata (TS: 179)	34	kas (TS: 1341)	66	pasta (TS: 1896)
3	baba (TS: 219)	34	kemik (TS: 1384)	67	patron (TS: 1901)
4	bank (TS: 250)	36	kir (TS: 1444)	68	pazar (TS: 1904)
5	banka (TS: 250)	37	kaşar (TS: 1346)	69	pazarlık (TS: 1904)
6	bal (TS: 241)	38	kayıısı (TS: 1364)	70	takım (TS: 2248)
7	barış (TS: 255)	39	kaza (TS: 1370)	71	taze (TS: 2291)
8	bay (TS: 285)	40	kek (TS: 1379)	72	terlik (TS: 2331)
9	bayan (TS: 285)	41	kişi (TS: 1448)	73	sana (TS: 2024)
10	bu (TS: 401)	42	kısa (TS: 1421)	74	sara (TS: 2033)
11	bura (TS: 414)	43	kurs (TS: 1532)	75	sıra (TS: 2098)
12	cuma (TS: 472)	44	kol (TS: 1459)	76	sanat (TS: 2024)
13	dana (TS: 592)	45	koyun (TS: 1492)	77	sayın (TS: 2049)
14	dil (TS: 662)	46	kök (TS: 1495)	78	süre (TS: 2183)
15	dal (TS: 582)	47	köpek (TS: 1498)	79	şal (TS: 2200)
16	dik (TS: 657)	48	köşe (TS: 1505)	80	şort (TS: 2230)
17	doğa (TS: 688)	49	kural (TS: 1528)	81	şubat (TS: 2232)
18	doğal (TS: 688)	50	kuralsız (TS: 1528)	82	tam (TS: 2256)

19	duman (TS: 722)	51	küs (TS: 1563)	83	tarif (TS: 2270)
20	dün (TS: 735)	52	masa (TS: 1630)	84	tat (TS: 2283)
21	el (TS: 773)	53	matematik (TS: 1635)	85	takım (TS: 2248)
22	eş (TS: 821)	54	mama (TS: 1617)	86	taze (TS: 2291)
23	erik (TS: 807)	55	mat (TS: 1634)	87	terlik (TS: 2331)
24	fizik (TS: 882)	56	mola (TS: 1694)	88	tıraş (TS: 2351)
25	fotoğraf (TS: 889)	57	misafir (TS: 1689)	89	top (TS: 2365)
26	hoca (TS: 1107)	58	muz (TS: 1718)	90	tost (TS: 2375)
27	ile (TS: 1171)	59	nar (TS: 1751)	91	zil (TS: 2659)
28	iş (TS: 1219)	60	nokta (TS: 1777)	92	zor (TS: 2663)
29	jel (TS: 1244)	61	oda (TS: 1787)	93	yaş (TS: 2545)
30	kabak (TS: 1248)	62	olay (TS: 1796)	94	yastık (TS: 2544)
31	kaban (TS: 1249)	63	ön (TS: 1850)	95	yurt (TS: 2617)
32	kart (TS: 1339)	64	ot (TS: 1820)		

Tablo 7: Türkçede Kazakça ile Yalancı Eş Değerlik Gösteren Sözcükler (A1 Düzeyi, Fiiller)

1	alış- (TS: 96)	8	kır- (TS: 1419)
2	as- (TS: 169)	9	koş- (TS: 1487)
3	dur- (TS: 725)	10	kes- (TS: 1400)
4	düşün- (TS: 743)	11	sarı- (TS: 2037)
5	iste- (TS: 1212)	12	sür- (TS: 2185)
6	karış- (TS: 1331)	13	şaş- (TS: 2208)
7	kat- (TS: 1353)	14	tara- (TS: 2268)

Tablo 8: Türkçede Kazakça ile Yalancı Eş Değerlik Gösteren Sözcükler (A2 Düzeyi, İsimler)

1	baça (TS: 221)	17	kabak (TS: 1248)	33	satır (TS: 2042)
2	bant (TTS: 251)	18	kap (TS: 1302)	34	salma (TS: 2021)
3	bayağı (TS: 285)	19	kazalı (TS: 1371)	35	saralı (TS: 2033)
4	besin (TS: 314)	20	kere (TS: 1393)	36	salak (TS: 2016)
5	blok (TS: 367)	21	kırgın (TS: 1414)	37	sulu (TS: 2170)
6	çalgı (TS: 485)	22	kısım (TS: 1423)	38	sıpa (TS: 2097)
7	çizik (TS: 554)	23	kurak (TS: 1528)	39	şen (TS: 2215)
8	davul (TS: 600)	24	laqap (KS: 356)	40	şurup (TS: 2232)
9	damak (TTS: 588)	25	mekanik (TS: 1646)	41	tulum (TS: 2039)
10	direk (TS: 674)	26	neşe (TS: 1766)	42	taba (TS: 2236)
11	doz (TS: 709)	27	oy (TS: 1826)	43	tas (TS: 2274)
12	depo (TS: 632)	28	panel (TS: 1880)	44	tır (TS: 2350)
13	eskilik (TS: 817)	29	ray (TS: 1967)	45	ten (TS: 2320)
14	hat (TS: 1058)	30	ret (TS: 1977)	46	teпки (TS: 2326)

15	gündelik (TS: 1005)	31	rota (TS: 1983)	47	tüp (TS: 2399)
16	font (TS: 886)	32	sakar (TS: 2012)		

Tablo 9: Türkçede Kazakça ile Yalancı Eş Değerlik Gösteren Sözcükler (A2 Düzeyi, Fiiller)

1	geliş- (TS: 923)
2	kıs- (TS: 1425)
3	öt- (TS: 1863)
4	parla- (TS: 1890)
5	sal- (TS: 2021)

Tablo 10: Türkçede Kazakça ile Yalancı Eş Değerlik Gösteren Sözcükler (B1 Düzeyi, İsimler)

1	aman (TS: 111)	13	eser (TS: 815)	25	özen (TS: 1867)
2	an (TS: 116)	14	ezgi (TS: 843)	26	rampa (TS: 1963)
3	atak (TS: 180)	15	harap (TS: 1045)	27	tel (TS: 2309)
4	badana (TS: 223)	16	kazı (TS: 1373)	28	tırtık (TS: 2353)
5	baz (TS: 289)	17	kese (TS: 1395)	29	tomar (TS: 2363)
6	bitik (TS: 362)	18	keşke (TS: 1402)	30	tutkun (TS: 2390)
7	bitim (TS: 362)	19	kılık (TS: 1409)	31	ulan (TS: 2413)
8	başak (TS: 269)	20	koyma (TS: 1491)	32	yazgı (TS: 2559)
9	cihaz (TS: 465)	21	kumar (TS: 1524)	33	yazık (TS: 2560)
10	çapkın (TS: 495)	22	magazin (TS: 1602)	34	yazım (TS: 2561)
11	data (TS: 598)	23	maskara (TS: 1631)	35	zar (TS: 2644)
12	donuk (TS: 706)	24	onay (TS: 1804)		

Tablo 11: Türkçede Kazakça ile Yalancı Eş Değerlik Gösteren Sözcükler (B1 Düzeyi, Fiiller)

1	aktar- (TS: 77)	9	götür- (TS: 975)	17	saldır- (TS: 2018)
2	arala- (TS: 142)	10	kaldır- (TS: 1275)	18	şarılda- (TS: 2205)
3	ata- (TS: 180)	11	kandır- (TS: 1586)	19	tarat- (TS: 2269)
4	atış- (TS: 185)	12	kırış- (TS: 1416)	20	sürt- (TS: 2186)
5	darıl- (TS: 596)	13	okşat- (TS: 1792)	21	uzat- (TS: 2435)
6	düşündür- (TS: 742)	14	onayla- (TS: 1804)	22	yaktır- (TS: 2510)
7	geçir- (TS: 916)	15	oyla- (TS: 1828)	23	zırıl-da- (TS: 2657)
8	getir- (TS: 937)	16	rastla- (TS: 1966)		

Tablo 12: Türkçede Kazakça ile Yalancı Eş Değerlik Gösteren Sözcükler (B2 Düzeyi, İsimler)

1	ağa (TS: 36)	15	biliş (TS: 343)	29	nesep (TS: 1765)
2	algı (TS: 92)	16	bor (TS: 377)	30	nükte (TS: 1783)
3	alım (TS: 93)	17	burma (TS: 415)	31	odak (TS: 1787)
4	asa (TS: 161)	18	es (TS: 814)	32	oya (TS: 1827)
5	akın (TS: 67)	19	halat (TS: 1031)	33	rahmet (TS: 1961)
6	ayrık (TS: 209)	20	is (TS: 1206)	34	salim (TS: 2019)
7	azar (TS: 214)	21	kalkan (TS: 1281)	35	salt (TS: 2022)
8	baldır (TS: 242)	22	kil (TS: 1439)	36	sapkın (TS: 2031)
9	batıl (TS: 282)	23	körpe (TS: 1503)	37	saptama (TS: 2032)
10	bari (TTS: 255)	24	körpelik (TS: 1503)	38	seri (TS: 2071)
11	basım (TS: 258)	25	kesim (TS: 1398)	39	tartılış (TS: 2272)
12	batıl (TS: 282)	26	muhit (TS: 1706)	40	toy (TS: 2376)
13	bedel (TS: 292)	27	nakil (TS: 1746)		
14	bedelsiz (TS: 292)	28	nasır (TS: 1753)		

Tablo 13: Türkçede Kazakça ile Yalancı Eş Değerlik Gösteren Sözcükler (B2 Düzeyi, Fiiller)

1	basıl- (TS: 258)
2	kayır- (TS: 1364)
3	sarsıl- (TS: 2040)
4	sindir- (TS: 2116)
6	salın- (TS: 2019)
7	tap- (TS: 2266)
8	toz- (TS: 2377)

Tablo 14: Türkçede Yalancı Eş Değerlik Gösteren Sözcükler (C1 Düzeyi, İsimler ve Fiiller)

1	aza (TS: 213)	11	oynak (TS: 1828)	21	şom (TS: 2230)
2	azil (TS: 216)	12	payda (TS: 1902)	22	şilte (TS: 2225)
3	bas (TS: 257)	13	saltanat (TS: 2022)	23	tambur (TS: 2257)
4	darı (TS: 596)	14	sal (TS: 2015)	24	tura (TS: 2386)
5	hor (TS: 1109)	15	sarık (TS: 2036)	25	zat (TS: 2646)
6	kalay (TS: 1273)	16	sarkıt (TS: 2038)	26	zerde (TS: 2651)
7	kerim (TS: 1393)	17	sayman (TS: 2050)	27	zona (TS: 2663)
8	kırat (TS: 1413)	18	stent (TS: 2161)	28	bile- (TS: 336)
9	kor (TS: 1481)	19	sur (TS: 2173)		
10	köz (TS: 1510)	20	şer (TS: 2216)		

Tablo 15: Türkçede Kazakça ile Yalancı Eş Değerlik Gösteren Sözcükler (C2 Düzeyi, İsimler ve Fiiller)

1	anız (TS: 126)	23	kıran (TS: 1413)	45	salat (TS: 2016)
2	ayla (TS: 206)	24	kit (TS: 1450)	46	saltanat (TS: 2022)
3	azamet (TS: 214)	25	kola (TS: 1460)	47	san (TS: 2024)

4	baki (TS: 239)	26	kolan (TS: 1489)	48	sapa (TS: 2030)
5	balama (TS: 242)	27	kursak (TS: 1532)	49	say (TS: 2046)
6	banket (TS: 251)	28	künde (TS: 1560)	50	saykal (TS: 2049)
7	bap (TS: 252)	29	lak (TS: 1572)	51	sıla (TS: 2095)
8	bastı (TS: 262)	30	lift (TS: 1586)	52	sırma (TS: 2101)
9	bostan (TS: 381)	31	mala (TS: 1614)	53	sırma (TS: 2101)
10	cambaz (TS: 435)	32	masat (TS: 1631)	54	şap (TS: 2203)
11	cebir (TS: 448)	33	mine (TS: 1689)	55	tekke (TS: 2304)
12	çarık (TS: 497)	34	mizan (TS: 1692)	56	taka (TS: 2246)
13	dalan (TS: 583)	35	murt (TS: 1712)	57	uşak (TS: 2422)
14	dara (TS: 594)	36	muş (TS: 1714)	58	yedekçilik (TS: 2563)
15	destur (TS: 643)	37	nas (TS: 1752)	59	kırın- (TS: 1416)
16	ege (TS: 759)	38	niyaz (TS: 1776)	60	saban (TS: 1995)
17	etene (TS: 829)	39	oba (TS: 1785)	61	şek (TS: 2212)
18	halayık (TS: 1031)	40	oymak (TS: 1828)	62	tal (TS :2254)
19	jön (TS: 1246)	41	ören (TS: 1857)	63	yaman (TS: 2516)
20	kenet (TS: 1390)	42	saba (TS: 1994)	64	tın- (TS: 2349)
21	kesir (TS: 1398)	43	saka (TS: 2011)	65	ula- (TS: 2413)
22	keş (TS: 1401)	44	salık (TS: 2018)		

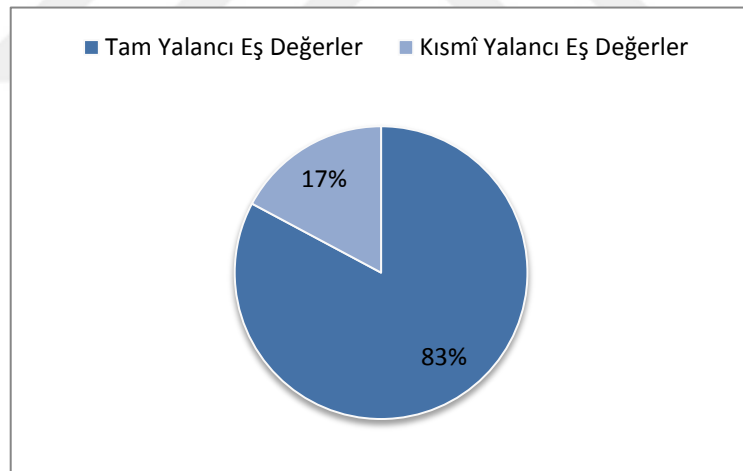
SONUÇ VE ÖNERİLER

SONUÇ

Bu çalışmada Kazakça-Türkçe arasında 414 madde başı yalancı eş değer sözcük tespit edilmiştir. Tespit edilen yalancı eş değer sözcüklerin *Tam Yalancı Eş Değerler* ve *Kısmî Yalancı Eş Değer* olarak iki grupta ele alınmıştır. Bunlardan 342'si *Tam Yalancı Eş Değer*, 72'si ise *Kısmî Yalancı Eş Değer* sözcüklerdir.

Şekil 1'e bakıldığında incelemeye esas 414 yalancı eş değer sözcük arasında *Tam Yalancı Eş Değer* sözcükler % 83'le ilk sırada, *Kısmî Yalancı Eş Değer* sözcükler ise % 17 ile ikinci sırada yer almaktadır. Bu verilere göre, yalancı eş değerlik gösteren sözcüklerin büyük bir kısmı iki dil arasında anlamları hiç örtüşmeyen tam yalancı eş değer sözcüklerdir.

Şekil 1: Yalancı Eş Değer Sözcüklerin Dağılımı

Söz konusu iki dil arasında *Eş Sesli Sözcüklerden Oluşan Yalancı Eş Değerlerin* toplam sayısı 253'tür. *Ses Değişimleri Yoluyla Oluşan Yalancı Eş Değer Sözcüklerin* toplam sayısı ise 161'dir.

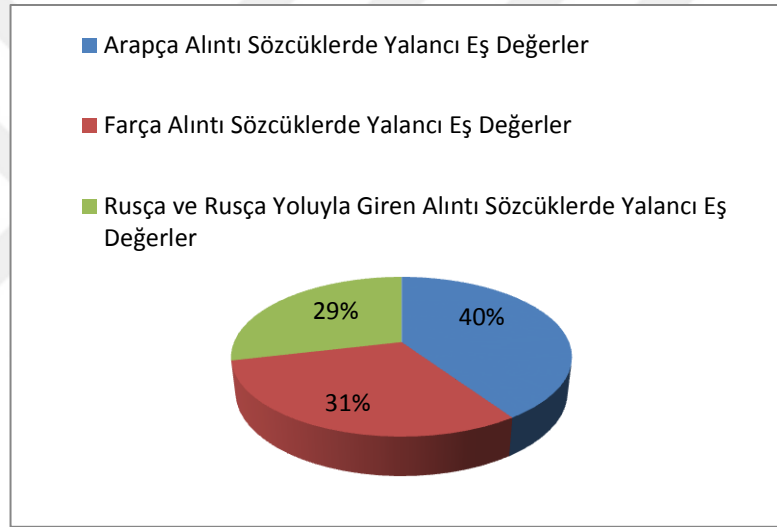
Başka dillerden Kazakçaya girmiş yalancı eş değer sözcükler kendi içinde *Arapça Alıntı Sözcüklerde Yalancı Eş Değerler*, *Farsça Alıntı Sözcüklerde Yalancı Eş Değerler*, *Rusça ve Rusça Yoluyla Giren Alıntı Sözcüklerde Yalancı Eş Değerler* olmak üzere alt

başlıklara ayrılmıştır. *Arapça Alıntı Sözcüklerde Yalancı Eş Değerler*'in toplam sayısı 58'dir; *Farsça Alıntı Sözcüklerde Yalancı Eş Değerler*'in toplam sayısı 44'tür; *Rusça ve Rusça Yoluyla Giren Alıntı Sözcüklerde Yalancı Eş Değerler*'in toplam sayısı 37'dir.

Şekil 2'de görüldüğü gibi *Arapça Alıntı Sözcüklerde Yalancı Eş Değerler* % 40 ile ilk sırada, *Farsça Alıntı Sözcüklerde Yalancı Eş Değerler* % 31 ile ikinci sırada ve *Rusça ve Rusça Yoluyla Giren Alıntı Sözcüklerde Yalancı Eş Değerler* ise % 29 ile üçüncü sırada yer almaktadır. Kazakça ve Türkçe arasındaki yalancı eş değerlik oluşturan alıntı sözcüklerin büyük bir kısmını tam yalancı eş değer sözcüklerin oluşturduğu görülmektedir.

Şekil 2: Başka Dillerden Kazakçaya Girmiş Yalancı Eş Değerler

Kazakça-Türkçe arasındaki yalancı eş değer sözcüklerin ortaya çıkmasında pek çok neden sayılabilmektedir. Bunların başında her iki dilde var olan düzenli ses değişimleri gelir. Söz konusu olan sözcüklerin büyük bir kısmının düzenli ses değişimleri sonucunda ortaya çıktığı tespit edilmiştir. Mesela iki dil arasındaki düzenli ses değişimlerinden biri Türkçede sözcük başı /y/ sesinin Kazakçada düzenli olarak /j/ye dönmesidir. Örn.: Kaz. *jurt* (KS: 188) / Tr. *yurt* (TS: 2617); Kaz. *jastık* (KTS: 167) / Tr. *yastık* (TTS: 2544).

Bu sözcüklerin başka bir kısmı ise, eş sesli olup anlam alanları birbirleriyle hiçbir şekilde örtüşmeyen sözcüklerdir. Örn.: Kaz. *bedelsiz* (KS: 84) / Tr. *bedelsiz* (TS: 292); Kaz. *mola* (KS: 382) / Tr. *mola* (TS: 1694); Kaz. *top* (KS: 543) / Tr. *top* (TS: 2365);

Kaz. *öt-* (KS: 433) / Tr. *öt-* (TS: 1863).

Kazakça-Türkçe arasında görülen yalancı eş değer sözcüklerden bazıları Arapçadan, Farsçadan ve Rusçadan alınmış ya da Rusçaya başka dillerden girmiş olup Kazakçaya da Rusça yoluyla girmiş sözcüklerden oluşmaktadır. Bu çalışmada *kaynak dil* Kazakça, *hedef dil* ise Türkçe seçildiği için sözcüklerin köken bilgileri sadece *kaynak dil* için gösterilmiştir. Örneğin, Kazakçada Arapçadan alındığı bilinen sözcüklerin kökenleri Arapça olarak gösterilse bile günümüz Türkçesinde bu sözcük başka bir dilden kaynaklanmış olabilmektedir. Örn.: Kaz. **baz** (< Ar. *baz*) (KS: 72) / Tr. **baz** (< Fr. *base*) (TS: 289). Ancak başka dillerden girmiş yalancı eş değer sözcükler arasında kaynakları her iki dilde de örtüşenler olabilmektedir. Örn.: Kaz. **para** (< Frç. *pāre*) (KS: 437) / Tr. **para** (< Frç. *pāre*) (TS: 1883).

Tezin asıl konusunu oluşturan Kazakça-Türkçe yalancı eş değer sözcüklerin düzeylere göre dağılımında *standart Türkçeye* dair olan sözcükler incelenmiştir. İnceleme esnasında sözcüklerin büyük bir kısmının *Temel* düzeye ait olduğu görülmüştür. A1’de 111 sözcük, A2’de ise 52 sözcük bulunmaktadır. *Orta düzey* olan B1 düzeyinde 55 sözcük, B2’de ise 48 sözcük bulunmaktadır. *İleri düzeye* ait C1 düzeyinde 28 sözcük bulunurken C2’de ise 65 sözcük bulunduğu tespit edilmiştir.

ÖNERİLER

Köken bakımından aynı olmakla birlikte aralarında ses, şekil ve sözlüksel birimler açısından farklılıklar bulunan Türkçenin ve Kazakçanın kendilerine has özellikleri bulunmaktadır. Bu özellikleri dikkate alarak Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi alanına giren Kazak öğrencilere, özellikle tek dilli / tek kültürlü sınıflarda, Türkçe öğretimi çalışmalarında yalancı eş değer sözcüklere önem ve yer verilmesi gerektiği değerlendirilmektedir. Bu bağlamda şu öneriler sunulabilir:

Öncelikle söz konusu yalancı eş değer sözcüklere yönelik öğreticilerde ve materyal geliştiricilerde belirli düzeyde duyarlılık oluşturulması yararlı olacaktır.

İki dil arasındaki yalancı eş değer sözcüklerin yarısından fazlası tam yalancı eşdeğerlik göstermektedir. Dolayısıyla Kazak öğrenciler için doğrudan bir anlamlandırma sorunu yaratabilecek niteliktedir. Kısmi yalancı eş değer sözcüklerin de öte yandan anlam

benzerliklerini öğrenme başarısına olumlu katkı sağlayacak nitelikte öğretim uygulamalarına taşımak gerekebilir.

İki dil arasındaki yalancı eş değer sözcüklerin yine yarıdan fazlası eşsesli sözcüklerden oluşmaktadır. Bu oran, söz konusu sözcüklerin Kazak öğrencilerin karşısına çıktığında bir dinlediğini veya okuduğunu anlama sorununu potansiyel olarak ortaya çıkarabileceğini göstermektedir. Belirli ses değişimleri yoluyla biçimsel olarak da farklılaşan yalancı eş değer sözcüklerin ise Kazak öğrenciler tarafından hemen farkedilmesi mümkün olmayabilecektir. Ancak bu sözcükler de yine bir anlama sorunu potansiyeli taşımaktadır.

Yine, iki dil arasında öğretim amaçlı metin aktarmalarında bu sözcüklerin yol açabileceği anlamlandırma sorunlarına dikkat edilmelidir.

Türkçenin yabancı dil olarak öğretildiği Türk Dünyasındaki sınıflarda kullanılmak üzere yalancı eşdeğerlik sözlüklerinin hazırlanması yararlı olacaktır.

Türkçe öğrenen Kazak öğrencilere yönelik sınıfiçi öğretim uygulamalarında ve materyallerin hazırlanması aşamasında öğrencilerde, öğretmenlerde ve materyal geliştiricilerde Kazakça-Türkçe arasındaki yalancı eş değerlik konusunda bu çalışmanın yardımcı bir kaynak olarak kullanılması amaçlanmaktadır. Ayrıca yukarıda sıralanan önerilerin gerçekleştirilmesinde de yardımcı bir kaynak olarak kullanılabilmesi değerlendirilmektedir. Tez, bu amaçlara hizmet ederse literatürdeki yerini bulmuş olacaktır.

KAYNAKÇA

- Akbaba, D. E. (2007). Nogay Türkçesi ve Türkiye Türkçesi Arasındaki Yalancı Eş Değerler. *Bilig*. S. 42, s. 151-176.
- Adıgüzel, S. (2012). Azerbaycan Türkçesi ve Türkiye Türkçesi Arasında Aktarma Üzerine Bazı Problemler. *A. Ü. Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi, TAED*, S. 47, Erzurum, s. 51-56.
- Akca, H. (2017). Kumuk Türkçesi İle Türkiye Türkçesinde Yalancı Eş Değerler. *Türkbilig*, S. 33, s. 91-132.
- Aknazarov, S. (2002). Türkmen Türkçesi ve Türkiye Türkçelerinde Aynı Kelimeler ile İfade Edilen Bazı Sıfatlardaki Anlam Farklılıkları Üzerine. *Dil Dergisi*. S. 113, s. 72-77.
- Aknazarov, S. (2004). Türkmen ve Türkiye Türkçesinin Ortak Fiillerinin Anlam Bakımından Genel Bir Mukayesesi. *V. Uluslar Arası Türk Dili Kurultayı*. s. 193-220.
- Akulenko, V. V. (1969). *Anglo-Russkiy I Russko-Angliyskiy Slovar "Lozhnih Druzey Perevodçika"*. Moskva: Sovet. Ensikl. s. 384
- Alkan, H. (2012). Lehçeler Arası Aktarmalarda Yalancı Eş Değerler Sorunu (Türkiye Türkçesi-Özbek Türkçesi-Yeni Uygur Türkçesi Fiil Örneği). *Turkish Studies International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turcic*, 7(4), s. 671-688.
- Arat, R. R. (1953). *Türk Şivelerinin Tasnifi*. İstanbul: Türkiyat Mecmuası Cilt X'dan Ayrı Basım s. 59-139.
- Asilbekova, M. (2017). Buqaraliq Aqqarat Tilindegi "Audarmaşının Jalğan Dostarının" Şıǵu Tarihi. *Vestnik KazNPU im. Abaya, seriya "Filologičeskiye nauki"*, № 2(60). s. 250-256.
- Aygün, M. (2007). Almanca ve Türkçe'deki Sesteş Kelimeler ve Bu Kelimelerin Her İki Dildeki Karşılıkları ve Fonksiyonları. Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, S. 13, s. 53-71.
- Baskakov, N. (1952). K voprosu o Klassifikacii Turkskih Yazikov. *Izvestiya AN SSSR. Otdeleniye Literaturi I Yazyka. T. XI. Vip. 2*, s. 121-134.

- Başar, U, Coşkun, G. İranlılara Yabancı Dil Olarak Türkiye Türkçesi Öğretiminde Önemli Bir Sorun: Yalancı Eşdeğerlikler. *Uluslararası Eğitim Bilimleri Dergisi / The Journal of International Education Science*, S. 4, s.497-512.
- Bayniyazov, A., Bayniyazova, J. (2007). *Türükşe- Kazakşa Sözdik*. Almatı.
- Berk, Ö. (2005). *Çeviribilim Terimcesi*. İstanbul: Multilingual Yay.
- Bermaganbetova, S. (2016). *Kazak Türkçesi ve Türkiye Türkçesi arasındaki yalancı eş değerler*. (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Dokuz Eylül Üniversitesi, İzmir.
- Beşen Delice, T. (2013). Türkmen Türkçesinde Yalancı Eş Değerler. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi*. S. 2(4), s. 131-146.
- Bogoçanskaya, N. N. (2009). *Bolşoy Russko-Turetskiy slovar 250 000 slov i slovosocetaniy*. Moskva: Dom slavyanskoy knigi.
- Bozkurt, F. (2012). *Türklerin Dili*. Konya: Eğitim Yayınevi.
- Buran, A., Alkaya. E. (2013). *Çağdaş Türk Lehçeleri*. Ankara: Akçağ Yayınevi
- Büke, H. (2014) Gagauz Türkçesi ve Türkiye Türkçesi Arasındaki Yalancı Eşdeğerler. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*. Cilt 6. S. 10, s. 215-229.
- Can, H. (2009). Yalancı Eşdeğerler Açısından Divânü Lugâti't-Türkle Türkiye Türkçesi ve Türkmencenin Karşılaştırılması. *Akademik Araştırmalar Dergisi / Journal of Academic Studies*. Yıl. 7, S. 39, 347-373.
- Cengiz, M. (2017). *Güneybatı Türk Lehçelerinde Yalancı Eş Değerlik*. (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Erciyes Üniversitesi, Kayseri.
- Cihan, Ç. (2012). *Kazan-Tatar Türkçesi ile Türkiye Türkçesinde görülen yalancı eş değer kelimeler*. Ankara: Gece kitaplığı.
- Çelik, E. (2005). *Azerbaycan Türkçesi ile Türkiye Türkçesi Arasında Yalancı Eş Değerlik*. (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Gazi Üniversitesi, Ankara.
- Çolak. D. (2014). Saha Türkçesi İle Türkiye Türkçesi Arasında Yalancı Eş Değerler. *II. Genç Akademisyenler Sempozyumu, 24-25 Kasım 2014, Ankara*, s. 595-625.

- Demirel, M. (2004). *Rusça-Türkçe Çevirilerde Ortak Sesteş ve Benzeri Kelimeler*. (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Erciyes Üniversitesi, Kayseri.
- Direkçi, B., Gülmez, M. (2012). Güney Azerbaycan Türkçesi ve Türkiye Türkçesi Arasındaki Yalancı Eş Değerler. *Türkiyat Araştırmaları Dergisi*. S. 32, s 133- 154.
- Diykanbayeva, M. (2017). Kırgız Türkçesi ve Türkiye Türkçesi Arasındaki Yalancı Eşdeğerler. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi* S. 6/4, s. 2256-2271.
- Dyen, I. (1965). *A lexicostatistical classification of the Austronesian languages*. Baltimore: Waverly Press.
- Ersoy, F. (2007). Çuvaş Türkçesi ve Türkiye Türkçesinde Yalancı Eş Değerler. *Türkbilig*, S. 14, s. 60-68.
- Ertüğ, S. (2007). *Öğuz Grubu Türk Lehçelerindeki Hareket Fiillerinde Yalancı Eşdeğerlikler*. (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Samsun.
- Ganich, D., Oleynik I. (1998). *Rosiysko-Ukrainskiy Ukrainsko-Rosiyskiy Slovník*. Kiev: A.C.K.
- Gooskens, Ch. (2007). The contribution of linguistic factors to the intelligibility of closely related languages. *Journal of Multilingual and Multicultural Development*. Vol. 28. No. 6, s. 445—467.
- Gooskens, Ch., Heeringa, W. (2004). The position of Frisian in the Germanic language area. On the boundaries of phonology and phonetics. Gilbers D., Schreuder M., Knevel N. (eds.). *Groningen: Univ. of Groningen*, s. 61—87.
- Gül, E. (2011). *Özbek Türkçesi-Türkiye Türkçesi Yalancı Eş Değerli Sözcükler*. (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Samsun.
- Homola, P., Kuboň, V. (2006) A structural similarity measure. Linguistic distances. Nerbonne J., Hinrichs E. (eds.). *Sydney: ACL*, s. 91—99.
- Hammarström, H., O'Connor, L. (2013). Dependency-sensitive typological distance. Approaches to measuring linguistic differences. *Borin L., Saxena A. (eds.). Berlin: De Gruyter Mouton*, s. 329—352.
- İmer, K., Kocaman, A. ve Özsoy, S. (2011). *Dilbilim Sözlüğü*. İstanbul: Boğaziçi

Üniversitesi Yayinevi.

Johanson, L., Csató Éva Á. (1998) *The Turkic Languages*. London, New York: Routledge.

Kara, M. (2009). Lehçeler Arası Aktarmalarda Temel Sorunlar. *Turkish Studies – International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, 4(4), s. 215-222.

Karadoğan, A. (2004a). *Türk Lehçeleri Arasında Aktarma Sorunları. Türkmen Türkçesi-Türkiye Türkçesi Üzerine Bir İnceleme*. (Yayınlanmamış doktora tezi). Kırıkkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kırıkkale.

Karadoğan, A. (2004b). Türk Lehçeleri Arasında Yapı Eş Değerliği ve Yalancı Eş Değer Yapılar. *V. Uluslararası Türk Dil Kurultayı Bildirileri I, Türk Dil Kurumu Yayınları*, s. 1591-1604.

Kaufman, T. (1994). The native languages of Latin America: General remarks. Atlas of the world's languages. Moseley Ch., Asher R. E. (eds.). London: Routledge, s. 31—33.

Kırömeroğlu, N. (2011). *Türkmen Türkçesi ve Türkiye Türkçesindeki Yalancı Eş Değerler*. (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). İstanbul Kültür Üniversitesi, İstanbul.

Koç, K., Bayniyazov, A., Başkapan, V. (2003) *Kazak Türkçesi Türkiye Türkçesi Sözlüğü*. Ankara: Başer Matbaası.

Kumsar, E. Kaplankıran, İ. (2016). Kazakların Türkiye Türkçesi öğreniminde yaptıkları yanlışlıklar ve bu yanlışlıkların düzeltmesine yönelik öneriler. *Diyalektolog dergisi*, S. 12, s. 81-103.

Cysouw, M., Good, J. (2013). Languoid, doculect, glossonym: Formalizing the notion “language”. *Language Documentation and Conservation*. Vol. 7, s. 331—359.

Қазақ Әдеби Тилинің Сөздігі. (2011). On bes tomдық. Алматы: Дәуір.

Lobkovskaya, L. P. (2012). O ponyatii mezhyazykovoy omonimii. *Vestnik Çelyabinskogo gosudarstvennogo universiteta. № 20 (274). Fililogiya. İskusstvovedeniye. Vıpusk 67*, s. 79—87.

Merhan, A. (2012). Türkçe ve Özbekçe Eşsesli Sözcük Karşılaştırması. *Atatürk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi [TAED]*, S. 47, s. 1-16.

- Özeren, M. (2014). Salar Türkçesi ve Türkiye Türkçesi Arasındaki Yalancı Eş Değer Sözcükler. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi*. 3(2), s. 111-127.
- Özcan, M. (2004). *Kazak Türkçesi ile Türkiye Türkçesi arasında ortak kelimeler*. (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Gazi Üniversitesi, Ankara.
- Özkan, F. (1999). Bugünkü Türk Lehçelerindeki İletişimi Zorlaştıran Kelimeler, *III. Uluslararası Türk Dil Kurultayı*, s. 883-889.
- Özlem, Y. (2013). *Kırgız Türkçesi ve Türkiye Türkçesinde Yalancı Eş Değerler*. (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Muğla.
- Öztürk, R. (2008). Dil, Lehçe ve Karşılıklı Anlaşılabilirlik Denemesi Üzerine. *Ahmet Bican Ercilasun Armağanı*, Ankara: Akçağ Yayınları. s. 386-393.
- Resulov, A. (1995). Akraba diller ve “yalancı eş değer” sorunu. *Türk Dili*, S. 524, s. 916-924.
- Rustemova, N. (2014). *Kırım Tatarcası ve Türkiye Türkçesinde Yalancı Eşdeğerler*. (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Süleyman Demirel Üniversitesi, Isparta.
- Sadakbayev, T. (2018). İstiriya Kazahskogo Alfavita. Almatı: *Universitet Kaynar, Kazahskaya Tsiviizatsiya*. s. 6-11.
- Sağol Yüksekaya, G. (2008). Alıntı Kelimeler Üzerinde Bir Değerlendirme. *Yakın Doğu Üniversitesi, I. Uluslararası Kaşgarlı Mahmut Dil ve Edebiyat Sempozyumu*, s. 45-50.
- Schönig, C. (2013). Modern Türk Dillerinin Eş Zamanlı Tasnifi ve Tarihsel Yönleri. (The Internal Division of Modern Turkic and Its Historical Implications). (Sarı İ, Çev.). *Dil Araştırmaları. S. 12*. s. 221-257.
- Swadesh, M. (1952). Lexico-statistic dating of prehistoric ethnic contacts: With special reference to North American Indians and Eskimos. *Proceedings of the American Philosophical Society*. Vol. 96. No. 4, s. 452—463.
- Swadesh, M. (1955). Towards greater accuracy in lexicostatistic dating. *International Journal of American Linguistics*. Vol. 21. No. 2, s. 121—137.
- Şavk, Ü. Ç. (2007). Altaycada Eş Sesli Sözcükler. *IV. Uluslar Arası Türk Dili Kurultayı Bildirileri II, 24-29 Eylül 2000*, s. 1653-1668.

- T.C Milli Eğitim Bakanlığı. (2013). *Diller İçin Avrupa Ortak Başvuru Metni. Öğrenim, Öğretim ve Değerlendirme* (2. Baskı). Frankfurt: telc GmbH
- Tekin, T. (2013). *Makaleler III: Çağdaş Türk Dilleri*. Ankara: Türk Dil Kurumu.
- Tekin, T., Mehmet Ölmez. (2015). *Türk Dilleri. Giriş*. Ankara: Bilgesu Yayıncılık
- TDK (2011). *Türkçe Sözlük 11. Baskı*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- Uğurlu, M. (2000). Türk Lehçeleri Arasında Aktarma Meseleleri ve ‘Abay Yolu’ Romanı, *Bilig*, S.15, s. 59-80.
- Uğurlu, M. (2001). Türk Lehçelerinin Aktarımında Valenz Sözlüklerinin Önemi. *Doğu Akdeniz Üniversitesi, Uluslararası Sözlükbilim Sempozyumu Bildirileri* (Yayımlayan: Nurettin Demir-Emine Yılmaz), Gazimağusa, s. 197-206.
- Uğurlu, M. (2002). Kırgız ve Türkiye Türkçesi Arasında Bire Bir Kelime Eş Değerliği, ‘Camiyla’ Romanındaki Meseleler Üzerine, *Scholarly Depth and Accuracy. A Festschrift to Lars Johanson* (Yayımlayan: Nurettin Demir-Fikret Turan), Ankara: Grafiker Yayınları, s. 389-401
- Uğurlu, M. (2004). Türk Lehçeleri Arasında Kelime Eş Değerliği. *Bilig*, S. 29, Ankara, s. 29-40.
- Uğurlu, M. (2011). Lehçe İçi Aktarmalarda Yalancı Eş Değerlik. *Atatürk Kültür Dil ve Tarih Yüksek Kurumu*, s. 1877- 1890.
- Vinogradov, V. V. (1975). O Grammatičeskoy Omonimii v Sovremennon Russkom Yazıke. *Issledovaniya po Russkoy Grammatike*. Moskva: Nauka. s. 13-32.
- Yazıcı Ersoy, H. (2012). *Başkurt Türkçesi ve Türkiye Türkçesinde Yalancı Eş Değerler*. Ankara: Gazi kitabevi.
- Yeni Hitit I Yabancılar için Türkçe Ders Kitabı*. (2011). Ankara: Ankara Üniversitesi Basımevi.
- Yeni Hitit II Yabancılar için Türkçe Ders Kitabı*. (2013). Ankara: Ankara Üniversitesi Basımevi.
- Yeni Hitit III Yabancılar için Türkçe Ders Kitabı*. (2014). Ankara: Ankara Üniversitesi Basımevi.

- Yıldırım, A., ve Şimşek, H. (2008). *Nitel araştırma yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık
- Yıldız, H. (2009). Karay Türkçesi ve Türkiye Türkçesi arasındaki yalancı eş değer kelimeler. *Gazi Türkiyat Dergisi*. S. 5, s.611-659.
- Yuldoshev, I., Abduvalitov E. (2003). *Kozokça-Üzbekça Kiskaça Lüğat*. Toshkent: Nizomi Nomidagi Toshkent Davlat Pedagogika Universiteti
- Yuzvyak, İ. (2010). Leksiçna Mijmovna Omonimiyaya Na Materialı Ukrains'koy Ta Turetskoy Mov. Lviv: Natsionalniy universitet "Lvivska Politehnika", s. 125-128.
- Wichmann, S., Holman, E. W. (2009). *Temporal stability of linguistic typological features*. Munich: LINCOM Europa.
- Wurm S. A. (1977). New Guinea area languages and language study. *Vol. 1: Papuan languages and the New Guinea linguistic scene*. Canberra: Research School of Pacific and Asian Studies, Australian National University.

DİZİN

abat 82	aza 74	bäki 56
adam 106	azamat 78	bäri 57
ağa 100	azar 82	bek 96
akademik 89	äzil 87	bedel 32
aķ 108	baba 95	bedelsiz 32
aķın 101	badana 31	besin 82
aķtar- 68	baĝa 87	bilis 101
algı 54	baja 54	bitik 33
alım 31	bal 110	bitim 33
alıs- 68	balama 31	bişi 32
aman 74	balapan 56	biyle- 69
anıķ 55	baldır 39	bıldır 32
añ 86	bank 89	bor 32
añız 55	banka 89	bostan 32
ara 95	banket 89	bula 33
arala- 50	bant 110	burma 33
araz 74	bap 107	burın 57
as- 99	barıs 56	buw 57
asa 106	basıl- 50	buwra 101
asar 74	basım 31	cetekşilik 57
asil 106	bastı 31	dal 75
ata 95	bařaķ 56	dalan 33
ata- 50	batıl 75	dana 82
ataķ 55	bay 108	dara 82
atıs- 68	bayaĝı 56	data 89
ayal 74	bayan 75	davıl 79
ayıp 106	baz 75	däri 87
aylak 55	bazar 109	dästür 87
ayla 74	bazarlıķ 87	dem 108
ayrıķ 54	bädik 56	depo 90

dil 33	jaman 101	keşke 37
doğa 57	jambas 58	ketir- 70
doğal 57	jarık 58	kil 38
dombay 34	jas 101	kir 96
doz 34	jastık 102	kiris- 70
duman 82	jazğı 58	kişi 38
ege 34	jazım 58	kit 38
el 34	jazık 59	kök 38
emen 35	jebir 59	köpek 39
erik 35	jedel 59	körpe 39
es 35	jel 36	körpelik 39
eser 35	jihaz 87	köşe 83
esik 35	jön 37	köter- 70
esim 75	juma 107	köz 39
eskilik 96	jurt 59	kurs 111
eş 83	kabak 91	künde 39
etene 35	kaban 91	kündelik 59
ezgi 35	kek 37	küs 39
fizik 90	kele 83	kabak 102
fond 94	kelis- 69	kala 79
fotograf 94	keme 37	kalay 60
galoş 90	kemik 96	kaldır- 70
halat 90	kenet 37	kalkın 102
halayık 58	kere 37	kandır- 104
harap 107	kerim 75	kap 110
hat 107	kes- 99	kapalı 60
hor 90	kese 83	karında 102
ile 36	kesim 96	karıs- 71
is 36	kesir 76	kart 60
iste- 51	kestir- 99	kas 79
iş 36	keş 37	kaşar 60
jahtır- 69	keşir- 69	kat- 71

ķayı- 71	laķap 80	oba 76
ķayran 79	lift 91	oda 41
ķaysı 60	magazin 91	odaķ 63
ķaza 108	mala 84	olay 41
ķazalı 79	mama 91	õñ 64
ķazı 61, 80	mana 40	oñay 63
ķılıķ 61	masa 84	oñayla- 72
ķır- 104	masat 40	ortalıķ 63
ķıran 80	maskara 108	ot 97
ķırat 61	mat 111	oymaķ 64
ķırģın 61	matematik 91	oynaķ 64
ķırın- 71	maya 109	oy 42
ķıs- 105	mehanik 94	oya 42
ķısa 61	mesel 40	oyla- 51
ķısım 62	mine 40	õren 42
ķiyın 62	mizan 76	õrnek 97
ķoja 110	mola 40	õt- 51
ķol 103	muhit 76	õzen 42
ķola 88	murt 40	palas 111
ķolay 62	muş 41	panel 92
ķolañ 62	muz 41	para 84
ķor 80	müsäpir 80	parla- 51
ķos- 72	naķıl 80	pasta 92
ķotan 62	nar 84	patron 92
ķoyın 103	nas 41	payda 76
ķoyma 62	nasır 76	pil 77
ķumar 108	naz 109	piyaz 109
ķuraq 62	nesep 41	raķmet 81
ķural 63	neşe 41	rampa 92
ķuralsız 63	niyaz 84	rasta- 72
ķursaq 103	noķta 88	ray 77
laķ 63	nükte 84	ret 85

rota 93	say 44	şelek 46
saba 42	saya 85	şen 46
saban 97	sayın 44	şilde 88
sağım 64	saykal 81	şom 46
sağa 81	sayman 44	şort 46
sağar 64	seri 77	şubat 46
sal 97	sert 85	şurup 93
sal- 51	sıla 44	taba 78
salt 97	sındı 45	tağa 66
salak 88	sındır- 72	tağım 66
salat 93	sıpa 78	tal 46
saldıra- 72	sıra 45	talas 47
salık 81	sırma 45	tam 47
salım 65	sırt 98	tambur 93
salma 42	sızık 103	tamağ 104
salın- 52	sor- 52	tap- 53
saltanat 77	söylem 45	tara- 100
saman 98	stend 94	tarif 93
san 43	suluw 65	tartılıs 67
sana 43	sür 65	tarıl- 73
sanat 77	sür- 52	tarat- 54
sapa 77	süre 78	tas 47
saptama 43	sürt- 53	tat 47
sara 85	süzek 45	taza 81
saralı 44	şal 46	tekke 47
sarman 44	şalgı 104	tel 48
sarığ 65	şap 86	terek 48
sarıkıt 65	şapkın 66	terlik 98
sarıl- 52	şarılda- 53	terme 48
sarsıl- 52	şaş- 53	tetik 98
satı 43	şek 107	teñ 88
satır 43	şer 78	teпки 48

tik 104
tir 95
tirek 104
tin- 54
tırış 48
tırtık 67
tomar 49
top 49
tost 93
toy 98
toz- 54
tur- 105

tura 49
tulım 67
tunık 67
tutkım 67
tün 67
tüp 49
tüsün- 73
tüsindir- 73
uısat- 73
ula- 54
ulan 50
unat- 73

uıak 68
uzat- 100
zar 86
zat 78
zembil 86
zerde 49
zil 50
zırılđa- 54
zona 94
zor 86

HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ
TÜRKİYAT ARAŞTIRMALARI ENSTİTÜSÜ
TEZ ÇALIŞMASI ETİK KURUL İZİN MUAFİYETİ FORMU

HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ
TÜRKİYAT ARAŞTIRMALARI ENSTİTÜSÜ

Türkiyat Araştırmaları ANABİLİM DALI BAŞKANLIĞI'NA

Tarih: 27/06/19

Tez Başlığı / Konusu: Karşılıklı Türkçe Öğretiminde Yabancı Eş

Değer Sözcükleri

Yukarıda başlığı/konusu gösterilen tez çalışmam:

1. İnsan ve hayvan üzerinde deney niteliği taşımamaktadır,
2. Biyolojik materyal (kan, idrar vb. biyolojik sıvılar ve numuneler) kullanılmasını gerektirmemektedir.
3. Beden bütünlüğüne müdahale içermemektedir.
4. Gözlemsel ve betimsel araştırma (anket, ölçek/skala çalışmaları, dosya taramaları, veri kaynakları taraması, sistem-model geliştirme çalışmaları) niteliğinde değildir.

Hacettepe Üniversitesi Etik Kurullar ve Komisyonlarının Yönergelerini inceledim ve bunlara göre tez çalışmamın yürütülebilmesi için herhangi bir Etik Kuruldan izin alınmasına gerek olmadığını; aksi durumda doğabilecek her türlü hukuki sorumluluğu kabul ettiğimi ve yukarıda vermiş olduğum bilgilerin doğru olduğunu beyan ederim.

Gereğini saygılarımla arz ederim.

Tarih ve İmza

Adı Soyadı: Culneer Sarıbenek

Öğrenci No: 116122627

Anabilim Dalı: Türkiyat Araştırmaları

Programı: Yabancı Dil Dersi Türkçe Öğretimi

Statüsü: Y.Lisans Doktora Bütünleşik Dr.

DANIŞMAN GÖRÜŞÜ VE ONAYI

Doc. Dr. Mustafa Durmuş
(Unvan, Ad Soyad, İmza)

HACETTEPE UNIVERSITY
GRADUATE SCHOOL OF SOCIAL SCIENCES
ETHICS BOARD WAIVER FORM FOR THESIS WORK

HACETTEPE UNIVERSITY
GRADUATE SCHOOL OF SOCIAL SCIENCES
..... TO THE DEPARTMENT PRESIDENCY

Date: 27.06./19

Thesis Title / Topic: .....

False Cognates in Teaching Turkish to Kazakhs

My thesis work related to the title/topic above:

1. Does not perform experimentation on animals or people.
2. Does not necessitate the use of biological material (blood, urine, biological fluids and samples, etc.).
3. Does not involve any interference of the body's integrity.
4. Is not based on observational and descriptive research (survey, measures/scales, data scanning, system-model development).

I declare, I have carefully read Hacettepe University's Ethics Regulations and the Commission's Guidelines, and in order to proceed with my thesis according to these regulations I do not have to get permission from the Ethics Board for anything; in any infringement of the regulations I accept all legal responsibility and I declare that all the information I have provided is true.

I respectfully submit this for approval.

Name Surname:

Gulnur Sarsenbekova

Student No:

216122627

Department:

Department of Turkish Studies

Program:

Teaching Turkish as a foreign language

Status:

Masters

Ph.D.

Integrated Ph.D.

Date and Signature

ADVISER COMMENTS AND APPROVAL

Assoc. Prof. Mustafa Durmuş
(Title, Name Surname, Signature)

HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ
TÜRKİYAT ARAŞTIRMALARI ENSTİTÜSÜ
YÜKSEK LİSANS/DOKTORA TEZ ÇALIŞMASI ORJİNALLİK RAPORU

HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ
TÜRKİYAT ARAŞTIRMALARI ENSTİTÜSÜ

Türkiyat Araştırmaları
ANABİLİM DALI BAŞKANLIĞI'NA

Tarih: *22/08/19*

Tez Başlığı / Konusu:

Kuşçulara Türkçe Öğretiminde Yabancı Es

Değer Sözcükleri

Yukarıda başlığı/konusu gösterilen tez çalışmamın a) Kapak sayfası, b) Giriş, c) Ana bölümler ve d) Sonuç kısımlarından oluşan toplam *158* sayfalık kısmına ilişkin, *19/08/19* tarihinde şahsım/tez danışmanım tarafından Turnitin adlı intihal tespit programından aşağıda belirtilen filtrelemeler uygulanarak alınmış olan orijinallik raporuna göre, tezimin benzerlik oranı % *5* 'tür.

Uygulanan filtrelemeler:

- 1- Kabul/Onay ve Bildirim sayfaları hariç,
- 2- Kaynakça hariç
- 3- Alıntılar hariç/dâhil
- 4- 5 kelimedenden daha az örtüşme içeren metin kısımları hariç

Hacettepe Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Tez Çalışması Orijinallik Raporu Alınması ve Kullanılması Uygulama Esasları'nı inceledim ve bu Uygulama Esasları'nda belirtilen azami benzerlik oranlarına göre tez çalışmamın herhangi bir intihal içermediğini; aksinin tespit edileceği muhtemel durumda doğabilecek her türlü hukuki sorumluluğu kabul ettiğimi ve yukarıda vermiş olduğum bilgilerin doğru olduğunu beyan ederim.

Gereğini saygılarımla arz ederim.

Tarih ve İmza

Adı Soyadı:

Culhan Sarsenberova

Öğrenci No:

116122621

Anabilim Dalı:

Türkiyat Araştırmaları

Programı:

Yabancı Dil Öğretim Türkçe Öğrenimi

Statüsü:

Y.Lisans Doktora Bütünleşik Dr.

DANIŞMAN ONAYI

UYGUNDUR

Doç. Dr. Mustafa Durmuş

(Unvan, Ad Soyad, İmza)

HACETTEPE UNIVERSITY
INSTITUTE OF TURKISH STUDIES
THESIS/DISSERTATION ORIGINALITY REPORT

HACETTEPE UNIVERSITY
INSTITUTE OF TURKISH STUDIES
TO THE DEPARTMENT OF Turkish Studies

Date: 27/06/19

Thesis Title / Topic: False Cognates in Teaching Turkish to Koreans

According to the originality report obtained by myself/my thesis advisor by using the Turnitin plagiarism detection software and by applying the filtering options stated below on 1.9/.06/.10 for the total of 150 pages including the a) Title Page, b) Introduction, c) Main Chapters, and d) Conclusion sections of my thesis entitled as above, the similarity index of my thesis is 5.2 %.

Filtering options applied:

1. Approval and Declaration sections excluded
2. Bibliography/Works Cited excluded
3. Quotes excluded
4. Match size up to 5 words excluded

I declare that I have carefully read Hacettepe University Turkish Studies Institute Guidelines for Obtaining and Using Thesis Originality Reports; that according to the maximum similarity index values specified in the Guidelines, my thesis does not include any form of plagiarism; that in any future detection of possible infringement of the regulations I accept all legal responsibility; and that all the information I have provided is correct to the best of my knowledge.

I respectfully submit this for approval.

Date and Signature

Name Surname: Gulner Sarsenbenov

Student No: 16122627

Department: Department of Turkish Studies

Program: Teaching Turkish as a foreign language

Status: Masters Ph.D. Integrated Ph.D.

ADVISOR APPROVAL

APPROVED.

Assoc. Prof. Mustafa Durmuş

(Title, Name Surname, Signature)

KAZAKLARA TÜRKÇE ÖĞRETİMİNDE YALANCI EŞ DEĞER SÖZCÜKLER

ORIJINALLIK RAPORU

%5

BENZERLİK ENDEKSİ

%4

İNTERNET
KAYNAKLARI

%1

YAYINLAR

%3

ÖĞRENCİ ÖDEVLERİ

BİRİNCİL KAYNAKLAR

1

Submitted to Ege Üniversitesi

Öğrenci Ödevi

<%1

2

tml?uid=321768&ion=sc11breaknews.com

İnternet Kaynağı

<%1

3

slidegur.com

İnternet Kaynağı

<%1

4

www.turkofoni.org

İnternet Kaynağı

<%1

5

YAVUZARSLAN, Paşa. "Sultanzade, Vügar (2009). Turkish- Azerbaijani Dictionary of Interlingual Homonyms and Paronyms. ", Ahmet Yesevi Üniversitesi, 2010.

Yayın

<%1

6

www.alasayvan.net

İnternet Kaynağı

<%1

7

Submitted to Dokuz Eylul Universitesi

Öğrenci Ödevi

<%1

ÖZ GEÇMİŞ

Kişisel Bilgiler

Adı Soyadı : Gulnur SARSENBEKOVA
Doğum Yeri ve Tarihi : Kazakistan, Nur-Sultan (Astana) /12.06.1993

Eğitim Durumu

Lisans Öğrenimi : Uluslararası İlişkiler Fakültesi Türkoloji L.N.
GUMILYOV AVRASYA MİLLİ ÜNİVERSİTESİ
Yüksek Lisans Öğrenimi : Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi – Türkiyat
Araştırmaları Enstitüsü HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ
Bildiği Yabancı Diller : İngilizce, Türkçe, Rusça
Bilimsel Faaliyetleri :

İş Deneyimi

Stajlar :
Projeler : Sosyodilbilimsel araştırma GOETHE UNIVERSITÄT
Frankfurt Am Main, Almanya (2014)
Çalıştığı Kurumlar :

İletişim

E-Posta Adresi : gulyabolat12@gmail.com

Tarih : 30.05.2019